

Júu³ tyá² 'e jmaa¹a San Juan

'In Júu³ tya' Dios galíi¹i tsá²

¹ La mo jéei¹ mo ga'láa² 'wii²¹² 'e sá² 'e galisá² seen²¹mo jaain²¹ 'in sii²¹ Júu³ tya' Dios. Joon 'in Júu³ do tyíin¹ coon¹³ Dios Jmii²¹ la joon 'in Júu³ do líi¹mo jon Dios Jmii²¹.

² La mo 'wiin²¹² 'ii-o siin¹²in coon¹³ Dios Jmii²¹.

³ Joon to² tyá²u Dios Jmii²¹ 'ii-o gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá². Joon jiin¹³ coon²¹ 'e sá² jo sá² wa jo gajmaa¹a 'ii.

⁴ 'Li-o cwoo¹o juncwii²¹ tya' tsá². Joon lawa jí² coo²¹ líi¹i tsá² coon¹³ 'e jí² do-o jnái¹ tsá² xiaa²¹ fu tsalíin².

⁵ Joon 'e jí² coo²¹ do cwoo¹o jí² tya'a li 'íi¹ náa²¹ joon 'e náa²¹ do jo mo líi³i dáa¹u 'e jí² do.

⁶ Joon Dios gasii¹in jaain²¹ tsá² sii²¹ Wó³.

⁷ 'In Wó³ do gajó² fu juncwii²¹ ifaa²¹o cwáain¹ tya' 'e jí² do 'e coon¹³ la joon ilí² ñi¹ tsá² 'e gacwa² 'e jí² tya' Dios, joon jo¹o iliin¹in.

⁸ 'In Wó³ do jo líi¹i 'e jí² do jiin¹³ 'e gasii¹in Dios 'ii 'e faa²¹a cwáain¹ tya' 'e jí² do.

⁹ Joon 'e jí² 'e jai¹² do niga'láa² 'wii²¹² cwoo¹o 'e jí² tya'a fu juncwii²¹ joon jnái²mo tsá² xiala ngíi¹i tyani Dios.

¹⁰ Gateen¹in 'in Júu³ tya' Dios do fu juncwii²¹ joon xáfin¹³ 'ii-o gajmaa¹a fu juncwii²¹ to² tyá² Dios 'in tsá² taan²¹²in fu juncwii²¹ jo mo galicwii¹in.

11 Gacwaa¹³i fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ ty'a'a pe 'in tsagoo¹o jo ga'ii²¹ 'ii.

12 Pe seen²¹mo 'in ga'ii²¹ 'ii joon jo¹o galii²i. Joon ty'a' 'in tsá² 'in jmoo¹o la joon cwói¹ Dios 'ii iliin¹ jóon¹ Dios.

13 Joon 'in tsá² 'in liin¹ jóon¹ Dios do jon'on galiseein²¹ la liseein²¹ yuuun²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ jon'gi galiseein²¹ to² tyu² tsá² jon'gi liseein²¹ la galiseein²¹ jóon¹ tsamí² coon¹³ tsañuu¹ tsu líi¹i jóon¹ Dios 'ii.

14 Joon 'in Júu³ ty'a' Dios 'in seein²¹ coon¹³on la mo 'wiin²¹² galii¹i tsá² joon gacwoo²¹o jee²¹² jna' coon²¹ sii¹³. Joon 'iin²¹²in tsá² 'áai¹ joon jmaai² júu³ ja²mo faa²¹a. Galee²¹e' cwáain¹ 'e líi¹i to² fee¹gi joon 'e to² 'e líi¹ do 'e tii²i jiin¹³ 'ii-o tsu jiin¹³ 'ii-o Jón¹ Dios Jmii²¹.

15 Joon Wó³ gafaa²¹o 'wii²¹² ty'a' 'e Júu³ do joon gajin²in sii²¹i tsá² fúui¹:

—Mo gafuu²¹²uu 'naa': “Jaain²¹ 'in jó¹ ciiin²¹gi lagi¹jna, 'ii 'in feei¹gi lagi¹jna tsu naseen²¹mo jéei¹gi lagi¹jna. 'Ino-o 'i” —jin² Wó³.

16 Joon tsu 'wii¹³ feei¹-tsi 'áa¹mo ga'ii¹³mo 'e tyu² tyi¹ la ca 'ii¹³.

17 Joon 'e ley do Moisés gacwo¹o tsá² to² tyu² Dios pe 'e liñi¹ tsá² 'e 'iin²¹²in Dios 'ii joon jilaa²¹ júu³ 'e jai¹² née³e' tsu 'wii¹³ gacweí¹ Jesucristo fu juncwii²¹.

18 Jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo mo gangaa¹i Dios Jmii²¹ jiin¹³ ca fu, pe 'in jaan²¹mo Jón¹on niga'e²mo jna'

Dios Jmii²¹. Joon tii²¹i 'in Jónon¹on do 'e²mo jna' xiuala lí¹i Dios tsu tyíin¹mo coon¹³ Dios Jmii²¹.

Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ faa²¹a 'wii²¹² tya' Jesucristo

¹⁹ Jee²¹² jmii²¹² joon 'in tsá² Israel née¹i Jerusalén gasii¹in 'inlí¹³ untsá² coon¹³ 'inlí¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ levitas 'e tsafeei¹³ Wó³. Joon mo gatyalín² li taan¹in Wó³ do gaunngii¹i:

—¿'lin 'ná?

²⁰ Joon coon¹³ coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ gañii¹i:

—Jon'on jna Cristo.

²¹ Joon gaunngii¹gi 'in tsá² do:

—¿'lin 'ná jon? ¿Tí 'ná-a Elías, 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² tya' Dios calii li¹?

Joon Wó³ do gañii¹i:

—Jon'on jna 'i.

Joon tsifu gaunngii¹gi:

—Áai¹ tí li jó¹ jaain²¹ tsá² 'e ijacwoo²¹ júu³ tya' Dios; ¿tí 'ná-a 'i?

Joon gañii¹i Wó³:

—Jon'on jna 'i.

²² 'In tsá² do gajin²in sii²¹i Wó³:

—¿'lin 'ná jon? tsu 'ná¹-a lee²¹e'e júu³ tya' 'in tsá² 'in gasii¹in jna'a. ¿Ee sii¹³i'i cwáain¹ tyi'i?

²³ Wó³ dogi gañii¹i:

—Jna jaain²¹ 'in ngi¹ to² 'oo¹o fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹, jna fuu²¹²uu tsá²: "Ná²-a ná³ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' Ña'ñá¹u'" —gajin² Wó³ do. La nigajin² 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios calii 'in sii²¹ Isaías.

24 'In tsá² do 'in jalíin² jafee'¹³i Wó³ do jalíin² to² tyú² tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos.

25 Joon 'in tsá² jaliin¹ do gaunngii¹i jin²in gasii²¹i Wó³:

—¿'Ee lí' saa¹u'u tsá² jmii²¹ wa'a jon'on Cristo 'ná, jon'on Elías 'ná, jon'on 'in cwoo¹o júu³ tya' Dios 'ná?

26 Joon Wó³ do gañii¹i:

—Jna-a sáa¹³na tsá² jmii²¹ jiin¹³ coon¹³ jmii²¹; pe seen²¹mo jaain²¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cwii¹naa'.

27 Joon feei¹gi 'ii lagi jna x̄afiin¹³ ciiin²¹gixá lagí jna. Jo tíi²na sii¹³ii loo²¹ tsí míi¹i.

28 Jilaa²¹ 'elo 'e galí² coon²¹ lí sii²¹ Betábara lí 'ngoo¹³ jmii²¹ Jordán lí 'yeei²¹ ñi¹. Tsá do-o taan¹in Wó³ saa¹i tsá² jmii²¹.

Wó³ sii²¹i tsá² 'iin Jesús

29 Mo gajná² jmii²¹² joon Wó³ gangaa¹i Jesús jatyéen¹in co' lí siin¹³ Wó³. Joon Wó³ do gasii²¹i 'in tsá² téen²in do:

—Tyaan²aan' cwáain¹. Ino-o 'in 'iin² tsaa² tya' tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ 'in gasii¹in Dios. Líi¹i lawa joo'saa²¹ 'in jngaaí¹³ tsá² Israel coon¹³ la joon 'iin²in tsaa² tya' tsá².

30 Nigafó³oo cwáain¹ tya'a mo gafuu²¹²uu 'naa': "Ciiin²¹gi lagi jna ijó¹ jaain²¹gi 'in feei¹gi lagi jna tsá² 'ii 'in seein²¹ jée¹gi lagi jna."

31 Ce jiin¹³ jna jo ñíi³ii 'iin 'i, pe gagoo²¹²oo sáa¹³na tsá² jmii²¹ cwáain¹ 'e licwii¹in tsá² seein²¹ Israel 'i.

32 Joon jin²in Wó³ sii²¹i tsá²:

—Gamáa¹moo 'in Espíritu Tyú² tyá' Ņa'ñu¹u' líi¹i maa²¹² jgáa¹i fu ñu'fú² joon gajaan¹an coon^{'13} Jesús do.

³³ Jo mo licwii¹na pe 'in nigosii¹in jna 'e sáa¹³na tsá² jmii²¹ si^{'21}i jna: "Imáa¹mo'o 'in Espíritu Tyú² tyá' Ņa'ñu¹u' xáa¹i joon iján² tyá' jaain²¹ tsá². Joon 'in tsá² do-o isáa¹i tsá² jmii²¹ coon^{'13} Espíritu Tyú² tyá' Dios."

³⁴ Joon gamáa¹moo joon jmóo³oo júu³ jai^{'2} 'e 'ido-o líi¹i Jón¹ Dios Jmii²¹.

'In tsá² tyá'a Jesús gatø^{'2}ø nifu

³⁵ Mo gajná² joon, jon do-o tún¹ nisiin^{'12}in Wó³ coon^{'13} gái¹gi 'in ngí² coon^{'13}on.

³⁶ Joon mo ganí²i Wó³ ngí¹i Jesús, joon gajin^{'2}in:
—Jóøi²duu', 'ino-o 'in gasii¹in Dios ityí²i tsaa² tyá' tsá² lawa jaain²¹ joo'saa^{'21} xuui²¹² 'in jngaaí^{'13} tsá² 'in tyí²i tsaa² tyá'a.

³⁷ Joon 'in gái¹ 'in ngí² coon^{'13} Wó³ do mo ganúu²un 'e faa^{'21}a 'ido la do joon gangalín² coon^{'13} Jesús.

³⁸ Joon gajiin^{'12} Jesús níi¹i jøø²ø ni 'ido 'e ngalín²mo 'ido coon^{'13}on. Joon gajin^{'2}in si^{'21}i 'ido:

—¿'lin 'naa^{'21}naa[!]?

Joon gañii¹i 'ido:

—Tifo^{'2} tyii¹i, ¿xiiia tyi^{'1} 'naa[?]

³⁹ Jesús gajin^{'2}in:

—Ñiliin¹naa[!], cwojøø²duu[!].

Joon gangaliin¹mo 'ido joon ganii²¹o xiiia^{'1} tyá' Jesús. Joon ca'lóo² 'e jmii²¹² joon 'e ningó¹ 'iin² tyán² ca'lóo² joon ganiuu^{'2}mo.

40 Joon Andrés sii²¹ jaain²¹ jee²¹² 'in gái¹ do 'in ganúu²un júu³ tya' Wó³ joon ngaliin¹mo coon^{'13} Jesús. Joon ruu^{'21}i Díi³ do tsá² ngaa^{'13}i coon^{'13} sii²¹ Simón Pedro.

41 Joon Díi³ do tsifu nga'nee^{'13}i Simóoi^{'13} joon gasii^{'21}i:

—Nitsee^{'21}moo'o Mesías (Mesías 'øøi^{'21}-tsi tsá² Cristo coon^{'13} jmíi¹ tya'a Díi³ do. Joon coon^{'13} jmíi¹ 'øøi^{'21}-tsi tsá² Cristo 'in gatyii^{'13}in Dios Jmii^{'21}).

42 Mo ngayuui^{'13} joon tø^{'2}ø Díi³ Simóoi^{'13} fu li tyíin¹ Jesús. Joon mo gani² Jesús 'ii joon gajin^{'2}in sii^{'21}i Tú³:

—Simón sii²¹ 'nä, jóon¹ Jonás 'nä, pe ciiin^{'21}gi 'ilisii^{'21} 'nä Cefas ('e 'øøi^{'21}-tsi tsá² Pedro.)

Jesús tø^{'2}ø Felipe coon^{'13} Natanael

43 Mo gajná² joon gali'iin²¹²in Jesús tsáa¹a coon^{'21} li sii^{'21} Galilea. Joon do-o gatsee^{'21}i jaain^{'21} tsá² sii^{'21} Felipe, joon gajin^{'2}in:

—Moo^{'21}o' coon^{'13} jna.

44 Joon 'in Lii²¹² do tsagoo¹o Díi³ coon^{'13} Tú³ jaliin¹ coon^{'21} fuu^{'21} li sii^{'21} Betsaida.

45 Joon Lii²¹² do ngóo¹o nga'nee^{'13}i Natanael joon mo gatsee^{'21}i joon sii^{'21}i:

—Ninee^{'212}moo'o 'in tsañä'u¹ do 'in faa^{'21}a Moisés ni jí² tya' 'e ley do, joon 'in faa^{'21}a 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹. Jesús 'ii, 'in jóon¹ José 'in seein^{'21} fuu^{'21} li sii^{'21} Nazaret.

46 Joon gajin^{'2}in Natanael:

—¿'Ee gon 'e tyá² 'e cwo'íii¹ Nazaret?

Joon gañii¹i Lii²¹² do:

—Ñijóø²du'.

47 Joon mo ganí²i Jesúś jatyéen¹in Natanael, joon gajin²in:

—Logi nijó¹ jaain²¹ tsá² 'in la ja²mo seein²¹ Israel, jo tajuui²¹ lí¹.

48 Joon gaunngi¹i Natanael:

—¿Xiala lí² 'e cwii¹u jna?

Joon Jesúś-gi gañii¹i:

—Nimáa¹moo 'nu 'wii²¹² 'mó² cworíi³ tyíin¹u'u la nu'gi itøø'²¹ Lii²¹² 'nu.

49 Joon gajin² Natanael sii²¹i Jesúś:

—Tifo² tyii¹i, 'nu Jón¹ Dios Jmii²¹; 'nu Róøi¹³ tyá' tsá² Israel.

50 Joon gañii¹i Jesúś:

—¿Ti jo¹o lí²u jna tsu 'wii¹³ gafuu²¹²uu 'nu 'e gamáa¹na 'nu 'wii²¹² 'mó² cwaríi³? Nogí imóo³gi¹i 'e fee¹gi lagí la lí² 'e gañi¹do.

51 La joon jón² gajin² Jesúś:

—'E ja²mo 'e fo³oo lo, 'naa'oo' imoo²oo' ná¹ fu ñu'fú² joon imáa¹naa' ángeles tyá' Dios Jmii²¹ soo²¹o joongí jgaa²¹i li siin¹³in jna 'in Ruu²¹na Tsá².

2

Ngó¹o Jesúś coon²¹ li gacui¹ cwoo²¹ tsá² fu li sii²¹ Caná

1 'Ní¹ jmii²¹² ningóo¹ joon gangó¹ sáa³ Jesúś coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Caná 'e ná¹ li sii²¹ Galilea. Ngajóø²ø coon²¹ li cui¹ cwoo²¹ tsá².

2 Ngó¹o jon Jesúś coon¹³ tsá² tyá'a li gatø¹²ø tsá² 'ii 'e li cui¹ cwoo²¹ tsá².

3 Joon la 'íi²¹² joon gatsá²-a 'e vino 'uun²¹un tsá². Joon gajin²in sáa³ Jesúś sii²¹i 'ii:

—Jo sá²gi vino 'uun²¹un tsá².

⁴ Pe joon gajin²in Jesús:

—Saa²¹², ¿'ee lì 'e fu²'u jna la joon? Jo mo tí² 'ii²¹ tyiia.

⁵ Pe sáa³ Jesús gasii²¹i 'in tsá² jmoo¹o tyíia³ taa²i do:

—Jmaa²aa' jilaa²¹ 'e jin²in.

⁶ Joon do-o táan² jnáa² tu² 'e lí¹ cuun²¹² 'e nij-maai²¹ 'in tsá² do to² jiin¹³ la lì 'e nitii²i run²un. La coon²¹ tu² do 'e ni'o² ochenta joongi 'e 'ó² cíein¹³ litro jmii²¹.

⁷ Jesús gajin²in sii²¹i 'in tsá² jmoo¹o tyíia³ do:

—Tyíi¹³aa' jmii²¹ la røøi¹ tu² no.

Joon gaunrøø¹mo la tsijmuui²¹.

⁸ Mo ngayuui¹³ joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—'Naa' natyiin²xáa²' capii¹³ joon cwocwóo¹³oo¹ 'in náa¹ ni² lì tí jmii²¹².

La joon gajmaa¹a.

⁹ Joon 'in tsá² náa¹ ni² lì tí jmii²¹² do ga'un¹xáa capi¹³ 'e jmii²¹ do 'e galí¹ vino, pe jo nii¹i xiia fu sá² 'edo. Jiin¹³ la yaamo 'in jmoo¹o tyíia³ do ñii¹i. Tsá² 'ii-o gatyiin¹in 'e jmii²¹ do tsi tu². La joon 'in náa¹ ni² do gatø¹o 'in tsá² gacui¹² cwoo²¹o.

¹⁰ Joon gajin²in:

—Jiin¹³ joon tii² 'e si¹² tya' tsá² 'e cwo¹o tsá² vino tyá²gi tya' jileei²¹ 'in tsá² taai² do nifu joon mo ngayuui¹³ ga'un¹un 'láai² joon cwo¹o tsá² vino 'wéi¹gi. Pe 'ná-a ga'ma² 'e vino tyá²gi ca lì gatséi¹.

¹¹ 'Elo gajmaa¹a Jesús fu lì sii²¹ Caná lì tyá² to² Galilea. 'E joon milagro 'e gajmaa¹a nifu 'e ga'ee¹e xiuala líi¹i. Joon 'in tsá² ngí¹i coon¹³on jo¹o líi²i.

12 Mo ngíii¹ 'e galí² la do gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Capernaum. Ngaliín² coon¹³ sáa³a joongi coon¹³ ruu²¹i joongi coon¹³ 'in tsá² 'in ngí² coon¹³on. Joon do-o gajaan¹an coon²¹ tún² jmíi²¹².

Jesús gauntyú² o' cwo¹ fee¹ si² Jerusalén

13 Tsá najatyéein¹ jmíi²¹² pascua tyá' tsá² Israel gangó¹ Jesús fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén.

14 Joon inuu cwo¹ fee¹ si² do gatsee²¹i tsá² 'in 'níi¹i joo²¹ joongi 'in 'níi¹i joo'saa²¹ joongi 'in 'níi¹i maa²¹² joongi tsá² 'in née¹i li unsii²¹i cuu² tyá' tsá².

15 Joon mo ganí²i Jesús 'elo joon gajmaa¹a coon²¹ sii² 'e tsí³ nii²¹² loo²¹ yá'. Joon ga'woo¹mo jileei²¹ 'in taa²i co' cwo¹ do fu caluu coon¹³ jileei²¹ 'in joo'saa²¹ joongi coon¹³ joo²¹. Joongi tyá' 'in unsii²¹i cuu² do gadya²o cúu¹u ni'wó³ joongi gajiin¹mo mesa tyá'a.

16 Joongi jin²in sii²¹i 'in tsá² 'níi²¹i maa²¹²: —¡Woo²naa' 'in no caluu! ¡Jo jmaa²aa' 'moo¹³ inuu tyá' Ñá¹³uu!

17 Joon gati²-tsi tsá² ngí¹i coon¹³on 'e júu³ tyú² taa¹³ ni jí² tyá' Dios 'e jin²: "Áa¹mo 'iin²¹²na 'ná²u joon jo cwóo³oo wa'a jmaa¹a tsá² 'e gó² tyá'a."

18 Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gaunngí¹i 'ido: —¿'Ee li² lí² jmaa²a jøø²¹ø'ø 'e cwee¹i 'e tsáai¹-tsii¹i 'e tíi²u jmaa²a 'elo?

19 Joon Jesús gajin²i sii²¹i 'in tsá² do: —Xee²naa' 'e cwo¹ lo joon jee²¹² 'ní¹ jmíi²¹² iun'yee¹moo tún¹.

20 Joongi gañii¹i 'in tsá² Israel do:

—Tonló¹ tsi jnáa² jiin²¹ gala'i²¹²i 'in gajmaa'¹³a 'e cwo¹ lo; ¿ti 'nugí lii¹i jmaa'¹³a jee²¹² 'ni¹ jmii²¹²?

²¹ Pe l'¹ jin² Jesús cwáain¹ tya' 'e cwo¹ tsu cuerpo tya'a 'ñaa'o 'e 'ee¹ do.

²² 'Wii¹³ cwáain¹ la joon mo gajiin¹in Jesús jee²¹² 'líi²¹² joon gati¹-tsi 'in tsá² ngí² coon¹³on 'e la lí² 'e nijin²i do jo¹o galíi²i 'e júu³ taa¹³ ni jí² tya' Dios coon¹³ 'e júu³ 'e la lí² 'e nijin² Jesús.

Jesús ñii¹o jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá²

²³ La 'ii²¹² taan¹in Jesús fu Jerusalén do la 'ii²¹² joon gati² jmíi²¹² pascua joon fúu¹mo 'áai¹ jo¹o galíi²i 'ii. Jo¹o galíi²i coon¹³ jilaa²¹ milagro niga-jmaa¹a Jesús.

²⁴ Pe cu¹u-tsi Jesús coon¹³ 'ido tsu goon¹³ ñii¹o 'e 'i¹-tsi 'ido.

²⁵ Jo 'in tyéen¹in jmíi²¹² wa' 'in jmaa² 'ii júu³ xiiala líi¹ tsá² tsu 'ñaa'o niñii¹i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá².

3

Jafee¹³i Nicodemo Jesús

¹ 'Yiaa¹³ joon seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Nicodemo, líi¹i tsá² fariseo. 'Ii 'in jée¹ jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in tyu² to² jee²¹² 'in tsá² Israel.

² Joon 'in Nicodemo do ningóo¹o ngafee¹³i Jesús li' canuu²¹. Joon nigasii²¹i:

—Tifo² tyii*'i*, nee²oo'o 'e Dios gasii¹in 'nu i'e²'e jna'a tsu ce jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jmá¹ milagro la li 'e lii¹ 'nu wa jo uncoon¹³on Dios 'nu.

³ Joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ii:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'nh, 'in jo liseein²¹ 'múui²
jo lí² tsatáa¹i li tyh² Dios to².

⁴ Joon gaunngii¹i Nicodemo:

—Pe ¿xiala ilí² 'e liseein²¹ 'múui² jaain²¹ tsá²
fei¹? ¿Th lí² tsa'ii¹i nh' tu²u sáa³a wa'a liseein²¹
tún¹?

⁵ Joon Jesús-gi ganii¹i:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'nh, 'in tsá² 'in jo mo
galiseein²¹ coon¹³ jmii²¹ joongi coon¹³ 'in Espíritu
Tyh² tya' Dios jo lí² tsatáa¹i li tyh² Dios Jmii²¹ to².

⁶ Tsh tsá²-a líi¹i 'in galiseein²¹ saa³ jmii²¹ tsá² pe
jileei²¹ 'in 'ii¹²i juncwii²¹ tya'a tya' 'in Espíritu Tyh²
tya' Dios lawa'a coon²¹ juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios.

⁷ Jo tsa'goo²¹-'o'o 'e fuu²¹²uu 'nh: "Jilee"²¹mo 'ná¹
liseein²¹ 'múu²i."

⁸ Coon²¹ tyí² 'e 'íi¹ doñixia' joon núu²un tsá² pe
jo ñi¹i tsá² xilia' najó² si xilia' tsáa¹a 'ee. La joon jon
líi¹i 'in nigacwo¹ 'in Espíritu Tyh² tya' Dios juncwii²¹
tya'a.

⁹ Joon gaunngii¹i Nicodemo tún¹:

—¿Xiala ilí² 'elo?

¹⁰ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—¿Th 'nh-u jaain²¹ tifo² jee²¹² tsá² Israel 'in tii²¹i
'áai¹ joon jo 'øøi²¹-'o'o 'elo?

¹¹ 'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'nh, jna'a faa¹³a'a jiin¹³
'e néé³e'e. Joon júu³ ja²mo jmoo²¹o'o jiin¹³ 'e nigaa-
nee²¹e'e. Pe 'naa' jo jo¹ líi²naa' 'e sii¹³i'i.

¹² Wana jo jo¹ líi²naa' 'e fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹
tya' 'e juncwii²¹ lo, 'áai jo i'øøi²¹-'oo' cwáain¹ tya'
ñhfú² fuu²¹²uu 'naa'.

13 'Ce jiin¹³ jaain²¹ jo mo ngó¹o fu ñu'fú² jiin¹³ 'ii
'in nigajgái¹ fu ñu'fú². Joon jiin¹³ jna-a 'in Ruu²¹na
Tsá² 'in gacwo² ñu'fú² nigajmaa¹a la joon.

14 Joon la gasaa¹i Moisés 'in mii²¹ líi¹ ñí³ tsaa'
'mó² 'e jóø²i tsá² 'ii fu li jo 'in tsá² seein²¹ wa'a
un'láai² Dios 'ii, la joon jon 'ná¹ saa¹i tsá² 'in Ruui²¹
Tsá² tsaa' 'mó².

15 Joon jileei²¹ 'in jai² líi²i 'ii jo tee²¹i li 'ii²¹ pe
taa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo.

'In²¹²in Dios tsá² taain²¹² fu juncwii²¹

16 'Tsu 'áa¹mo gali'iin²¹²in Dios tsá² taain²¹² fu
juncwii²¹, tsu 'wii¹³ joon gacwóo¹i 'in jaan²¹mo
Jón¹on ijúun²in 'wii²¹² tya' tsá². 'E tya' jileei²¹ 'in
jai² líi² 'ii jo itsáa¹a fu li 'ii²¹ pe taa²¹a juncwii²¹
tya'a coon²¹ tøø²mo.

17 Jo gasii¹in Dios Jón¹on fu juncwii²¹ wa'a
jmoo¹o 'ii²¹ 'e jún²in tsá², gasii¹mo wa'a jmaa¹a
tiin¹³ tsá² 'wii¹³ 'ii-o.

18 Jileei²¹ tsá² 'in jai² líi²i 'in Jón¹ Dios do, jo
ijmaa¹a Dios 'ii²¹ tya'a wa'a tsáa¹a li 'ii²¹ pe tya'
jileei²¹ 'in jo jai² líi²i 'ii nigajmaa¹a Dios 'ii²¹ tya'a
itsáa¹a li 'ii²¹ tsu jo mo galijai² líi²i 'in jaan²¹mo
Jón¹ Dios Jmii²¹.

19 Nigajmaa¹a Dios 'ii²¹ itsalíin² li 'ii²¹ 'in jo jai²
líi²i Jón¹on tsu 'in tsá² do jmoo¹o 'e gó². Joon mo
gajó² 'e jí² 'e jai² 'e cwo¹ tsá² ñii¹i xiiala ngii¹i tyani
Dios jo ga'ii²¹i 'in tsá² do 'e jí² do tsu tí²gi-tsi ngii¹i li
nu²¹ lagi li sá² jí². Joon tsu 'wii¹³ joon nigajmaa¹a
Dios 'ii²¹ tya'a.

20 Jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó² 'aa¹o 'e jí² do joon jo tsatyéen¹en co' 'e jí² do tsₙ jo 'iin²¹²in 'e liñii¹i tsá² 'e gó² jmoo¹o.

21 Pe tsatyéen¹mo co' 'e jí² do jileei²¹ 'in tí²-tsi jilaa^{'21} 'e jai¹² tsₙ 'iin²¹²in liñii¹i tsá² 'e 'yaai¹-tsi Dios coon^{'13} jilaa^{'21} 'e jmoo¹o.

'E faa'²¹a Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹ cwáai¹ tya' Jesús

22 Mo ngayuui^{'13} joon, ningalíin²mo Jesús coon^{'13} 'in tsá² ngi¹ coon^{'13}on fu li sii²¹ Judea. Joon do-o gajaan¹an coon^{'21} sii^{'13}xₙ saa¹i tsá² jmi²¹.

23 Taain¹ Wó³ fu li sii²¹ Enón co' Salim. Saa¹i Wó³ jon tsá² jmi²¹ tsₙ 'áai¹ sá² jmi²¹ do. Joon do-o gajalíin²mo tsá² wa'a saa¹i Wó³ 'ii jmi²¹.

24 Jilaa^{'21} 'elo galí² la nₙ'gi gataain^{'13} tsá² Wó³ 'nₙñí³.

25 Joon 'inlíii¹³ tsá² 'in ngii¹i coon^{'13} Wó³ ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu^{'21}i coon^{'13} 'inlíii¹³ tsá² Israel cwáain¹ tya' 'e run^{'2}un tsá² jiin^{'13} la tiisi^{'2}.

26 Joon ngalíin², ngafee^{'13}i Wó³ joon gajin^{'2}in sii^{'21}i Wó³ do:

—Tifo^{'2} tyii*'i*, 'in taain¹ coon^{'13} 'nₙ li' ngoo^{'13} jmi²¹ Jordán li 'yee²¹ 'ñi^{'1} joon gasii^{'13}i jna'a cwáain¹ tya'a; nano saa¹i tsá² jmi²¹ joon jilee^{'21}mo tsá² ngii¹i coon^{'13}on.

27 Joon jin^{'2} Wó³ sii^{'21}i 'ido:

—Cwó² Dios jilaa^{'21} 'e sá² tyaa' tsá². Joon jiin^{'12}xₙ jo 'ee 'oo¹o wana jo mo cwó² Dios.

28 'Naa' nigan^{uu}²^{uu}n' júu³ tyiia mo gafuu²¹²uu 'naa' júu³ coon^{'21} tsáa¹ 'e jon'on jna Cristo. Jna

jaain²¹ tsá² gasii¹in Dios ingí³ii tyaníi¹in 'e jmoo¹³oo tsá² júu³ 'e tí² li jó¹ Cristo.

²⁹ Joon jløø¹³moo 'e tsalíin² tsá² tsanáa²un júu³ tyá' 'ido. Jmoo³-oo la jmoo¹o tsá² mo tsalíin² fu li cui² cwoo²¹ tsá². Jløø¹³mo 'in tsá² do 'wii²¹² tyá' tsá² gacui² cwoo²¹. Ga'ii²¹mo 'in tsamí² do 'ii. La joon jon jna jløø¹³moo mo 'ii²¹i tsá² 'in Cristo do.

³⁰ 'Ná²-a 'e lifeei¹gi 'ii joon jna ixaaai¹gií —jin² Wó³ do cwáain¹ tyá' Jesús.

Faa'²¹a tsá² jiin¹³ 'e ñii¹i

Faa'²¹gi Wó³ do jin²in:

³¹ —'In gajgái¹ fu juncwii²¹ feei¹gi 'ii²¹ lagí jileei²¹ tsá². 'In tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ lo ñii¹o jiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo, la joon síi¹i. Pe 'in nicwa'íi¹i ña'fú² jgáa¹i fu juncwii²¹ feei¹gi 'ii lagí jileei²¹ tsá²,

³² joon jmoo¹o júu³ jai² jilaa^{'21} 'e niganii²¹²in coon¹³ jilaa^{'21} 'e niganúu²un. Pe jiin¹³ jaain²¹ jo 'in jo¹ líi²i júu³ tyá'a.

³³ Pe jilee^{'21} 'in 'ii²¹i júu³ tyá'a jmo²o tsá² júu³ 'e júu³ jai² 'e júu³ tyá' Dios do.

³⁴ Joon 'ii 'in gasii²in Dios faa'²¹a jmai² júu³ tyá' Dios, tsá gacwoói¹ Dios 'in Espíritu Tyá² tyá'a 'e gasá¹i.

³⁵ Joon 'áa¹mo 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ Jón¹on joon gajan²an cwoo²¹o jilaa^{'21} 'e sá².

³⁶ Jileeíi^{'21} 'in jai² líi²i 'in Jón¹ Dios do taa^{'21}a juncwii^{'21} tyá'a coon²¹ tøø²mo. Pe 'e²e Dios wúu¹ 'áai¹ jileeíi^{'21} 'in jo 'ii²¹i Jón¹on. Joon jo taa^{'21}a juncwii^{'21} tyá'a coon²¹ tøø²mo.

4

*Jesús jin'2in sii'21i jaain²¹ tsamí² cwáain¹ júu³ tyá'
Dios*

¹ Galiñii¹ 'in tsá² fariseos 'e fúu¹mo tsá² gangalín² coon^{'13} Jesús lagí Wó³. La joon jon fúu¹mo 'in saai¹ jmíi²¹ lagí Wó³.

² Pe tsei^{'2} jo saai¹ Jesús tsá² jmíi²¹ jiin^{'13} 'in ngí¹ coon^{'13}o 'in saai¹ tsá² jmíi²¹.

³ Joon mo galiñii¹i Jesús 'elo joon gacwo^{'ii¹}i fu li sii²¹ Judea joon itsee^{'13}i fu li sii²¹ Galilea.

⁴⁻⁸ Joon fu li ngangíi¹i 'ná¹ ngíi¹i coon²¹ li sii²¹ Samaria. Joon náa¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Sicar. Joon co' joon roon¹on coon²¹ sii^{'13} 'wó² 'e gacwo^{'1} 'lii^{'212} Jacob jóon¹on 'lii^{'212} Sé² calíi. Joon nityí³ coon²¹ too²¹ li nisá² jmíi²¹ 'e sii²¹ la sii²¹ Jacob. Jesús tyaliin¹ coon^{'13} tsá² tyá'a 'in ngíi¹i coon^{'13} 'e li tyí³ too²¹ do mo ti² tyiiañi^{'1} joon ni'woo^{'21}-o 'áai¹. Joon tsá² tyá'a do nilíin² 'e fuu²¹ ni náa¹ tyan' do ningalá¹ 'e idø^{'1}ø. Joon gacwó² Jesús caai² li tyí³ too²¹ do. La 'ii^{'212} tyíin¹in joon tyía¹ jaan²¹ tsamí² seein²¹ Samaria tsacoon¹ jmíi²¹ 'e tsi too²¹ do. Joon gajin^{'2} Jesús:

—Cwoo^{'13}xʉ jna jmíi^{'13!}i.

⁹ Joon 'in tsamí² do nigajin^{'2}in sii^{'21}i Jesús:

—¿Xiala 'e mii^{'13} 'nʉ jna jmíi²¹, tsʉ tsá² seein²¹ Israel 'nʉ joon jnagi 'in seein²¹ fu Samaria?

(Joon gajin^{'2}o la joon tsʉ jo tyá² seein¹ coon^{'13} 'in tsá² seein²¹ fuu²¹ do.)

¹⁰ Joon gañii¹i Jesús:

—Waxu' li 'nu ñi²'i jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios joon 'iin 'in mi¹ jmii²¹ lí²u, 'nu-u nogi mí¹²'i jna-a joon jnagii icwo²oo 'nu jmii²¹ 'e jiin¹in.

11 Joon gañii¹i 'in tsamí² do sii²¹i Jesú:

—Tsañu¹ jo ñi²'i xiiala søø¹³ø jmii²¹ 'e tsi too²¹ no jiin¹³ 'nii²¹² jo tyan²an tsu 'o²o 'e tsi too²¹ no. ¿Xiiala icwo²o jna² jmii²¹ 'e jiin¹?

12 'Lí²¹² tsacøøi¹¹³ tyi' 'in ningi¹i Jacob 'in gasáa¹a 'e too²¹ sá² jmii²¹ no tyi jna'a. Tsu 'e jmii²¹ sá² noo jon ga'un¹un 'ñ'a'a coon¹³ jóon¹on joongi coon¹³ joo'núu³ tya'a. ¿Ti joon lí²u 'e feei¹gi 'nu lagi 'ii?

13 Joon gajin²in Jesú:

—Jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jmii²¹ no 'in 'yá² 'unjmi²¹mo 'i tún¹.

14 Pe jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jmii²¹ cwóo³ jna jo jmii²¹² 'ya²gi 'unjmi¹i. Tsu jmii²¹ 'e cwóo³ jna li lawa coon²¹ li nii¹³ jmii²¹ 'e li tsi alma tya'a. Joon 'e jmii²¹ 'e nii¹³ do icwoo¹o juncwii²¹ tya'a 'e seein²¹ coon²¹ tøø²mo.

15 Joon gajin²in 'in tsamí² do:

—Tsañu¹, si cwoo¹³ jna 'e jmii²¹ no tsu joon jo 'yá²gi¹ unjmi²¹na. Joon jo 'ná²gi¹ yatyíin³aan jmii²¹ 'e li tyi³ too²¹ lo.

16 Joon gajin²in Jesú:

—Cwooi², cwotee²e ñu¹ tyi'i. Joon ñiliin¹naa' fu lo.

17 Joon ganii¹ 'in tsamí² do:

—Jo seein²¹ ñu¹ tyiia.

Joon gajin²in Jesú:

—Jo¹o júu³ tyi'i 'e foo²¹o jo nu¹ tyi'i seein²¹.

18 Tsu nigacu²mo cwoo¹'o 'ñá² naa¹³, joon 'in coon¹³on la no jon¹ ñu¹ tyi'i 'i. 'E nija²mo 'e foo²¹'o.

19 Mo ganúu²un 'in tsamí² 'e júu³ do joon gajin²in:
—Tsañu¹, 'i¹-tsii 'e lí¹u'u jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios.

20 'Lí²¹ tsacøøi¹³ tyii'i 'in galiseein²¹ Samaria gaun'goo²¹'o Dios 'e moo²¹ lo. Pe 'naa', tsá² seein²¹ Israel, foo²¹ 'naa' 'e jiin¹³ fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén li lí² un'goo²¹'o tsá² Dios.

21 Joon gañii¹ Jesús:
—Jo¹ cwolii¹un jna, yá³, 'e nijatyéen¹mo tyan²an 'e un'goo²oo' Ña'ñu¹ jo tyiin² ñilíin²naa' 'e moo²¹ lo jogi tyiin² cwolíin²naa' fu Jerusalén.

22 'Naa' tsá² seein²¹ Samaria, jo ñii²ii' 'naa' 'iin 'in un'goo²oo'. Pe jna'a né²oo'o 'iin 'in un'goo²¹'o'o, tsu Dios gacwo¹'o jna'a tsá² saan²¹a'an Israel 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá².

23 Pe ití²-i 'ii²¹ joon 'ii²¹ joongi tí² la no wana 'e la jai² 'e un'goo²¹'o tsá² Ñu¹'u' iun'goo²¹'o 'ii jiin¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai². Tsu la joon 'iin²¹in Ñu¹'u' 'e un'goo²¹'o tsá² 'ii.

24 Tsu Dios 'in Espíritu Tyá² joon tsu 'wii¹³ joon 'in un'goo²¹'o 'ii 'ná¹ un'goo²¹'o coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai².

25 Joon gajin²in 'in tsamí² do:
—Jna niñi²oo ijó¹ Mesías —'øøi²¹-tsi tsá² 'e Cristo do—; joon mi cwee¹i joongi ijin²in sii¹²i jna'jilaa²¹.

26 Jesús-gi gajin²in:

—Jna-a 'in fee²ee 'nh, jnagii jon fuu²¹²uu 'nh.
Jna-a 'i.

²⁷ Tsifu joon gatyaliin¹ tsá² ty'a gani'goo²¹o-tsi
'e Jesúz do siin¹³in fee²¹i jaain²¹ tsamí². Pe jiin¹³
jaain²¹ jo tá²-tsi wa 'e ungii¹i 'ee 'iin²¹²in 'ido owa
'ee-gi júu³ tyaa¹ 'ido.

²⁸ Joon 'in tsamí² do, do-o gatuu¹u tsuu¹u joon
gangaa¹³mo fu 'e fuu²¹ 'ido-o. Joon ganijmaa¹³a
tsá² júu³:

²⁹ —Ñijøø²¹²i duu' jaain²¹ tsañuu¹ 'in nigasí²¹i
jna jilaa²¹ 'e nigajmáa³aa. ¿Wa jon 'ino-o 'in Cristo?

³⁰ Joon ga'woo²¹i 'e fuu²¹ do joon ganilín² li
siin¹²in Jesúz.

³¹ La 'í²¹² joon 'in ngí¹i coon¹³ Jesúz do gamíi¹i
tyani 'ido, gajin²in sii²¹i 'ido:

—Tifo² tyii'i, cøø²¹xu¹.

³² Pe joon 'ii gajin²in:

—Óo³oo 'e døø¹³øø li 'naa' jo ñí³oo'.

³³ Joon 'in ngí¹i coon¹³ 'ido gacaain¹³ 'wii²¹²
unngí¹i ruu²¹i:

—¿Xufoo' seen²¹in 'in nijacon¹on 'e dø¹²ø 'ino 'ee?

³⁴ Pe joon gajin²in Jesúz sii²¹i 'ido:

—Mi jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'in gasii²¹in jna
joongi 'e tyee²¹ to² ty'a 'e joon lawa unñi² tyiia.

³⁵ 'Naa' foo²¹oo': "Ná²gí tyúuin² sii²¹ 'e joongi
ilee²¹e' jilaa²¹ 'e garoo²¹"; pe jna fuu²¹²uu 'naa':
tyán²duu' cwáain¹ li sijna² la gatón¹ náa² nilii²¹²
coon¹on tsá².

³⁶ Joon jileei²¹ 'in jmoo¹o to² joon coon¹o jilaa²¹
'e garoo¹o do 'e joon 'e nicí² ty'a. Joon 'e garoo¹o

do 'e coon¹on 'in tsá² do li la líi¹i 'in tsá² 'in 'ii²¹ juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo mo jai² líii² 'e júu³ tya'a Dios. Joon coon²¹ la joon jløø³mo coon²¹ caan²¹mo 'in gajñí²i coon¹³ 'in gacón¹on do.

³⁷ Tsü júu³ ja²mo 'e gasii²¹i tsá²: "In gajni²i do jmai² tyiin²mo coon¹³ 'in gacón¹on do."

³⁸ Jna-a gasii²na 'naa' 'e cwotyiin²aan' 'e do li jo 'e gajñí²ii' do. In xee²¹mo gajmaa¹a to² do joon 'naa'gii' coon²¹ tyatyiin²¹oo' 'e to² nijmaa¹a 'ido —jin² Jesús do.

³⁹ Joon fúu¹mo 'in tsá² seen²¹in 'e fuu²¹ do li tyu² to² Samaria jo¹o galíi²i Jesús 'wii¹³ 'e júu³ gatya¹ 'in tsamí² do mo gajin²in: "In tsañuu¹ no gajin²in jilaa²¹ 'e nigajmáa³aa."

⁴⁰ Joon mo gajalíin² 'in tsá² seen²¹in Samaria do gamií¹i tyani Jesús wa iján²an 'ido coon¹³on. Joon Jesús gajaan¹an tún² jmii²¹² coon¹³ 'ido.

⁴¹ Joon fúui¹ lí¹ líi¹gi 'in jo¹ galíi²i mo ganúu²un jilaa²¹ 'e jin² Jesús.

⁴² Joon jin²in 'in tsá² do sii²¹i 'in tsamí² do:

—Nogí jo¹o nilíi²i jna'a jon' wa'a jiin¹³ júu³ 'e ni tya¹³ 'nu pe jna'a ninú³oo' o júu³ tya'a joon nee²oo' o 'e ja²mo Cristo 'ii 'in jmoo¹o tiin¹³ tsá² taan²¹²in juncwii²¹.

'Un'láai²Jesús jóon¹jaain²¹tsá²'in 'oo¹o to²

⁴³ Mo gangíi¹i tún² jmii²¹² joon gacwo^{íi¹} Jesús li sii²¹ Samaria joon gangóo¹-o fu¹ 'yúu²i fu li sii²¹ Galilea.

44 Jo gajaan¹an fuu²¹ li sii²¹ Nazaret la li 'e niga-jin²in 'ña'a Jesúś, "Jaain²¹ 'in tsacwo¹o júu³ tyá² jo 'ii²¹i tsagoo¹o 'ii."

45 Joon mo gatyíi¹a li sii²¹ Galilea joon 'in tsá² seen²¹in joon ga'ii²¹mo 'ido 'e tyá²-u. Tsu 'in tsá² do ni' nilín²mo li ti jmii²¹² pascua fu Jerusalén. Joon do-o niganii²¹i jilaa²¹ 'e nijmaa¹a Jesúś li ti jmii²¹² do.

46 Joon gacii¹³i Jesúś, gangaa¹³i tún¹ fuu²¹ Caná náa¹ li sii²¹ Galilea. Fuu²¹ joon li nijmaa¹a jmii²¹ 'e galii¹ vino. Joon tyíin¹in fuu²¹ Capernaum jaain²¹ 'in ni'oo¹o to² fee¹ tyani² róøi¹³. Joon seen²¹in jaain²¹ jóon¹on 'in nitsaa¹³.

47 Joon mo ganúu²un 'in tsá² 'oo¹o to² do 'e nityia¹ Jesúś fu Galilea, jaa¹³i fu li sii²¹i Judea, joon gangó¹o 'in tsá² do gangamii¹i tyani Jesúś wa 'ii²¹i 'ido itsáa¹a fu tya' 'in tsañuu¹ do tsajmaa¹a mí¹ tya' jóon¹on 'ido. Tsu ti li ijúun¹mo 'ido.

48 Joon Jesúś do gajin²in gasii²¹i 'ido:
—'Naa' jo jo¹ líi²naa' wa jo jéei¹³ gañii²ii' li² coon¹³ jilaa²¹ milagros.

49 Pe 'in tsá² 'oo¹o to² do gajin²in:
—Laa¹³xu¹ góo³oo, líi³na ti jo jmaa²'a feei¹-'o'o 'wii²¹² tyilia wa'a tsá²a' cwojmaa¹³'a mí¹ tya' yuu²¹ tyilia la nügí ijúun²in.

50 Joon gajin²in Jesúś:
—Cwooi¹³ fu tyi'i tsu yuu²¹ tyi'i nityú¹mo.
Joon 'in tsañuu¹ do jo¹o líi²i júu³ tya' Jesúś joon ganga²mo.

51 Joon ngóo¹o gatyé²mo tya'a mo ga'wooi²¹ tsa'leei¹³ tya'a gangaunjiin¹ 'ii. Joon gajin²in 'in tsa'leei¹³ tya'a do:

—Nityú¹mo yuuñ²¹ tyi'i do.

52 Joon gaunngiñ¹i 'ee 'ii²¹ 'e ga'láa²i 'in jóon¹on do. Joon gajin²in 'in tsa'leei¹³ do:

—Ca mo tyíia² la ngó¹o 'iin² coon²¹ gacwó² tyíi².

53 Joon galili¹³ jmii²¹ 'in xuui²¹² do 'e 'ii²¹ joon mo gajin² Jesúus do: "Cwooi¹³ fu tyi'i tsuñ yuuñ²¹ tyi'i nityú¹mo." Joon 'ña'a 'in tsá² 'oo¹o to² do jo¹o líi²i Jesúus coon¹³ 'in tsá² seein²¹ inuuñ tya'a.

54 'Elo galí² ti túñ² milagro 'e gajmaa¹a Jesúus mo tyee¹³i Galilea jaa¹³i Judea.

5

Gaun'láa²i Jesúus jaain²¹ tsá² 'ii¹³ tá² cwoo²¹o tii²i co'li si'² pila Betesda

1 Mo ngayuui¹³ 'elo joon gati² jmii²¹² tya' tsá² seein²¹ Israel joon Jesúus gangó¹o túñ¹ fu fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén.

2 Ce cu² jiin²¹ 'e fuu²¹ do li goon²¹ 'yá² lí² cuun²¹² níi¹ 'áai¹. Joon tyi³ coon²¹ 'ooca'nú¹ fee¹ 'e sii²¹ la sii²¹ Joo'saa²¹. Joon co' joon náa¹ coon²¹ pila fee¹ 'e 'o² jmii²¹ 'e sii²¹ Betesda coon¹³ jmíi¹ 'e sii²¹ hebreo. Joon cu' li' do joon sá² 'ña² 'ooca'nú¹ coo¹³.

3 Joon do-o teei¹³ tsatsaa¹³ fúui¹ 'e ni 'wó². Tsá² 'in tyan¹ jilaa²¹ nii² jmoowúu¹. Seein²¹ 'in tíu¹i, joongi seein²¹ 'in jluui¹³, joongi seein²¹ 'in 'íi¹ tá² cwoo²¹o tii²i. Joon 'in tsatsaa¹³ do 'in jáan¹³an ijøø²¹ 'e jmii²¹ do.

4 Joongi la coon²¹ naa¹³ jgaa¹i jaain²¹ ángel li náa¹ pila do joon jø¹ø jmii²¹ do. Joon 'in nifu 'in ga'i² tsi jmii²¹ do joon ga'láa²mo coon¹³ 'e jmoowúu¹ tyaan¹an do.

5 Joon do-o niraan¹in jaain²¹ tsá² 'in ni'oo¹o dyadya¹ tsi jná² jiin²¹ 'e nitsaa¹³a.

6 Joon mo ganíi²in Jesús 'indo 'e raan¹in joon galili¹³ Jesús 'e líi¹-i nitsaa¹³a 'ido joon nigajin²in Jesús:

—¿Tí 'iin²¹²un 'láa²o?

7 Joon gañii¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹, jo 'in seein²¹ taan²i jna tsi pila no mo jøø¹²¹ jmii²¹. La coon²¹ naa¹³ mo 'iin²¹²na 'úu³uu 'in xee²¹mo tsa'i² jéei¹gi lagí jna.

8 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Ráan²un no, joon saa¹³ tyi¹ raan¹un, joon ngi² no.

9 Joon tsifu joon ga'láa²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gasaa¹³ tyi¹ tya'a joon ga'láa² 'wii²¹² gangi¹i. Pe 'e jmii²¹² joon jmii²¹² 'e 'ii¹²¹ 'woo²¹ tsá²,

10 joon gajin² 'in tsá² seein²¹ Israel 'in taan²¹²in do sii²¹i 'in tsá² ga'láa²i do:

—Jmii²¹² 'e 'ii¹²¹ 'woo²¹ tsá² no. Jo cwoo²¹i ngi²i, tyan²an tyi¹ tyi¹i.

11 Joon gañii¹i 'in tsañuu¹ do:

—In gaun'láa²i jna joon gajin²in sii²¹i jna: “Saa¹³ tyi¹ raan¹un tsíin²un joon ngi² no.”

12 Joon gaunngi¹i 'ido jin²in:

—¿'lin gasii²¹i 'ná la joon 'e saa¹³a tyi² tyi¹joongi ngi² no?

13 Pe 'in tsañuu'¹ do jo ñii¹i 'iin 'in gaun'láa²i 'ii do tsu 'áa¹mo fúui¹ tsá² 'in taa²i do, joon Jesúus ni'ngaa'¹³mo.

14 Mo ngí²i joon gajii²in Jesúus 'in tsañuu'¹ do co' cwo¹ fee¹ do. Joon gajin'² Jesúus sií²¹i 'ido:

—Ni'láa²mo'o no, jo 'laa²¹²gi'i si no-o gaci¹ jo¹gi 'e mo lí¹u'u do.

15 Joon ganga'²mo 'in tsañuu'¹ do ganijmaa'¹³a 'in tsá² seein²¹ Israel júu³ 'e Jesúus do-o 'in nigaun'láa²i 'ii.

16 Joon tsu 'wii'¹³ gaun'láa²i Jesúus 'in tsá² do jmíi²¹² 'e 'ii²¹ 'woo'²¹ tsá² 'e joon 'áai¹ gauntyíi²in 'in tsá² seein²¹ Israel do Jesúus, 'iin²¹²in jnga'²mo 'ido.

17 Pe Jesúus-gi gasíi²¹i 'ido:

—Ñu³uugajmaa¹a to² ca jmíi²¹² no la joon jna jon jmoo³oo to².

18 'Wii'¹³ joon 'in tsá² seein²¹ Israel do 'áai¹gi galíiin²¹²in jngaa'¹³i 'ido. 'In²¹²in jngaa'¹³i 'ido tsu jo gauntiin'¹³in 'e ley tyá jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo'²¹ tsá², joon mo gajin'²in 'e Dios jmíi²¹i joon gajmee¹i 'ña'a coon²¹ røø²¹mo coon¹³ Dios Jmíi²¹.

To² 'e 'oo¹o Jóon¹ Dios

19 Joon gajin'² Jesúus:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo lí² jmaa¹a 'in Jón¹ Dios jiin¹³ coon²¹ wa'a 'ña'a. Jmoo¹-o jiin¹³ 'e nii²¹i jmoo¹o Jmíi²¹ do. Jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jmíi²¹ do jmoo¹-o jon 'in Jón¹on do.

20 Joon Dios Jmíi²¹ 'iin²¹²mo 'áai¹ Jón¹on joongi 'e²o jilaa²¹ 'e jmoo¹o, joon nogi i'ee²¹gi 'e fee¹gi 'áai¹ 'e itsa'goo²¹-'oo'.

21 La jmoo¹o Dios Jmii²¹ 'e jiin¹ 'lii²¹² joon cwo¹o juncwii²¹ tya'a, la joon jon 'in Jóon¹on cwoo¹o juncwii²¹ tya' jiin¹³ 'in 'iin²¹²in cwo¹o.

22 Joon 'in Jmii²¹ do jo jmoo¹o 'ii²¹ tya' jiin¹³ jaain²¹ pe jiin¹³ Jóon¹on do nicwo¹o 'ii²¹ 'e lí² jmáa¹a 'ii²¹ tya' jileei²¹.

23 'E coon¹³ la joon ilitsáai¹-tsi tsá² la tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹. Wana jo tsáai¹-tsi tsá² Jóon¹on Dios Jmii²¹ joon la joon jon jo tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹ tsʉ Dios Jmii²¹ gasii¹in Jóon¹on do.

24 'Tsʉ júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa': Jileei²¹ 'in cóñ² cwáain¹ 'e fo³oo lo joongi ja²mo líi²i 'in gasii¹in jna taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon jo jmáa¹a Dios 'ii²¹ tya'a 'e tsáa¹a li 'lii³ tsʉ jo júuin²gi, jiin¹o coon²¹ tøø²mo.

25 Tsʉ júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa', nogi ijó¹-o 'ii²¹ joon jmii²¹² no-o do, inú¹un 'lii²¹² júu³ tya' Jóon¹on Dios joon jileei²¹ 'in ganúu²un seen²¹mo coon²¹ tøø²mo.

26 Tsʉ Dios Jmii²¹ cwo¹o 'ña'a juncwii²¹ tya'a 'ña'a la joon jon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Jóon¹on 'ii²¹ 'e lisá² juncwii²¹ tya'a 'ña'a.

27 Joon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Jóon¹on to² ijmáa¹a 'ido 'ii²¹ tya' tsá² tsʉ Ruu²¹mo Tsá² 'ii.

28 Jo cwotya'goo²¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ elo —jin²in Jesúus— tsʉ icwá² 'ii²¹ mi nú¹un jileei²¹ 'lii²¹² júu³ tya'a

29 joon i'woo²¹i tsi 'aan¹ tya'a. Jileei²¹ 'in nigaj-maa¹a 'e tyú² ijiin¹o joon iseen²¹mo coon²¹ tøø²mo; pe jileei²¹ 'in gajmaa¹a 'e gó² ijiin¹o 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a joon tsaliin² fu li 'lii³.

To² 'oo¹o Jesús

30 'Jna, jo li¹ii jmáa³aa cwáain¹ tyiia 'ñii'a jiin^{'13}x_H —jin^{'2}in Jesús—. Jmáa³aa 'ii^{'21} jiin^{'13} la to² nuu^{'13}oo, joon røø^{'21} 'ii^{'21} jmáa³aa. La joon jo jmáa³aa jiin^{'13} la 'iin^{'21}na 'ñii'a 'ná¹-a jmáa³aa jiin^{'13} la 'iin^{'21}in Ñu^{'3}uu, 'in gasii^{'21}in jna.

31 Jo lí² fo^{'3}oo 'wii^{'21} tyiia 'ñii'a tsu jo tyiin².

32 Seen^{'21} mo jaain^{'21}gi tsá² xeee^{'21} 'in faa^{'21}a 'wii^{'21} tyiia joon ñí^{'3}oo 'e jin^{'2} 'ido 'e tyiin^{'13}mo joon.

33 Joon 'naa' gasii^{'21}naa' 'in ganiunngi^{'1}i Wó³ do cwáain¹ tyiia joon 'e júu³ gafaa^{'21}a 'ido 'e ja^{'2}mo joon.

34 Jo 'ná¹ 'ii^{'13}na júu³ 'e faa^{'21}a jaain^{'21} tsá² cwáain¹ tyiia. Jiin^{'13} fo^{'3}oo la joon 'e ilí² tiin^{'13}naa' 'wii^{'13} 'e júu³ tya¹a Wó³ cwáain¹ tyiia.

35 Wó³ do líi^{'1}i lawa coon^{'21} jí² 'e coo^{'21} joongi jná² joo^{'21}. Joon 'naa'gii' galijløø^{'3}moo' coon^{'21} sii^{'13}x_H coon^{'13} 'e jí² do.

36 Pe jilaa^{'21} 'e jmóo³oo 'e tyú²gi 'e joon lagi 'e júu³ tya¹a Wó³. Joon jilaa^{'21} 'e jmóo³oo 'e joon gajin^{'2}in Ñu^{'1}u' 'e jmáa³aa. Jilaa^{'21} 'elo 'e ja^{'2}mo 'e gasii^{'1}in Ñu^{'1}u' jna.

37 La joon jon 'in Ñu^{'1}u' 'in gasii^{'1}in jna faa^{'21}o 'wii^{'21} tyiia xufiin^{'13} jo mo ganuu^{'2}uu'n' júu³ tya'a, jon'gi mo gañíi² 'naa'.

38 Joon 'e júu³ tya'a jo mo ga'i² tsi alma tyii' tsu jo jo^{'1} líi²naa' Ñu^{'1}u' do 'in gasii^{'1}in jna.

39 'E la joon 'naa' untsáa^{'13}oo' 'e Jí² tya' Dios coon^{'21} ce tún² 'áai¹ tsu 'i¹-'oo' jee^{'21} joon ityii^{'2}aa' juncwii^{'21} tyii' itaa^{'21} coon^{'21} tøø²mo pe la jee^{'21} joon

gati² unní²ii' li faa^{'21}a cwáain¹ tyia.

⁴⁰ Joon 'naa' jo 'iin²¹²naa' 'wa' iliin²naa' jna i'i¹³naa' e juncwii²¹ do.

⁴¹ 'Jna røø²¹ náa¹ tyia wana tsáai¹-tsi tsá² jna owa jo tsáai¹-tsi tsá² jna 'ee.

⁴² Pe jna, cwii¹moo 'naa', joon ñi³oo 'e jo 'iin²¹²naa' Dios Jmii²¹.

⁴³ Jna nigoo²¹²oo cwáain¹ tya' Ñu³uu pe 'naa' jo ga'ii¹³naa' jna. Pe wa'a cwéé¹i jaain²¹ 'in xeei²¹ 'in jó¹o cwáain¹ tya'a 'ña'a joon 'ii¹³moo' 'i.

⁴⁴ ¿Xiala jo¹ iliin¹ 'naa' jiin¹³ la 'e tsáai¹-oo' yaanaa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'? Joon jo cóñ² 'naa' cwáain¹ wa'a jløø¹³mo Dios cwáain¹ tyi'naa'.

⁴⁵ Jo jmáa³aa tsaa² tyii' tyani Ñu³uu. Moisés, 'in jo cu^{'2}-oo' coon¹³, 'ii 'in cwo¹ 'naa' tsaa².

⁴⁶ Wana jai¹² líi²naa' 'e gajin² Moisés, la joon jon jo¹o iliin²naa^{'21} jna tsu ji² gajmaa¹a Moisés do faa^{'21} a cwáain¹ tyajna.

⁴⁷ Pe wa jo jo¹ líi²naa' 'e ji² gajmaa¹a Moisés, ¿xiiagi la jo¹ iliin²naa' júu³ 'e fuu²¹²uu 'naa'?

6

Cwo^{'1}o Jesúś 'ñá² mil tsá² 'e dø^{'1}ø

¹ Mo gangi¹i elo gangóo¹o Jesúś fu li 'ngoo^{'13} tyíia¹ sii²¹ Galilea, sii²¹ jon Tiberias.

² Joon 'áai¹ fúui¹ tsá² ngalín²in ciin²¹gi tsu goon^{'13} niní² jilaa^{'21} milagro joongi niun'láa²i tsá² 'in tsaa^{'13}.

³ Joon nigosóo²o Jesúś coon²¹ moo^{'21} joon do-o gacwó² coon^{'13} tsá² 'in ngi¹ coon^{'13}on.

⁴ Joon ti li tí² jmii²¹² pascua tya' tsá² Israel.

5 Joon mo gajóø² Jesúus joon ganí² tsá² fúui¹ 'in jalíin² caluu joon gasii^{'21i} Lii^{'212}:

—¿Xiiia 'e tsalaa^{'212a'} 'e dø^{'1} 'in tsá² fúui¹ no?

6 Jesúus gasii^{'21i} Lii^{'212} do la joon tsu^u 'iin^{'212} in litsáai¹-tsi 'ee ijin^{'2} Lii^{'212}, tsu^u 'ña'a Jesúus niñii^{1o} xiiala ijmaa^{1a}.

7 Joon gajin^{'2} Lii^{'212}:

—Jo leen^{'21} in cuu² jiin^{'13} 'e 'lee^{'13i} tsá² tya['] jí² jñéi¹ sii^{'21} wa 'e li['] laa^{'212a'} 'iñi^{'11} dø^{'1} 'in tsá² no fin^{'13} jmai^{'2xu-u} 'e tii^{'2xu} la jaain^{'21} tsá².

8 Joon jaain^{'31} 'in ngi¹ coon^{'13} on do, 'in sii^{'21i} Díi^{'3}, ruu^{'21i} Simón Pedro, gajin^{'2} in:

9 —Lo-o siin^{'13} jaain^{'21} xuui^{'212} 'in san^{'2} 'ñá² 'iñi^{'1} joon gái¹gi joo^{'21} taai² jmii^{'21}. Pe jo li tsanáu^un 'elo tya['] 'in tsá² fúui¹ lo.

10 Joon gajin^{'2} Jesúus sii^{'21i} 'in tsá² ngii¹ⁱ coon^{'13}:

—Síi^{'13ii'} 'in tsá² no cwocwaa^{'21a}.

Joon 'áai¹ sá² ñii^{'21} do joon gacwo^{'2o} 'in 'ñá² mil tsá².

11 Joon ga'ii^{'21i} Jesúus 'e 'iñi^{'1} do. Gacwo^{'1o} 'maai^{'13} Dios joon mo ngayuui^{'12} joon gacwo^{'1o} 'in coon^{'13} on do. Joon 'in tsá² do gajmaa^{1a} jmai^{'2xu} cwo^{'1o} 'in tsá² fúui¹ 'in née¹ⁱ do. Joon la joon jon gajmaa^{1a} jmai^{'2xu} 'in joo^{'21} taa²ⁱ jmii^{'21} do. Cwo^{'1o} jiin^{'13} la 'iin^{'212} in do.

12 Joon mo garó¹ⁱ tu^{'2} 'ido joon gajin^{'2} in Jesúus sii^{'21i} 'in ngii¹ⁱ coon^{'13} on:

—Ngíi^{'13ii'} jee^{'212} tsá² no, tyiin² aan['] jilaa^{'21} 'e gasá¹ⁱ joon jo tsa^{'ii} jiin^{'13xu}.

13 Joon gacoon^{'21o}, joon 'e 'no^{'2} 'e gasá¹ⁱ tya['] 'e 'ñá² 'iñi^{'1} do garó^{1mo} dyatún² mii^{'tó}³.

14 Joon mo ganí² 'in tsá² do 'e milagro do 'e gajmaa¹a Jesús, joon gajin²in:

—'In tsañuu'¹ no 'e la ja²mo 'in 'ná¹ ijó¹o ni cwoo¹³ juncwii²¹ cwo¹o júu³ tyá²tya' Dios.

15 Pe joon galili³i Jesús 'e 'iin²¹²in 'in tsá² do 'e tøø¹ø 'ido tyitsaa²¹mo wa iliin¹in 'ido røøi¹³ tya'o, joon gajeen²¹mo Jesús 'ña'o tún¹ jee²¹² moo²¹.

Ngii¹i Jesús ni jmii²¹

16 Joon mo canuu²¹ 'in tsá² 'in ngi¹ coon¹³ Jesús gajgá¹mo fu li náa¹ tyíia¹ do.

17 Joon gangatáa¹i tsi coon²¹ barco joon gata²mo fu¹ itáan¹in li 'ngoo¹³ tyíia¹ do li sii²¹ Capernaum. Joon 'aa²¹ mo niniuu²¹mogi joon jo mo tyee¹³mogi Jesús.

18 Joon garóon²on coon²¹ tyí² tá² 'áai¹ joon gajnáa¹a jmii²¹ tsaa' barco.

19 Joon mo ningó¹o jiin¹³ 'ná² si jnuu² kilómetro ni jmii²¹ joon ganí²mo Jesús 'e nijó¹-o jatyéen¹in tyan' li ngó¹on barco. Joon gafloo¹³mo.

20 Pe Jesús gajin²in si²¹²i 'ido:

—Jna-a lo. Jo jmoo¹oo' 'goo²¹oo'.

21 Joon jløø¹mo 'in tsá² do ga'ii²¹mo Jesús tsi barco do. Joon la 'ii²¹² do-o tyaliin²mo 'wó² tyuun²¹ li 'ná² li nitsalíin² do.

'Naa'²i tsá²Jesús

22 Mo gajná² joon 'in tsá² gajan¹an li' la 'ngoo¹³ tyíia¹ do galili²i 'e 'in tsá² ngi¹i coon¹³on do-o gacón² 'e barco do tsu jiin¹³ do-o 'e barco 'e sá². Joon gañii¹i 'e jo gangó¹on Jesús coon¹³ 'ido.

23 La 'ii²¹² joon gatyali² barcos xiia²¹ taa²i tsá² 'in jalíin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiberias tyan'an li gacwo¹ Jesús 'maai'¹³ Dios cwáain¹ tya' iñi¹ gagøø²¹ø 'in tsá² do.

24 Joon mo galili³ 'in tsá² do 'e jo taan¹in Jesús jon'gi tsá² tya'a taan²¹²in joon gangataa²mo tsí barco do joon gangalíin²mo jon fuu²¹ li sii²¹ Caper-naum ganga'nee¹³i Jesús.

*Lawa 'i² 'e gø¹³ tsá² cwo¹o waa²¹ pi² tya' tsá² la
joon jon Jesús cwoo¹o fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹
coon²¹ tøø²mo*

25 Joon mo gatyaliín² li 'ngoo¹³ tyíia¹ do joon gatsee²¹i Jesús joon gaunngii¹i:

—Tifo² tyii*i*, ¿liigí gacwe²o'o lo?

26 Pe Jesús-gí gajin²in:

—'E ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'naa²¹naa' jna tsú gatyee²¹oo' ce ró¹i tuu¹uu' jon'gi wa 'wii¹³ 'øøi²¹-'oo' 'e li² milagro gajmáa³aa do.

27 Jo jmaa²aa' to² wa 'ná¹ 'e jnaa¹aa' 'e cøø²øø' 'e tyá² jmoono pe jmaa²aa' to² tya' 'e jnaa¹aa' juncwii²¹ tyii' 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon jna-a, Ruu²¹na Tsá² cwó³oo 'e juncwii²¹ do tsú coon¹³ 'e li² milagro 'e jmoo³oo do jmaa¹a Dios Jmii²¹ júu³ 'e jmoo³oo to² 'e tyú²u.

28 Joon gaunngii¹i 'in tsá² do:

—Wa'a jmó²o'o to² tya' Dios, ¿'eegí 'ná² jmaa²¹a'a?

29 Joon gañii¹i Jesús:

—'E 'ná¹ jmaa²aa' to² tya' Dios 'e jo¹o liin¹naa 'in gasii¹in Dios Jmii²¹.

30 'I-gí gaunngii¹i:

—¿'Ee li² cwee¹i 'e jmaa²a jøø²¹ø'ø ts₧ joon jo¹ lii¹na'a 'n₧? ¿'Ee 'e jmaa²a?

³¹ 'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyl' 'in ningii² gagøø²¹ø 'e sii²¹ maná coon²¹ cwoo¹³ li ty₧₧n²¹. Jiin¹³ la jin² ni jí² tyā' Dios: "Dios gacwo¹o 'in tsá² do 'iñi¹ jó¹o fu ñ₧'fú²."

³² Joon gañii¹i Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Jon' Moisés 'in gacwo¹ 'naa' 'e 'iñi¹ jó¹o fu ñ₧'fú², pe Ñ₧³oo 'in gacwo¹ 'naa' 'e 'iñi¹ la jai² 'e jó¹o fu ñ₧'fú².

³³ Ts₧ 'e 'iñi¹ 'e cwo¹ Dios Jmii²¹ 'e gajgó¹ fu ñ₧'fú² joon, 'e 'iñui¹ do-o 'e cwo¹ fu juncwii²¹ tyā' tsá².

³⁴ Joon 'in tsá² do gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tsañ₧₧¹, cwoo¹³ jna'a coon²¹ tøø²mo 'e 'iñi¹ no.

³⁵ Joon Jesús-gi gajin²in:

—Jna-a 'e 'iñi¹ no 'e cwo¹ juncwii²¹ tyā' tsá². Joon jileei²¹ 'in uncaan²¹in coon¹³ jna jo jmii²¹² 'yá² un'áa¹i joongi 'in jo¹ líi²i jna jo jmii²¹² 'yá² unjmúu¹i.

³⁶ Pe jiin¹³ la 'e nifuu²¹²uu 'naa', jo jo¹ líi²naa' jna x₧fiin¹³ wa niñii¹ii'.

³⁷ Jileei²¹ 'in gacweei¹² 'Ñ₧³₧₧ jna inuncaan²¹in coon¹³ jna joon jileei²¹ in uncaan²¹in coon¹³ jna jo 'woo²na fu caluu.

³⁸ Ts₧ jo gó²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ wa'a 'e ty₧³₧₧ to² 'ñii'a, gagó³oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'in gasii¹in jna.

³⁹ Joon 'e 'iin²¹²in Ñ₧³₧₧ 'in gasii¹in jna 'e jo ts₧¹ i jiin¹³ jaain²¹ 'in nigacwoo¹³i jna. Iin²¹²in 'e jmáa³aa jiin¹in 'in tsá² do mi ti jmii²¹² li gatséi¹.

40 Jiin¹³ 'e 'iin²¹²in 'in gasii¹in jna 'e jileei²¹ 'in jóø²i jna, Jóon¹on Dios jna, joongi jo¹o líi²i jna, itaa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joongi jna-a jmáa³aa ijiin¹o mi ti jmii²¹² li gatséi¹.

41 Joon coon¹³ 'e júu³ tya' Jesús lo ga'láa² 'in tsá² Israel do 'wii²¹² gasíi²i cwáain¹ tya' Jesús 'e 'wii²¹² gajin²in: "Jna-a 'e 'iñi¹ 'e gajó² ñu'fú²."

42 Joon gajin²in 'in tsá² do:

—Ino-o Jesús jóon¹on José. Cwii¹mo' jmii²¹ joongi cwii¹mo' sáa³a. ¿Xiala li 'e jin²in 'e gajgáa¹i ñu'fú²?

43 Joon Jesús gasíi²¹i 'ido:

—Jo síi¹³naa' jee²¹² yaanaa' cwáain¹ tyiajna.

44 Jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin uncaan²¹in coon¹³ jna wa jo 'iin cwoo¹³i Ñu'1u' jna. Joon jna-a jmáa³aa ijiin¹in mi ti jmii²¹² li gatséi¹.

45 Gee²¹² jí² tya'a 'e gajmaa¹a 'in tsá² cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios calii 'e 'e jin¹: "Dios i'e²e jileei²¹ tsá²." La joon jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tya' Ñu'1u' joon galicwii¹mo, joon 'ii 'in tsá² in uncaan²¹in coon¹³ jna².

46 'Jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in taan²¹²in ni cwoo¹³ juncwii²¹ jo mo ganii¹in Dios Jmii²¹. Pe seein²¹ jaan²¹mo 'in gajó² fu ñu'fú² jiin¹³ 'ii niganii¹in Dios Jmii²¹.

47 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa'; 'in jai² líi²i jna 'oo¹o juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

48 Jna-a 'e 'iñi¹ 'e cwo¹o fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

49 'In 'līi²¹² tsacøøi¹³ tyii' 'ii 'in gagøø²¹ø 'e sii²¹ maná fu cwoo¹³ tyun²¹ do joon jo gasi'neei¹³ gajún¹mo.

50 Pe jna fo³oo cwáain¹ tya' 'e 'iñi¹ 'e gajó² fu ñufú², joon jileei²¹ 'in gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ do jo jún²in.

51 Joon jna-a 'e 'iñi¹ do 'e cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e gajó² fu ñufú². Joon jileei²¹ 'in gø¹ø 'e 'iñi¹ lo taa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon 'e 'iñi¹ icwóo³oo lo, 'ñii'a lo. Icwóo³oo 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in taan²¹²in ni cwoo¹³ fu juncwii²¹ 'e lí² sá² juncwii²¹ tya'a —jin² Jesús.

52 Joon ga'láa² 'in tsá² Israel 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i, jin²in:

—¿Xiala icwo¹i 'ña'a ityee³ jna' 'ii?

53 Joon gajin²in Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa'a jo cøø¹³øø¹ 'naa' 'iñi¹ ngú¹ Ruu²¹i Tsá², joongi wa'a jo 'úu¹³uu' jmi¹ 'øø²i jo sá² juncwii²¹ tyii'.

54 Pe jileei²¹ 'in gø¹ 'iñi¹ ngúu³uu joongi 'in 'uun²¹un jmi¹ 'øø²na taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon jna-a jmáa³aa ijiin¹in mi tí jmi²¹² li gatséi¹.

55 Tsu ngú¹ taan²na joongi coon¹³ jmi¹ 'øø²na 'e la ja²mo cwo¹o 'waa²¹ pí² tya' tsá².

56 Joon jileei²¹ 'in gø¹ ngú¹ taan²na joongi 'uun²¹un jmi¹ 'øø²na incaan²¹in coon¹³ jna, joongi jna coon¹³ 'ii.

57 Joon Nu'¹u', 'in gasii²¹in jna sá²-a juncwii²¹ tya'a, joon 'ii-o cwo¹o jna juncwii²¹ tyiia. La joon

jon jna jileei²¹ 'in 'ii²¹ 'waa²¹ pí² tyiia cwo²oo
juncwii²¹ tya'a joon.

58 Fo³oo cwáain¹ tya' 'e 'iñi¹ 'e gajó² fu ñu'fú².
Joon 'e 'iñi¹ no jo li la li 'e sii²¹ maná 'e gagøø²¹
'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii' 'in ningí²i, gagøø²¹o 'e maná
do pe jo gasi'neei¹² jún¹mo. Pe 'in gø¹² 'e 'iñi¹ 'e
fuu²¹²uu 'naa' lo itaa²¹ fu juncwii²¹ tya'a coon²¹
tøø²mo 'i —jin² Jesús.

59 Jesús ga'ee¹e 'e júu³ lo 'e la caan²¹in tsá² inuu
cwo¹ sinagoga 'e si² coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Caper-
naum.

Júu³ tya' 'e seein²¹ tsá² coon²¹ tøø²i

60 Joon mo ganúu²un tsá² 'e júu³ lo joon fúu¹mo
'áai¹ 'in ngí¹ coon¹³ Jesús jin²in:

—Wúu¹mo 'áai¹ i'ii²¹ tsá² 'e júu³ lo. ¿'lin in unjíi²
'e júu³ lo?

61 Joon galili³ Jesús 'e júu³ sí¹i 'in tsá² do joon
gaunngíi¹i sii²¹i 'ido:

—¿Ti jo tí²-'oo' 'e júu³ tyiia lo?

62 ¿'Ee i'i¹-'oo' wa'a ñii¹ii' 'in Ruu²¹i Tsá² sóo²o fu
ñu'fú² li mo tyíin¹in la jéei¹?

63 'E cuerpo tya' tsá² jo to² 'íi³in 'e joon, jiin¹³
espíritu tya' tsá² 'e taa²¹ juncwii²¹ tya' coon²¹
tøø²mo. Joon 'in Espíritu Tyá² tya' Dios cwo¹o
juncwii²¹ tya' espíritu tya' tsá². Joon 'e júu³ fuu²¹²uu
'naa' lo cwáain¹ tya' 'e espíritu do. Joon coon¹³ 'e
júu³ fo³oo lo lí²-i cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹
coon²¹ tøø²mo.

64 Pe seen²¹mo jee²¹² 'naa' 'in jo jo¹ lí²i —jin²
Jesús.

Tsə ñii¹i Jesús ca la mo 'wiin²¹² 'iin 'in jo jo¹ líi²i
'ii joongi ñii¹o 'iin 'in 'ñii¹i 'ii.

⁶⁵ Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—'Wii¹³ joon nifuu²¹²uu 'naa' 'e jiin¹³ jaain²¹ jo
lii¹ uncaa²¹in coon¹³ jna wa'a jo 'in mo cwóo¹i
Ñʉ¹ʉ' jna.

⁶⁶ Mo ngíi²i gajin² Jesús 'e júu³ lo, fúu¹mo 'in tsá²
'in la mo ta ngíi¹i coon¹³on gatíuu²mo 'ii, joon jo
ngíi¹gi 'ido coon¹³on.

⁶⁷ Joon gaunngíi¹i Jesús sii²¹i la jí dyatuuin¹ tsá²
tya'a do:

—¿Tí 'iin²¹²naa' cwoliin¹naa' jon?

⁶⁸ Pe joon gajin² Simón Pedro:

—Ña'ñʉ¹ʉ, ¿'iin coon¹³ tsaa²¹a'a? Jiin¹³ júu³ tyi'i
no 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

⁶⁹ Joon jna'a jo¹o nilí³na'a 'nʉ joon ne²oo'o 'e
'nʉ-ʉ Cristo, Jón¹on Dios Jmii²¹ 'in seein²¹ coon²¹
tøø²mo.

⁷⁰ Joon Jesús gajin²in:

—Xʉfin¹³ 'ñiiia'oo nigatyi²moo 'naa' jí dyatuuin¹
'naa' pe jaain²¹ 'naa' líi¹i 'in 'líi³mo.

⁷¹ Faa²¹a Jesús cwáain¹ tya' 'in sii²¹ Judas Iscar-
iote, jón¹on Simón, tsə 'ii in'ní¹i Jesús ciiin²¹gi.
Ijmáa¹a la joon xʉfin¹³ líi¹i tsá² tya' Jesús jee²¹² 'in
dyatuuin¹ do.

7

Ruu'²¹i Jesús jo jai² líi²i

¹ Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'e júu³ lo joon
gangíi¹i la caain²¹ Galilea. Jo 'iin²¹²in jáñ² coon²¹

li sii²¹ Judea tsu 'in tyu² to² tsá² Israel 'iin²¹²in jnga²mo 'ido.

² Joon tsu 'wii¹³ ti li ti jmii²¹² tya' tsá² Israel 'e sii²¹ 'e jmii²¹² jon¹ tsá² tsi 'ná¹ nuu²¹,

³ 'in ruu²¹i Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jojon³on lo, cwoo¹i fu Judea 'e coon¹³ la joon 'in ngi¹i coon¹³ 'nu 'in taan²¹²in lijóø²ø jilaa²¹ 'e jmoo²o.

⁴ Joon wana 'iin²¹²un 'e li cwii¹in tsá² 'nu jo jmaa²a milagro tyi*i* li 'uuin²¹. Jmaa²a li jóø²ø jileei²¹ tsá² wana ijmaa²a milagro.

⁵ Jin² ruu²¹i la joon tsu jo jo¹ lí²i ruu²¹i 'ii.

⁶ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Jo mo ti 'ii²¹ tyiia, pe tyi'naa' jmoo²¹ joon²¹ coon²¹ hora 'e tyú²-u.

⁷ 'In tsá² taan²¹²in juncwii²¹ jo 'ee¹i 'naa' pe 'ee¹mo jna tsu jna-a jmóo³oo júu³ røø²¹ 'e jilaa²¹ 'e jmoo¹o jmai² 'e gó².

⁸ Cwolíin²naa' fu li ti jmii²¹² tsu jna jo ní³ii tsu jo mo gatséi¹ cwáain¹ tya' 'ii²¹ tyiia.

⁹ Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'elo, gajan¹o coon²¹ li sii²¹ Galilea.

Jesús 'e²e tsá² li ti jmii²¹² 'e sii²¹i jmii²¹² 'e jon¹on tsá² tsi 'ná¹ nuu²¹

¹⁰ Pe mo ngayuui¹³ gangalíin²in ruu²¹i Jesús, Jesús gangó¹o ciin²¹mo fu li ti jmii²¹² do. 'Uun²¹mo tyí¹a, jo gangii¹i jee²¹² tsá².

¹¹ Joon 'in tsá² Israel do 'áa¹mo 'naa¹i 'ido 'ii jee²¹² li ti jmii²¹². Jin²in:

—¿Xiaifu tyee¹i 'in tsañu¹ no?

¹² Joon jee²¹² 'in tsá² taan²¹²in li ti jmii²¹² do 'áa¹mo sii¹i cwáain¹ tya' Jesús do. 'Inlíii¹³ jin²in: "Jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹mo 'ino." Pe 'inlíii¹³gi jin²: "Jon¹ 'in tyúi¹ no, tsu 'in coon²¹on tsá² tóo² 'ino."

¹³ Pe jiin¹³ jaain²¹ jo faa²¹a jná² nii²in 'wii²¹² tya' 'ido, tsu 'wii¹³ gøø²¹mo 'in tyu² to² tsá² Israel do.

¹⁴ Joon jmii²¹² do ningó¹o coon²¹ tsa¹ mo ga'i² Jesús inuu cwo¹ fee¹ si² do, joon ga'láa² 'wii²¹²'e²e tsá² júu³ tyu².

¹⁵ Joon 'áai¹ ninga'goo²¹-tsi 'in tsá² tyu² to² Israel do joon gajin²in:

—¿Xiala li 'e galiti²¹i 'in tsañuu¹ no jilaa²¹ 'e jin²in no, tsu jo mo gauntsáa¹a?

¹⁶ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Jilaa²¹ 'e 'ée³ee lo jon' 'e tyiia lo tsu 'e tya' 'in gasii¹in jna.

¹⁷ Joon wa 'iin²¹²in jaain²¹ tsá² jmáa¹a la to² tyu² Dios Jmii²¹, joon iliñii¹i 'e 'ée³ee lo júu³ tya' Dios si 'e fo³oo la 'øøi²¹-tsii 'ñii'a 'ee.

¹⁸ 'In faa²¹a jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi yaai 'e la joon wa' 'e un'goo²¹o tsá² 'ii-o. Pe 'in faa²¹a 'wii²¹² tya' 'inxeei²¹ 'e un'goo²¹o tsá² 'in gasii¹in 'ii-o infaa²¹a 'e la ja²mo jo júu³ tajuu²¹ lí².

¹⁹ 'Moisés gacwo¹ 'naa' 'e ley do, ¿ja jo'? Pe jiin¹³ jaain²¹ 'naa' jo gauntiin¹³naa' 'e ley do. ¿'Ee li' 'iin²¹²naa' jngaa¹³naa' jna?

²⁰ Joon 'in tsá² taan²¹²in do gañii¹i:

—'In 'lii¹³mo 'yuui² alma tyi'i. ¿'Iin 'iin²¹²in jngai¹² 'na?

²¹ Joon gajin² Jesús:

—Gajmáa³aa coon²¹ milagro jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e joon ni'goo²¹-'oo' jilee²¹naa'.

²² Moisés do gacwo¹o 'naa' 'e tii² 'e nisii²¹ jee²¹² 'naa' 'e sii²¹ circuncisión (pe jon' 'ña'a Moisés gasi²¹i tii², 'lìi²¹² tsacøøi¹³ tya'a 'in ningíi²mo gasii²¹'e tii² do). Tsá 'wii¹³ joon jmoo²'naa' 'e tii² no mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

²³ Joon 'naa' 'e untiin¹³naa' 'e ley tya' Moisés jmoo²oo' li² xuui²¹² tsañuu¹ 'e sii²¹ circuncisión xafiin¹³ jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Wa 'naa' jmoo²oo' la joon jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ¿'e li' jmoo²oo' 'nii²¹-'oo' tyiia 'wii¹³ gaun'láa²na jaain²¹ tsañuu¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹an jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

²⁴ Jo cwojmaa²aa' 'ii²¹ jiin¹³ la 'øøi²¹-'oo' yaanaa'. Mo jmoo²oo' 'ii²¹, cwojmaa²aa' coon²¹ tsáa¹.

Jesús faa²¹a xiiifu njaa¹³i

²⁵ Joon 'inlíi¹³ 'in taan²¹²in Jerusalén do ga'láa² 'wii²¹² unngíi¹i, jin²in:

—¿Tí jon' 'ino 'in 'naa'¹i 'ido 'e jngaa¹³i?

²⁶ No siin¹³in faa²¹a jee²¹² tsá² jná² nii²mo joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'in sii²¹ 'ii. Xøfoo¹³ lìi²i tsaa'to² 'e 'ino-o Cristo 'in gasii¹in Dios Jmii²¹.

²⁷ Pe jna' ne²o' xiiifu li gajó² 'in tsañuu¹ no pe mi jó¹ Cristo jiin¹³ jaain²¹ jo 'in ñi¹i xiiifu li jó¹o,—jin² 'in tsá² do.

²⁸ Joon mo ganúu²un Jesús 'elo li siin¹³in 'e²e tsá² júu³ tyú² inuu¹ cwo¹ fee¹ do, joon gafaa²¹a tá², jin²in:

—¿Tí jo¹ 'e cwii¹mo 'naa'jna? ¿Tí jo¹ ñí²oo' xiaa'fu
lí gó³oo? Jo mo gó³oo 'wii²¹² tyiia 'ñii'a. Pe gó³oo to²
tyu² jaain²¹ 'in ja²mo seein²¹, 'in jo cwii¹naa'.

²⁹ Pe jna, cwii¹moo tsu gó³oo fu lí tyiin¹in joongi
'ii-o sii¹in jna —jin² Jesús.

³⁰ Joon 'iin²¹²in 'in tsá² do saan¹mo 'ii tsajée¹i fu
'næñí³. Pe jiin¹³ jaain²¹ jo gason¹ tya'a tsu jo mo
gati² 'ii²¹ tya'a.

³¹ Pe fúu¹mo 'áai¹ 'in jo¹o galíi² 'ii. Joon gafaa²¹a
'ido jin²in:

—'Láai² milagro jmaa¹a 'in tsañuu¹ no. ¿Tí 'ná¹
jmá¹a Cristo mi jó¹o 'láai²gi milagro lagí 'in tsañuu¹
no? Jo 'ná¹ lí²na'a. Lí²na'a 'e Cristo 'ino.

*Coon²¹ poo²¹² tsá² sii²¹ fariseo sii¹in 'í¹³ moyóo¹³
'in taa²-i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús*

³² Joon mo ganúu²un 'in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹
fariseo 'e faa²¹a tsá² cwáain¹ tya' Jesús gasii¹i røø²¹
coon¹³ 'in tyu² to² untsá² do 'e sii¹in 'í¹³ moyóo¹³
'in taa²i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús.

³³ Joon gajin²in Jesús:

—Taain²¹²taa coon¹³ 'naa' coon²¹ ca tá² joon mi
yuui¹³ joon nii¹³moo tún¹ fu lí tyiin¹in 'in gasii¹in
jna.

³⁴ Joon 'naa' i'naa¹³moo' jna pe jo tyee¹naa' jna
tsu jo li tyalín²naa' fu lí nii¹³na.

³⁵ Joon gacáin¹ unngí¹i ruu²¹i 'in tyu² to² tsá²
Israel do, jin²in:

—¿Xiiifu lí tsei² 'ino 'e jo tyee¹na'? Wa jo tsáa¹a
'ino fu lí taan²¹²in tsá² Israel jee²¹² tsá² faa²¹a jmíi¹

griego, joon i'e²e 'in tsá² faa^{'21}a jmíi¹ griego júu³ ty'a'a.

³⁶ ¿'Ee 'øøi^{'21}-tsi 'e gasii^{'21}i jna' 'e 'nee^{'13}na' joon jo tyee^{'1}na' tsh jo li tsaa^{'21}a' xiaafu li tsáa¹a?

Júu³ tyú² ty'a' 'e juncwii^{'21} icwo¹o Espíritu Tyh

³⁷ 'E jmii^{'21} tyiin²gi la jee^{'21} jilaa^{'21} 'e li gatséi¹ 'e jmii^{'21}, joon jmii^{'21} joon garoon¹on Jesús gafaa^{'21}a tá², jin^{'2}in:

—Wana 'in 'i¹-tsi 'e licwii¹in Dios Jmii^{'21} lawa jaain^{'21} tsá² 'in unjmuu²i 'áai¹ 'i¹-tsi 'e tyee^{'13}i li sá² jmii^{'21} 'ná¹ 'e jai^{'2} líi^{'2}i jna. Joon lawa tsá² 'in ga'un^{'2}un jmii^{'21} tyú²-u 'íi¹-tsi la joon jon 'in jai^{'2} líi^{'2}i jna tyú² i'íi¹-tsi 'e licwii¹in Dios.

³⁸ Tsh ty'a' jileei^{'21} 'in jai^{'2} líi^{'2}i jna ilí² ty'a'a la lí¹ 'e jin^{'2} ni jí² taa^{'13} júu³ tyú² ty'a' Dios 'e jin^{'2}: "Alma ty'a 'in jai^{'2} líi^{'2}i ilí² lawa coon^{'21} jmii^{'21} fee^{'1} 'e nii^{'13} coon^{'21} tøø²mo. Joon la cwaan¹a ti' jmii^{'21} do 'e cwaan^{'21}mo jilaa^{'21} nuu^{'21} la joon jon 'e jmii^{'21} nii^{'13} alma ty'a' tsá² icwo¹o juncwii^{'21} ty'a' tsá² 'e taa^{'21} coon^{'21} tøø²mo."

³⁹ Coon^{'13} 'e la joon 'øøi^{'21}-tsi 'e faa^{'21} Jesús 'e i'íi^{'21}i 'in tsá² jai^{'2} líi^{'2}i 'ii 'in Espíritu Tyú² ty'a' Dios. Tsh 'in Espíritu Tyú² do jo mo ga'i¹i alma ty'a' 'in jai^{'2} líi^{'2}i 'ii tsh jo mo jún¹ Jesús wa' 'e i'íi^{'21}i 'e 'ya^{'2}gi ty'a' 'e cwo^{'1}o Dios Jmii^{'21} 'ii.

Jileei^{'21} tsá² jmai^{'2} tyii²mo 'i¹-tsi 'wii^{'212} ty'a' Jesús

⁴⁰ 'Inlíi^{'13} jee^{'212} 'in tsá² do mo ganúu²un 'e júu³ lo, joon gajin^{'2}in:

—'E ja^{'2}mo 'ino 'in tsañh^{'1} 'in 'ná¹ jó¹ cwo¹o júu³ tyú².

41 'Inlíii¹³gi jin²in:

—Cristo no.

Pe 'in xeei²¹gi gañii¹i:

—¿Xiala cwoo¹i 'e Galilea 'e jó¹ Cristo?

42 Ni jí² tya' Dios faa²¹a 'e jún² tya' 'lii²¹² róøi¹³ David Cristo. Joon wa'a jún² tya' David 'ná²-a lisseein²¹ Belén li galisseein²¹ David do.

43 La joon gaxé¹itsá², galí²tsá² coon²¹tún² poo²¹²'wii²¹² tya' Jesús.

44 'Inlíii³ 'iin²¹²in tøø¹ø 'ido 'næñí³ pe jiin¹³ jaain²¹ jo gasan² nii 'ido.

'In tíi²i to² do jo jai² líi²i Jesús

45 Joon 'in 'íi¹³ moyóo¹³ taai²¹² cwo¹ fee¹ ngalíin² tún¹ fu li née¹i 'in fariseos do coon¹³ 'in tsá² tyu² to² untsá², joon 'in née¹i do sii²¹i 'íi¹³ moyóo¹³:

—¿'Ee li' jo té²ee' 'ido?

46 Joon gañii¹i 'in 'íi¹³ moyóo¹³ do:

—Jiin¹³ jaain²¹ jo mo gafaa²¹a la lí¹ 'e faa²¹a 'in tsañuu¹ no!

47 Joon gajin²in 'in tsá² fariseos do sii²¹i 'íi¹³ moyóo¹³:

—¿Tí gacwoo²i yaanaa' con² 'ido 'naa' tóo²?

48 Ce jiin¹³ jaain²¹ tsacøøi¹³ 'in tyu² to² jna' jo jo¹ mo galíi²i, jon'gi tsá² fariseos do jo¹ líi²i.

49 Pe jiin¹³ tsá² 'in jo cwii¹i 'e ley do ja²mo líi²i, joon Dios ijmáa¹a 'ii²¹ tya' 'ido.

50 Joon jaain²¹ tsá² 'in nityiin¹³ jee²¹² fariseos do 'in nisii²¹ Nicodemo, 'in ningó¹o ngafee¹³i Jesús li canuu²¹. Joon nigasii²¹i 'in catyaa² do:

51 —Jiin¹³ la tyá² to² ley tyi' jo li un'li³i jmoo²¹o' 'ii¹² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'e jo mo ganú²u' nifu 'ee 'e gó² 'e nigajmaa¹a.

52 Joon gañii¹i 'in tsá² do sii²¹i Nicodemo:

—¿Tí 'in seen²¹in Galilea 'nu jon? Untsáa¹³du' jí² tya' Dios joon liñí²i ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² cwo¹o júu³ tya' Dios jo mo jó² fu Galilea.

Tsamí² 'in ga'leel'²¹

53 Joon la jaain²¹ la jaain²¹ ngaliin¹mo fu tya'a.

8

1 Pe Jesús ngóo¹o fu coon²¹ moo¹³ li sii²¹ Olivos.

2 Mo jná² joon 'aa²¹a nga²mo fu inuu cwo¹ fee¹ si² Jerusalén. Joon jileei²¹ tsá² gangalín² li siin¹³in Jesús. Joon gacwó² Jesús joon ga'láa² 'wii²¹² ga'e²e tsá² júu³ tyá².

3 Joon 'in tifo² tya' ley do joongi coon¹³ tsá² fariseos nijée¹i jaain²¹ tsamí² 'in gatsee²¹i 'in ngó¹o 'no¹³ 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹. Joon gasiin¹in tún² tsa² jee²¹² 'in tsá² taai² do,

4 joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús:

—Tifo² tyii'i, 'in tsamí² lo nigaseen¹³moo'o li ngó¹o 'no¹³ 'láa¹a coon¹³ tsañuu¹.

5 Joon 'e ley tya' Moisés tyá²u to² jna'a 'e jngaa¹³na'a coon¹³ cuun²¹² jileei²¹ 'in 'láa¹ la 'láa¹ 'in tsamí² no. ¿'Nu-gi xiiala foo²¹o?

6 Jin² 'in tsá² do la joon sii²¹i Jesús coon¹³ 'iin²¹²in tsáai¹-tsi 'ee ijin² Jesús tsu la joon wa iuntyifu¹ 'níu¹i Jesús. Joon gajuu²¹i Jesús 'ñua'a joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹a letra ni 'wó².

7 Joon 'in tsá² do ngóo¹gi 'naai'¹³ 'e unngii¹i. Joon ganii¹³i Jesús 'ña'a, joon gasii²¹i 'in tsá² do:

—Jmoo²¹ joon²¹ jaain²¹ 'naa' 'in jo mo ga'nóo²o tsaa² joon 'ii tyu² 'e cuun²¹² do nifu.

8 Joon gajmaa¹a 'in tuu²¹i, gajmaa¹a letra ni 'wó² tún¹.

9 Joon mo ganúu²un 'in tsá² do 'e júu³ lo joon ga'aa¹o fa'ii²¹. Joon ga'woo²¹i ti' jaan²¹mo, ga'láa² 'wii²¹² 'in yuu¹³gi ga'woo²¹i nifu li tséi¹gi ga'woo²¹ 'in xaai¹gi. Joon mo gatoo¹ 'woo²¹i jileei²¹ joon 'ña'a Jesús gatuui¹gi coon¹³ 'in tsamí² do.

10 Joon ganii¹³i Jesús 'ña'a, joon mo gajóo²ø jo 'iin seein²¹ jiin¹³ jaain²¹, jiin¹² tsamí² do 'in tyíin¹gi, joon gasii²¹i 'in tsamí² do:

—Yá³, ¿'naaigi 'in jmoo¹o tsaa² tyi'i? ¿Ti jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin gapíin² 'nu?

11 Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Un², jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin cwo¹o jna tsaa².

Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsamí² do:

—Jon'gi jna píin²na 'nu. Cwooi¹³ no, jo cwo'laa²¹²gi'i.

Jesús líi¹i yilia²¹ ti ni cwoo¹³ fu juncwii²¹

12 Jesús sii²¹i tsá² tún¹, joon gajin²in:

—Jna-a líi¹na 'yilia²¹ ti ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. La jnaa²¹ tsá² coon¹³ 'yilia²¹ tya' ñi¹ la joon jon tsu² 'wii¹³ jna iliñi¹i tsá² xiiala 'e ngi²i tyani Dios. Joon 'in ngi¹ coon¹³ jna sá²-a 'yilia²¹ tya'a 'e cwo¹o juncwii²¹ tya'a. Joon jo jmii²¹² ngi¹ li nu²¹.

13 Joon jin² 'in tsá² fariseos do sii²¹i Jesús:

—'Nʉ foo²¹'o cwáain¹ tyi'i 'wo'o, 'e foo²¹'o do jo to² 'íi³in.

14 Joon Jesús-gi gañi¹i:

—Tyín²mo júu³ tyiia xəfin¹³ jna 'ñii'a fo³oo cwáain¹ tyiia. Pe 'ñii'a'oo ñí³ii fu li gagoo²¹²oo joongi fu li ní³ii. Pe 'naa'gii' jo ñí²ii' xiaafu li gagoo²¹²oo jon'gi fu li ní³ii.

15 'Naa' jmoo²oo' 'ii²¹ jiin¹³ la 'ii²¹ tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹. Pe jna-a, jo 'in 'ii²¹ tya'a jmoo³oo.

16 Pe wa jmáa³aa 'ii²¹ tya' tsá², jmáa³aa 'ii²¹ røø²¹, tsʉ jo jmoo³oo 'ii²¹ 'ñii'a, Ñʉ³oo, 'in gasii¹in jna jmoo³oo 'ii²¹ caan²¹mo coon¹³on.

17 Ni ley tyi'naa' faa²¹a: wana seein²¹ gáí¹ 'in jmoo¹o júu³ røø²¹ faa²¹a røø²¹, joon 'ná¹-a 'ii¹³moo' júu³ tya'a.

18 Joon 'ñii'a fo³oo 'wii²¹² tyiia 'e la goo²¹o'o coon¹³ Ñʉ¹ʉ 'in gasii¹in jna.

19 Joon gaunngii¹i 'in tsá² do sii²¹i Jesús:

—¿Xiaafu tyíin¹ ñʉ²ʉ?

Joon gajin²in Jesús:

—'Naa' jo cwii¹naa' jna jon'gi Ñʉ³ʉʉ cwii¹naa'. Tsʉ wa'a cwii¹naa' jna, cwii¹moo' jon Ñʉ³ʉʉ.

20 Jesús gajin²in 'elo la 'ii²¹² 'ee¹e júu³ tyʉ² inʉʉ cwo¹ fee¹ do co' li roon¹on cwóo¹ to² tsá² cuu². Pe ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin²¹ gasan¹² ni Jesús tsʉ jo mo ti 'ii²¹ tya'a.

Xiaafu tsei¹² Jesús

21 Jesús sii²¹gi 'in tsá² do:

—Nii¹³moo jna, joon 'naa'gii' 'naa¹³moo' jna pe mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa². Joon fu li nii¹³na jo lí² cwoliín²naa'.

²² Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do faa²¹a, ¿wa jon' ijngai² 'ino 'ñ'a'o 'e sii²¹i jna' 'e jo lí² tsaa²¹a' fu li tsee¹³i?

²³ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—'Naa', 'in seein²¹ li 'wii²¹² lo 'naa', pe jna 'in seein²¹ li yu³ do: 'naa' jiin¹³ 'in niseein²¹ fu juncwii²¹ lo-o pe jon' jiin¹³ 'in seein²¹ fu juncwii²¹ lo jna.

²⁴ Tsu 'wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa' mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa². Mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa² tsu jo mo galijai² galíi²naa' jna jiin¹³ la li' 'e líi¹na.

²⁵ Joon gaunngii¹i 'in tsá² do:

—¿'lin-gi' 'nu joon?

Joon gajin² Jesús:

—Ca la mo 'wii²¹²mo gafuu²¹²uu 'naa' 'iin jna.

²⁶ 'Láa²mo 'nogi 'e 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa' xiiala líi¹naa'. Pe fuu²¹²uu 'naa' tsá² taan²¹²in juncwii²¹ jiin¹³ 'e ninúu³oo faa²¹a 'in gasii¹in jna joon jmai² 'e ja²mo faa²¹a 'ido.

²⁷ Pe 'in tsá² do jo mo ga'øøi²¹-tsi 'e faa²¹a 'ido cwáain¹ tyu' Ñu'¹u.

²⁸ Tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Mi saa¹³naa' jna, 'in Ruu²¹i Tsá², joon ilicwii¹naa' jna jiin¹³ la líi¹na. Joon iliní²ii' 'e jo jmóo³oo ce jiin¹³ coon²¹ 'e 'øøi²¹-tsii 'ñii'a. Pe jiin¹³ 'e ga'e²e Ñu'¹u' jna fuu²¹²uu 'naa'.

²⁹ Tsh 'in gasii¹in jna 'ii-o ngi¹i coon^{'13} jna. Joon Ñh³uu jo mo gatíuu²i jna 'ñii'a, tshjna jmóo³oo jiin^{'13} 'e 'yaai¹-tsi.

³⁰ Joon mo gajin^{'2} Jesús 'elo 'áa¹mo fúui¹ 'in jo^{'1} galí¹i 'ii.

Xiuala lí¹i jóon^{'1}on Dios joongiⁱ 'in jo la lí¹i coon^{'13} tsaa² tya'a

³¹ Joon gajin^{'2} Jesús sii^{'21}i 'in tsá² Israel 'in jo^{'1} galí¹i 'ii:

—Wa gasii^{'13}naa' yaanaa' tá², jo túu²uu' 'e niga-fuu²¹²uu 'naa', nilíin²naa' tsá² tyiia 'e la jai^{'2}.

³² Joon iliñí²ii' la jai^{'2}, joon coon^{'13} 'e la jai^{'2} do iláa²moo'.

³³ Joon gajin^{'2} 'in tsá² do:

—Jún² tya' Abraham-mo jna'a, joon ce jiin^{'13} cafu jo mo gajmoo²¹o'o to² tya' 'in seein²¹ fuu²¹ xiia' wa 'nogi 'e láa²na'a. ¿'Ee li¹i 'e fu^{'2}u jna'a 'e láa²na'a?

³⁴ Joon gajin^{'2}in Jesús:

—'E júu³ ja^{'2}mo fuu²¹²uu 'naa' lo, jileei^{'21} 'in 'lá¹a tsaa² tyí¹ jo la tí¹i coon^{'13} tsaa² tya'a.

³⁵ Jaain^{'21} tsa'leei^{'13} jo jmíi²¹² wa'a ilíin² tsá² inuu. Pe jaain^{'21} jóon^{'1}on tsá² 'in líi¹i tsá² inuu coon^{'21} tøø²mo 'i.

³⁶ Joon wana 'in Jón¹on Dios jmaa¹a láa²naa', joon la joon 'e ja^{'2}mo 'e in láa²naa'.

³⁷ Niñíi³oo 'e 'naa'oo' jún² tya' líi²¹² Abraham, pe 'iin²¹²naa' jngaaa^{'13}moo' jna tsh jo 'ii^{'13}naa' 'e ni-fuu²¹²uu 'naa'.

³⁸ Pe fo^{'3}oo jiin^{'13} 'e ni'e^{'2}e Ñh³uu jna joon 'naa' jmaa²aa' jiin^{'13} 'e nijin^{'2} ñh^{'2}uu'.

³⁹ Joon 'ii dogi gañii¹i:

—Abraham-mo ñu'¹ jna'a.

Pe Jesús gasii'²¹i 'ido:

—Waxu li'¹ 'e jai'² 'e ñu'¹ 'naa' Abraham ijmaa¹³naa' la li' 'e gajmaa¹a.

40 Xufiin'¹³ wa'a fuu²¹²uu 'naa' 'e juu³ jai'² 'e ga'e²e Dios jna, pe 'naa' iin²¹²naa' jngaa¹³moo' jna. ¡Abraham jo gajmaa¹a la joon!

41 'Naa' 'ná¹ jmaa²aa' la joon la li 'e gajmaa¹a ñu'²uu'.

Joon 'ii dogi gajin'²in:

—Jna'a jo lí¹na'a tsá² 'in jo jmii²¹ seein²¹ tsu seein²¹ jaan²¹o ñu'¹u' 'in sii²¹ Dios 'i.

42 Jesús joon gasii'²¹i 'ido:

—Waxu li' 'e la jai'² ñu'²naa' Dios Jmii²¹ 'e la iin²¹²moo' jna, tsu goo²¹²oo fu tyani Dios, joon lo-o tyín¹na. Jon' gagoo²¹²oo cwáain¹ tyiia 'ñii'a tsu Dios Jmii²¹ gasii¹in jna.

43 ¿'Ee li'¹ jo 'e 'øøi'²¹-oo' 'e fo'³oo lo? Jo 'øøi'²¹-oo' tsu jo 'in²¹²naa' núu³oo' júu³ tyiia.

44 Joon ñu'²naa' 'in 'lí¹mo 'ii. Joon jóon¹on 'ii 'naa' 'e joon 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'e 'iin²¹²in 'ii tsu ca la mo nifu gajngaa¹³i 'in 'lí¹mo 'ii do tsá². Ce jiin¹³ cafu jo mo gajmaa¹a 'e jai'² jogi faa'²¹a 'e jai'². Mo faa'²¹a júu³ tajuu²¹ faa'²¹a jiin¹³ la 'e lí² lí¹i. Tajuu²¹mo 'ii, joon jilaa²¹ júu³ tajuu²¹ 'e faa'²¹a tsá² 'in 'lí¹mo jmii²¹i 'e júu³ tajuu²¹ joon.

45 Pe jna fo'³oo 'e ja'²mo, joon 'naa' jo jo'¹ lí²naa' jna.

46 ¿Ti seein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in jmá¹a júu³ røø²¹ 'e 'oo² jna tsaa² tyi¹? Joon wa'a fuu²¹²uu 'naa' júu³ 'e jai'², ¿'ee li' jo jo'¹ lí²naa' jna?

47 Jileei²¹ 'in jóon¹on Dios nuu¹o júu³ tyá' Dios,
pe 'naa'gii' jon' jóon¹on Dios 'naa' tsu 'wii¹³ joon jo
'iin²¹²naa' nuu²uu' júu³ tyá' Dios —jin² Jesús sii²¹i
'in tyu² to² tsá² Israel do.

Cristo 'in niseein²¹ jéei¹gi lagí 'lít²¹² Abraham

48 Joon gajin² tsá² Israel sii²¹i 'ido:
—'E ja²mo mo nigafaa¹³a'a 'e tsá² seein²¹
Samaria 'ná joongi 'e 'yuui² 'in 'lii³mo alma tyi'i.

49 Joon Jesús-gí gañii¹i:
—Jo 'in 'lii³ 'yuui² alma tyiia. Jilaa²¹ 'e jmoo³oo
jmai² tyá' 'e untyuu²¹²na Ñu¹³oo pe 'naa'gii' jmai² 'e
un'lii³moo' jna.

50 Pe jna jo 'noo¹³oon wa' 'e untyuu²¹²i tsá² jna
xafiin¹³ seein²¹ jaain²¹ 'in 'noo¹on la joon, joon 'ii
jmoo¹o 'ii¹²¹.

51 'E la ja²mo fuu²¹²u 'naa', jileei²¹ 'in unjíi²i júu³
tyiia 'e fo³oo lo, jo jmii²¹² ijúun²in.

52 Joon gajin² 'in tyu² to² tsá² Israel sii²¹i Jesús:
—Nogí tsei² 'e ja²mo líi²na'a 'e 'yuui² 'in 'lii³mo
alma tyi'i. 'Líi²¹² Abraham joongi jileei²¹ 'in cwo¹o
júu³ tyá² 'in gajún¹mo 'i joon 'nugí fu²u jna'a: “In
unjíi²i jilaa²¹ 'e fo³oo lo, jo jmii²¹² ijúun²in.”

53 ¿Ti líi²u 'e feei¹gi'i la 'lii²¹² ná¹u' Abraham?
Gajún²mo 'i la joon jon gajún²mo 'in gacwo¹o júu³
tyá² la mo jéei¹. ¿'lin 'ná líi²u jon?

54 Jesús gajin²in:
—Jo lí² untyuu²¹²na 'ñii'a, tsu wana untyuuun²¹²na
'ñii'a jo to² 'íi³in. Pe 'in untyuu²¹²u jna Ñu¹³oo 'i, tsu
'ii jon foo²¹ 'naa' Dios tyii'.

55 Pe 'naa' jo cwii¹naa' 'ii. Pe jna cwii¹moo. Joon wa jna fo³oo 'e jo cwii¹na 'ido joon jna tajuu²¹moo la l̄ii¹ 'naa'oo'. Pe la jai² cwii¹moo joongi unjíi²oo 'e jin²in.

56 'Lii²¹² tsafeei¹ tyii' Abraham galijløøi¹³ 'áa¹mo mo galíñii¹i iní² jmii²¹² tyiia. Ganii²¹, joon galijløøi¹³ 'áai¹.

57 Joon gajin²in 'in tyu² to² tsá² Israel do sif²¹i Jesús:

—Jo mo 'oo²gi¹i cincuenta jiin²¹. ¿Xiala li² 'e foo²¹'o 'e gañíi¹³u'u Abraham?

58 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', la nu'gi 'e la seein²¹ Abraham, niseen²¹mo jna —jin² Jesús.

59 Joon 'in tsá² do gasaa¹³a cuun²¹² ityuu¹³i Jesús. Pe Jesús do ga'mée¹mo 'ñ'a'a joon cwo'íi¹'o 'e cwo¹ fee¹ do. Joon gangíi¹i jee²¹² 'ido, ganga²mo.

9

Un'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² tiui²

1 Joon li gangíi¹i do nii²in jaain²¹ tsañuu¹ 'in nigangaai¹³ tiui².

2 Joon 'in tsá² ngi¹i coon¹³on do nigauungii¹i 'ido, joon nigajin²in:

—Tifo² tyii'i, ¿'ee li' gangaa¹³i 'in tsañuu¹ tiui²? ¿Xufo' røøi²¹ sáa³ jmii²¹ tsaa² 'ee si' røøi²¹ 'ñ'a'a no tsaa² 'ee?

3 Joon gajin² Jesús:

—Jo galí² tiui² cwáain¹ tya' tsaa² tya'a 'ñ'a'a jon'gi tsaa² tya' sáa³ jmii²¹; 'e galí² tiui² 'wii¹³ tya' coon¹³ 'e la joon ilí² 'e²e Dios tsá² jilaa²¹ 'e lí² jmáa¹a.

4 Ná¹-a jmáa³aa to² tya' 'in gasii¹in jna mo jmii²¹² ts⁴ najó²-o 'e li n⁵uu²¹ joon jo 'iin lii'¹gi jmá¹ to².

5 La 'ii²¹² 'e taan¹na 'e fu juncwii²¹ lo l⁶ii¹na ji⁷ coo²¹ 'e ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo.

6 Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'e júu³ lo Jesús gañíi¹³i ni 'wó² joon gajmaa¹a x⁸ capiléen³ jiin¹ coon¹³ jmii²¹ 'e²e. Joon gasoon²¹on unni² 'in tsá² tiui² do.

7 Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² tiui² do:

—Cwó², cworuun¹³un unni²i coon¹³ jmii²¹ 'in 'o² tsi pila sii²¹ Siloé —'øøi¹²¹-tsi tsá² 'e sii²¹, 'in gasii¹in do, coon¹³ jmii¹.

Joon gangoo²¹-o 'in tsá² tiui² do, niruun¹³un unni¹in joon mo gacii¹³i joon nijnaa²¹o.

8 Joon 'in tsá² née¹i tyan' li tyíin¹in 'in t⁹uu² do coon¹³ tsá² 'in niganíi²in 'in tiui do gajin²in:

—¿Ti jon' 'ino 'in tsá² la mo tyíin¹in 'in mi¹i caridad?

9 'Inl¹⁰ii¹³ gajin²in:

—'Inoo do.

'Inl¹⁰ii¹³gi gajin²in:

—Jon' 'ino do, pe coonti-i la joon jnée²i.

Pe 'ña'a 'in tsá² do 'e noo²¹²ta tiui² gajin²in:

—Jna-a 'in tsá² ta tiui² do.

10 Joon gaunngi¹i 'in tsá² do:

—¿Xiala li 'e nijnaa²¹o'o?

11 Joon ganii¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—Jaain²¹ tsañ¹¹uu¹ sii²¹ Jesús 'in gajmaa¹x⁸ jiin¹ gasúun²un unni³ii, joon jin²in sii²¹i jna²: “Cwó² fu li náa¹ pila sii²¹i Siloé, joon roon¹³on unni²i.”

Joon gangoo²¹²oon joon mo garuun¹³uun unni³ii
do joon galí² jnaa^{'21}oo.

¹² Joon gaunngí¹i 'in tsá² do sii^{'21}i 'in tsá² ta tiui²
do:

—¿Náai¹³gi 'in tsañuu¹ do?

Joon gajin² 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñii²ii naai¹.

*'In tsá² fariseos unngí¹i 'in tsá² ta tiui² do xiiala
galí¹ jnaa^{'21}a*

¹³ Joon 'in tsá² taai² do nijaa²¹²mo 'in tsá² ta tiui²
do tyani tsá² fariseo.

¹⁴ Pe jmii²¹² 'ii¹ 'woo^{'21} tsá² 'e jmii²¹² 'e gaun'láa²i
Jesús 'in tsá² tiui² do.

¹⁵ 'Wii^{'13} joon gaunngí¹i 'in fariseos do 'in tsá²
ta tiui² do xiiala galí² 'e la no nilí²-i jøø²ø. Joon
gajin²in 'ido:

—Jiin¹in gasúun²un 'ido unni³ii mo ngayuui^{'13}
joon joon garuun¹³oo, 'wii^{'13} joon nijaa^{'21}oo la no.

¹⁶ Joon 'inlí¹³ tsá² fariseo jin^{'21}in:
—'In tsañuu¹ 'in gajmaa¹a 'elo jo gajmaa¹a 'ii^{'21}
tya' Dios tsu jo tsáai¹-tsi jmii²¹² 'ii^{'21} 'woo^{'21} tsá².

Pe 'inlí¹³gi gajin^{'21}in:
—¿Xiiala lí² jmáa¹a 'e li² milagro no wa'a røøi^{'21}
tsaa² tysi¹?

Coon^{'13} la joon galí² tún² poo²¹² 'ii.
¹⁷ Joon gaunngí¹i tún¹ 'in tsañuu¹ ta tiui² do:
—'Nu-gi, ¿xiiala foo^{'21}o cwáain¹ tya' 'in tsañuu¹ 'in
gacwo¹o unni²i do?
Joon 'i-gi gajin^{'21}in:

—Jna fo³oo, jaain²¹ tsá² 'in cwo¹o júu³ tyá² tya' Dios 'ido.

¹⁸ Pe 'in tyá² to² tsá² Israel jo jo¹ mo líi²mogi 'e ta tiui² 'in tsañuu¹ do ce gatø¹o 'in sáa³ jmii²¹ 'in tsá² ni'láa²i do.

¹⁹ Joon gaunngii¹i tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² do:

—¿Ti 'ino-o yuu²¹ tyii' 'in ca la mo gangaa¹³mo 'e foo²oo' nitiuu²mo? ¿Xiiala li 'e la no nijnaa²¹o?

²⁰ Joon tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² ta tiui² do gañii¹:

—Ne²oo'o 'e yuu²¹ tyi-oo'o 'ino, joon ca la mo gangaa¹³i tiuu²mo.

²¹ Pe jo né²e'e xiiala li 'e la no nijnaa²¹o. Jo mo la né²e'e 'in gaun'lá² unníi¹i. Unngii¹duu' 'ña'a no, tsü tsá² 'in nifee¹mo no. 'Ña'a noo jmá¹a júu³ røø²¹.

²² Jmii²¹i gajin²in la joon tsü 'wii¹³ 'e 'goo'²¹-o. Tsü 'in tyá² to² tsá² Israel gasii²i røø²¹ 'e jo cwo¹gi tsataa²i inuu¹ cwo¹ sinagoga jileei²¹ 'in jin² 'e Cristo Jesús.

²³ Tsu 'wii¹³ joon gajin² tsacøøi¹³ tya¹a: "Unngii¹duu' 'ña'a no, tsü tsá² 'in nifee¹mo no."

²⁴ Joon gatø¹ø 'in tyá² to² tsá² Israel do 'in tsañuu¹ ta tiui² do, joon gasii²¹i:

—Sii¹³ jna'a júu³ ja²mo tyani Dios. Jna'a ne²oo'o 'e tsá² røøi²¹ tsaa² tyi¹ 'ino.

²⁵ Joon gañii¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñí³ jna ti røøi¹ 'ino tsaa² tyi¹ si jo røøi²¹ 'ee. Jiin¹³ 'e ñí³ii 'e jna-a tsá² ta tiuu²mo joon la no nijnaa²¹oo.

²⁶ Joon gaunngii¹i 'in tsá² do tún¹:

—¿'Ee gajmaa¹a tyi¹i? ¿Xiiala jmaa¹a 'e gacwo¹o 'ná unni²i?

27 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:

—Nifuu²¹²gi jna 'naa' joon jogiunjii²ii'. ¿'Ee li' iin²¹²naa' 'e fo³oo tún¹ 'e nifo³oo do? ¿Ti 'iin²¹²naa' lílin²naa' tsá² ty'a'a?

28 Joon 'in tyá² to² tsá² Israel do gauntyí²in 'ido joon gasii²¹i 'ido:

—'Nu-u, líi²u'u tsá² ty'a' 'in tsañuu¹ do pe jna'gii¹i líi²na'a tsá² ty'a' Moisés

29 tsu jna'a ne²oo'o 'e Dios nigafee²¹mo Moisés pe 'in tsañuu¹ do jo né²e'e xiia fu seein²¹.

30 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:

—;Áa¹i tsa'góo²-tsii 'e foo²¹ 'naa' 'e jo ñí²ii' xiia' seein²¹ 'ido pe 'ido nigacwo¹o jna unni³ii!

31 Tyá²-u né² jna' 'e jo unjí²i Dios júu³ tyá² 'e faa²¹a tsá² røøi²¹ tsaa² tyi¹. Unjí²i Dios jiin¹³ júu³ ty'a' tsá² 'in un'goo²¹o 'ii joongi jmoo¹o 'ido jiin¹³ 'e iin²¹²in Dios.

32 Jo mo li sá² júu³ 'e galí jnaa²¹a jaain²¹ tsañuu¹ 'in tiui² ca la mo gangaa¹³i.

33 Wa' 'in tsañuu¹ no jo gasii¹in Dios 'ii jo 'e lí² jmáa¹a jiin¹³ coon²¹.

34 Joon 'in tyá² to² tsá² Israel gajin²in sii²¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—'Nu-u, 'in gangaai¹³ coon¹³ tsaa² tyi¹, joongi iin²¹²un 'e³e jna'a júu³ tyá².

Joon gatyii¹mo 'in tsá² ta tiui² do jee²¹² 'ii.

Lawa jaain²¹ tsá² tiuu²mo 'in jo jmoo¹o jiin¹³ la iin²¹²in Dios

35 Joon galiñii¹i Jesús 'e gatyii¹in tsá² Israel 'in tsá² ta tiui² jee²¹² 'ii joon mo jiin¹in Jesús 'in tsá² ta tiui² do joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿Tí jo'¹ líi²u Jónon¹on Dios?

³⁶ Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—Sii¹³ jna 'iin²¹² 'i tsu joon jo'¹o líi²na 'ii.

³⁷ Joon gajin² Jesús:

—'In niñíi¹mo 'nu 'i. Jna-a 'i 'in sii¹³u coon¹³on.

³⁸ Joon 'in tsañuu¹ do tsifu gasii²¹i moojníi¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—Jo'¹o líi²na 'nu, Ña'ñu'¹u!

Joon gaun'goo¹o Jesús.

³⁹ Joon gajin² Jesús:

—Jna goo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo 'e 'ná¹-a li sá² 'ii²¹ 'e li jnaa²¹ 'in tiui² joon 'in jnaa²¹ ili-tiuu²mo cwáain¹ tya' júu³ tyá² tya' Dios.

⁴⁰ Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in taai² do coon¹³ Jesús mo ganúu²un 'e júu³ do joon gaunngii¹i sii²¹i Jesús:

—¿Tí joon tsá² tiuu²mo jna'a jon?

⁴¹ Joon gajin² Jesús:

—Wa'a 'naa' 'e tiuu²naa' jo 'e tsaa² røø²¹naa' cwáain¹ tya' tsaa² tyi¹. Pe 'e foo²oo' 'e jnaa²¹oo' joon 'oo²oo' tsaa² tyi¹.

10

Júu³ tya' li náa¹ yá²

¹ Faa²¹gi Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' —jin² Jesús —jileei²¹ 'in jo tsataai² li 'oo² 'yá² li taai² joo'saa²¹ pe tsataai² fu li' li xiiia' 'uun²¹ 'i.

² Pe 'in tsa'i² li 'oo² 'yá² do 'ii 'in tsá² 'in ngi¹ to² 'aai¹ joo'saa²¹ do.

³ Joon 'in tsá² 'in ní² 'oo² 'yá² do inó² 'e 'oo² 'yá² do tyā' 'in tsá² 'in 'aa¹i joo'saa²¹ 'e tsa'i² 'ido. Joon 'in joo'saa²¹ do cwii¹o jmíi¹ tya' 'in 'aa¹i 'ii. Joon 'in tsá² 'aa¹i joo'saa²¹ do ñii¹o 'ee sii²¹ 'ido la jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'woo¹ ni 'ido fu caluu.

⁴ Joon mo ngayuui¹³ 'woo¹ ni 'in joo'saa²¹ do jileei²¹ joon 'in 'aa¹ 'ii gangíi¹i ngóo¹-o nifugi li ningalíin² 'in joo'saa²¹ do. Joon 'in joo'saa²¹ do ngaliín² caluu tsu cwii¹i 'ido jmíi¹ tya'a.

⁵ Pe jo tsalíin² 'in joo'saa²¹ do caluu 'in jo cwii¹in xujoon 'e cwiin¹o, tsu jo cwii¹i jmíi¹i tya' 'in tsá² jo cwii¹in —jin² Jesús.

⁶ Jesús gatyaa¹ 'e júu³ lo tyā' 'e 'e²e tsá² pe 'in tsá² fariseos do jo ga'øøi²¹-tsi 'e cwoo¹i 'øøi²¹-tsi 'e júu³ do.

Jesús líi¹i 'in 'aa¹i joo'saa²¹ 'in tyúi¹

⁷ Joon gajin² Jesús tún¹ sii²¹i 'in tsá² do:
—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Jiin¹³ jna-a líi¹na 'oo² 'yá² do 'e li tsataai² joo'saa²¹, tsu la taai² joo'saa²¹ tsi 'yá² coon¹³ 'oo² 'yá² do la joon jon 'wii¹³ jna-a lí²-i tsataai² tsá² ñu'fú².

⁸ Jileei²¹ 'in jalíin² jée¹gi la jna 'uun²¹ 'i, la jo unjíi²in 'in joo'saa²¹ do 'in jo cwii¹in la joon jon jo unjíi²in 'in tsá² tsataai² ñu'fú² 'in jalíin² jée¹gi lagi jna.

⁹ Jna-a líi¹na 'e 'oo² 'yá² do joon jileei²¹ 'in tsataai² 'wii¹³ jna itiin¹³mo 'ii. Líi¹i lawa joo'saa²¹ 'in tsataai² tsi 'yá² joongi 'woo¹i seen²¹in tyú² sá² 'e dø¹ø.

¹⁰ 'Pe 'in 'uun²¹ do canii² jó² jajmaa¹a 'uun²¹, joongi jajngaa¹³i 'in joo'saa²¹ do joongi tyaa¹

cwiin¹³in. Pe jna nigoo²¹²oo 'e cwoo²oo juncwii²¹ tya' tsá² joon jna cwóo³oo coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e tyú² 'áa¹mo.

¹¹ La 'in tsá² tí²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹ la joon jon jna tí²moo tyú² 'aa²na tsá². 'In tsá² 'in tí²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹ cwoo¹o juncwii²¹ tya'a 'wii²¹² tya' joo'saa²¹ 'áa¹i.

¹² Pe 'in ní² joo'saa²¹ 'e 'lee¹³mo jo jmoo¹o la joon tsₙ mo ní²in jó¹ jaain²¹ 'yia¹ lobo joon gatíuu²mo joo'saa²¹ 'aa¹i, gacwiin¹o tsₙ jo 'née²e 'in joo'saa²¹ do tsₙ jon' joo'saa²¹ tya'a. Joon 'in 'yia¹ lobo do gasan²mo 'in joo'saa²¹ do joon 'in catyaai² do gaxé¹mo.

¹³ 'In tsañₙₙₙ¹ do gacwiin¹o tsₙ jmoo¹o to² 'lee¹³mo jo 'ee cwáain¹ tya'a 'in joo'saa²¹ do.

¹⁴⁻¹⁵ 'Jna-a lí¹na tsá² 'in tí²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹. La cwii¹in Ñₙ³ₙₙ jna la joon jon cwii¹moo. La joon jon cwii¹moo tsá² tyiia 'in jai² lí²i jna 'in lí¹i lawa joo'saa²¹ tyiia. Joon 'ido cwii¹mo jna jon. Joon cwó³oo juncwii²¹ tyiia 'wii²¹² tya' 'in joo'saa²¹ do.

¹⁶ Joon 'aa²mogí² joo'saa²¹ xeei²¹ 'in taa²i tsi 'yá² lí xia¹'in jon' taai² tsi 'yá²lo, 'ná¹ nitee²oo jon. Joon ijmáa¹a nₙₙ¹³o júu³ tyiia joon jilee²¹mo tsataai² coon²¹ 'yá² tya'a joon jaan²¹mo 'in 'aa¹i 'ii.

¹⁷ "Nee¹mo Ñₙ³ₙₙ jna tsₙ cwóo³oo juncwii²¹ tyiia 'wii²¹² tya' tsá² joon iñii¹moo tún¹.

¹⁸ Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in jnga²i jna pe 'ñia¹oo cwó³oo juncwii²¹ tyiia tsₙ jiin¹³ la joon 'iin²¹²na. 'E tí²moo cwó³oo joon coon¹³ la joon iñii¹moo tún¹. Tsₙ 'ii²¹ joon nijmaa¹a Nₙ³ₙₙ —jin² Jesús.

19 Joon mo ganúu²un tsá² Israel 'e júu³ lo joon gacoon²¹gi tún²-un gaxeei¹ yaai.

20 Joon fúui¹ tsá² jee²¹²'ii do gajin²in:

—¿'Ee li¹ 'e unjíi²i' júu³ tya' 'in tsañuu¹ no tsu 'in 'lii³mo 'in yuui² alma tya' 'ino joongi yu caa²¹²mo 'ino?

21 Pe 'inlíi¹³gi gajin²in:

—Wa'a 'yuui² 'in 'lii² alma tya' tsá² jo lí² faa²¹a tsá² la no. Jo lí² cwó¹o espíritu gó² unni² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tiui².

In tyu '2 to² tsá² Israel untyíi²in Jesús

22 Ningóo¹o jiin²¹ cwíi² joon gati² jmíi²¹² 'e unjmuu²¹²i tsá² Israel cwo¹ fee¹ si² fu Jerusalén tii² la joon nigasi² 'e unjmuu²¹²i tsá² la coon²¹ jiin²¹ ca la mo niga'yee²¹i.

23 Joon sá² coon²¹ ni'ná¹ fee¹ tya' cwo¹ do 'e sii²¹i Salomón joon ni'ná¹ joon ngi¹i Jesús.

24 Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gajmaa¹a coon²¹ lii²¹ ce cu² jiin¹ li siin¹²in Jesús joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿Lii ca 'e cwo²o jna'a 'e la né²e'e 'iin 'nu? Wana 'nu Cristo sii¹³ jna' coonti júu³ coon²¹ tsáa¹.

25 Jesús gajin²in:

—Nifuu²¹² jna 'naa' pe 'naa' jo jo¹ lii²naa' jna. Jilaa²¹ 'e jmoo³oo to² tyu² Ñu³oo 'e ni'e²e 'naa' 'e Cristo jna.

26 Pe 'naa' jo jo¹ lii²naa' tsu jo lii¹naa' joo'saa²¹ tyiia jiin¹³ la li 'e nigafuu²¹²uu 'naa' la mo jée¹.

27 Tsu joo'saa²¹ tyiia cwii¹o jmíi¹ tyiia joongi cwii¹moo joon 'ii-gi jalíi²mo coon¹³ jna.

²⁸ Joon jna icwó³oo juncwii²¹ tya' 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo joon jo jmii²¹² 'iin²gi. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin tyí²in 'ido ja'cwóo³oo.

²⁹ Ñu^{'3}oo nicwoo^{'13}i jna joon 'ii-gi 'in feei¹gi la jee²¹² jileei^{'21} joon jiin^{'13} jaain²¹ jo 'in li² tyí²in 'ido ja'cwoo²¹o.

³⁰ Jna-a coon^{'13} Ñu^{'1}u', jaan²¹mo jna'a líi¹na'a.

³¹ Joon 'in tyu^{'2} to² tsá² Israel do son^{'2}on cuun²¹² la mo 'e tyuu^{'13}i Jesús.

³² Joon gajin^{'2}in Jesús sii^{'21}i 'ido:

—Láa²mo 'e tyú² nigajmáa³aa tyani 'naa' coon^{'13} 'ii^{'21} tya' Ñu^{'3}uu ¿noo 'e tyú² lo 'e tyuu^{'13}naa' jna cuun²¹²?

³³ Joon gajin^{'2}in 'in tsá² tyu^{'2} to² Israel do:
—Jo tyuu^{'13}na'a 'nu cuun²¹² cwáain¹ tya' 'e tyú² nigajmaa^{'13}a pe cwáain¹ 'e nigafaa^{'13}a 'laa^{'21} tya' Dios coon^{'13} júu³ tyl'i. Tsu 'nu-u jaain²¹ tsañu^{'1} 'in jmaa¹i 'ña'a Dios.

³⁴ Joon gajin^{'2} Jesús sii^{'21}i 'in tsá² do:
—Ni ji^{'2} ley tyi'naa' 'e faa^{'21}a 'e jin^{'2}in Dios: "Naa' líi¹naa' dioses jon."

³⁵ Néo[']o' 'e jin^{'2} jí² tya' Dios joon jo lí² wa' jo røø²¹²na'. Joon Dios gaunsii^{'21}i jna' 'in 'ii^{'21} júu³ tyú² tya'a, "dioses."

³⁶ Joon wa gatyii¹in Dios jna joongi sii¹in jna ni cwoo^{'13} fu juncwii²¹, ¿xiiala lii¹naa' 'e foo²oo' 'e nifo^{'3}oo júu³ 'laa^{'21} mo gafo^{'3}oo Jón¹on Dios jna?

³⁷ Joon wa jo jmá³aa jilaa^{'21} 'e jmoo¹o Ñu^{'3}uu joon jo 'ná¹ jo^{'1} líi²naa' jna.

³⁸ Pe wa'a jmá³aa, xufiin^{'13} jo jo^{'1} líi²naa' jna, jo^{'1} cwolíin²naa' jilaa^{'21} 'e jmoo³oo 'e coon^{'13} la joon 'e

liní²ii' coonti 'e ngi¹i Ŧu¹u' coon¹³ jna joongi jna ngi³oo coon¹³ Ŧu¹u'.

39 Coongi tún¹-un 'iin²¹²in 'in tyu² to² tsá² Israel do saan¹i pe Jesús galáa²mo 'ña'a.

40 Joon Jesús gangaa¹³i fu li 'ngoo¹³ jmii²¹ sii²¹ Jordán li' li 'yeei²¹ ñi¹. Joon joon gajaan¹an li mo ta natyín¹in Wó³ nisaa¹i tsá² jmii²¹² ca la jéei¹³.

41 Joon fúu¹mo tsá² 'in gangalín² ngajóoi² Jesús. Joon jin² 'in tsá² do cwáain¹ tya' Jesús:

—'E la ja²mo xafiin¹³ jo gajmaa¹a Wó³ do jiin¹³ coon²¹ li² milagro pe jilaa²¹ 'e gajin²in 'wii²¹² cwáain¹ 'in tsañuu¹ no 'e nilaja²mo.

42 Joon fúui¹ 'áa¹mo tsá² 'in jo¹o galíi²i Jesús li taain¹ do.

11

Mo gajúin¹ Lázaro

1-2 Joon née¹i gaai²¹ la 'oo²¹ ruu²¹i coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betania, Lázaro coon¹³ María coon¹³ Marta. 'In María do, 'ii 'in nigaxéé²i jmii²¹ jmafuu²¹ ti² Jesús joon gauntyuu²¹ ti² Jesús coon¹³ jnutyi²o. La 'ii²¹² joon galitsaa¹³a Lázaro do.

3 Joon gasii¹in 'in gái¹ ruui²¹ Lázaro do júu³ fu li taain² Jesús, sii²¹i 'ido:

—'Áa¹mo jo¹ tsaa¹³a amigo tysi'i Lázaro.

4 Joon mo ganúu²un Jesús 'elo, joon gajin²in:

—Jo ijúun¹in coon¹³ 'e jmoowúu¹ do 'e 'ii³in to² tya' 'e 'e²e tsá² jiin¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ joon coon¹³ la joon jon iliñi¹ tsá² 'ii²¹ tya' Jón¹on Dios.

5-6 Joon mo ganúu²un Jesús 'e júu³ lo 'e tsaa¹³ Lázaro gajaan¹o tún² jmii²¹²gi fu li taan¹in x̄flin¹³ 'áa¹mo 'iin²¹²in Marta coon¹³ ruu²¹i Lázaro.

7 Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² 'in ngi¹i coon¹³on:

—Tsaa²¹a' tún¹ fu Judea.

8 Joon gajin² 'in ngi¹i coon¹³on do:

—Tífo² tyii¹i, q̄ti coon²¹gi tún¹ 'iin²¹²u'un cwoo¹³o? Jo 'áai¹ mo ngó¹ 'e 'iin²¹²in 'in tsá² do jngaa¹²i 'n̄ coon¹³ cuun²¹².

9 Jesús do gajin²in:

—Sá² dyatun¹ hora 'e tí 'yia²¹. Wa 'e ngi¹ tsá² mo jmii²¹² jo tyuin² tsá² ts̄sá²-a 'yia²¹ tya' juncwii²¹ lo tya' 'e jnée²in jøø²ø tsá².

10 Pe wa ngi¹ tsá² mo canuu²¹, tyui² tsá² ts̄sá² jo 'yia²¹ jnée²in.

11 Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Nicwuu²¹mo amigo tyi' Lázaro. Pe no cun'un ní²ii niunjnaa¹-tsi.

12 Joon gajin²in 'in tsá² ngi¹ coon¹³on do:

—Ña'ñ̄¹u', wana jiin¹³ 'e nicwuu¹i lí²-i un'láa²mo 'ña'a. Jo 'ná¹gi cwoo¹³o.

13 Pe Jesús gajin²in 'e 'øøi²¹-tsi júu³ tya'a 'e nijún¹mo Lázaro joon ga'øøi²¹-tsi 'in tsá² 'in ngi¹ coon¹³on do 'e faa²¹a Jesús 'e jiin¹³ 'e canii² 'e cwuu¹mo 'ido.

14 Joongi gajin² Jesús la tí²:

—Nijún¹mo Lázaro.

¹⁵ Joon jløø¹²moo 'e jo nitiin¹³ taan¹na do tsø
coon¹³ la joon 'e tyú²gi tyii' tya' 'e ja²mo líi²naa'. Pe
tsaa²¹a' tsajøø²¹²na'.

¹⁶ Joon gajin² Tomás, 'in nisii²¹ jon Gemelo, sii²¹i
'in tsá² ngi¹ coon¹³on Jesús catyaa² do:

—Tsaa²¹² jna' jon, joon júun²na' caan²¹mo
coon¹³on.

Jesús unjiin¹in tsá²jee²¹² 'líi²¹²

¹⁷ Joon mo gatyía¹ Jesús Betania ningó¹o tyúñ²
jmíi²¹² jiin¹³ la ni'ái¹ Lázaro.

¹⁸ Joon tsø 'wii¹³ náa¹ tyan' Jerusalén Betania, ti
tún² kilómetros tsi ca'no³o,

¹⁹ joon 'áa¹mo fúui¹ tsá² seein²¹ Israel ningalín²
nifee¹³i Marta coon¹³ María cwo¹o 'ido fo'feei¹
cwáain¹ tya' 'e gajúin¹ ruui²¹'ido.

²⁰ Joon mo galiñii¹ Marta 'e ngó¹o jmoo²¹ tye²mo
Jesús joon cwo¹íi¹ Marta nijeen²en ni 'ido. Pe
María-gi do gajaan¹o inuu.

²¹ Joon gajin² Marta sii²¹i Jesús:
—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyíin¹u'un jo gajúun¹in
ruu²¹na do.

²² Pe jna ñí³oo 'e cwo¹o Dios 'nu jilaa²¹ 'e mi¹³i.

²³ Joon gajin² Jesús sii²¹i Marta:
—Injiin¹in ruui²¹ 'nu tún¹.

²⁴ Marta-gi gajin²in:
—Jo¹o, jna ñí³oo 'e injiin¹o mi ti jmíi²¹² li gatséi¹
mo jiin¹in 'lii²¹².

²⁵ Joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:
—Jna-a jon jmáa³aa 'e jiin¹in tsá² jee²¹² 'lii²¹²,
jna-a cwo¹oo tsá² juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹
tøø²mo. 'In jo¹ líi²i jna xøfin¹³ júun²in, ijiin¹o tún¹.

26 Joon jileei²¹ 'in jiin¹ 'in jo¹ lí²i jna jo júun²in.
¿Tí jo¹ lí²u 'e júu³ lo?

27 Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Ña'ñu¹u', jo¹o lí²na 'e 'nu-u Cristo, Jónon¹on Dios
Jmii²¹ 'in 'ná¹ jó¹o ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Jesús xuui²¹²-tsi mo tyí¹a ni 'aan¹ tyá' Lázaro

28 Joon mo ngayuui¹³ gajin² Marta 'e júu³ lo
gangaté²e ruu²¹i María sii²¹i 'ido 'uun²¹mo:

—Nicwa²mo Tifo² tyí' joon gajmaa¹a júu³ tøø¹²¹ø
'nu.

29 Joon mo ganúu²un María 'e júu² do tsifuu
garoon¹on gangóo¹o ngafee¹³i Jesús.

30 Jo ga'í¹in Jesús tí 'i fuu²¹ do pe do-o tyíin¹in li
gafee²¹i Marta 'ii.

31 Joon mo ganí²i 'in tsá² Israel 'in taai² cwo¹o
fo'feei¹ María 'e garoon¹on 'ido ce tyí² cwo¹í¹i 'ido
fu caluu joon ngalíin² caluu María lí²i 'e tsá¹ 'ido fu
ni 'aa¹ do 'e ngatyii¹³i 'ido.

32 Joon mo gatyía¹ María li siin¹³in Jesús, joon
gasi²¹i wojníi¹i tyani Jesús joon jin²in:

—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyíin¹u'un jo gajúin¹ ruu²¹na
do.

33 Joon mo ganí² Jesús 'e ci¹í²i María coon¹³ 'in tsá²
Israel 'in ningalíin² coon¹³ María joon galili¹i Jesús
fa'í²-i 'áai¹ joongi gangatyn²-tsi.

34 Joon gaunngíi¹í:

—¿Xiaa li' ga'áa¹ naa¹?

Joon 'ido-gí¹ gajin²in:

—Ña'ñu¹u', na¹ du' cwojøø²ø.

35 Joon gatyí²i Jesús.

36 Joon gajin² 'in tsá² Israel do:

—Jóø²duu' áa¹mo ni 'iin²¹²in ni 'ido.

³⁷ Pe 'inlii¹³ jee²¹² 'in tsá² seein²¹ Israel do gajin²in:

—In no-o 'in gacwo¹o unni² 'in tsá² tiui² do, ¿ti jo 'ee nilii¹i jmá¹xu tya' 'e jo júuin² Lázaro no?

Gaijin⁴ in Lázaro

³⁸ Joon Jesús ngatyin²-tsi tún¹, joon gangatyéen¹in ni 'aa¹ do. Joon 'e 'aa¹ do nilí² too²¹ xá² joon ni injni¹ coon¹³ coon²¹ cuun²¹² fee¹.

³⁹ Joon gajin² Jesús:

—Jan² cuun²¹² 'e injni¹ 'oo² no.

Joon Marta, ruui²¹ 'in 'lii²¹² do gajin²in:

—Ña'ñu¹u', wa jo nijmaa²¹a tsu ningóo¹on tyúan² jmií²¹² jiin¹³ la júin¹ Lázaro.

⁴⁰ Pe joon gajin²in Jesús:

—Nifuu²¹²oo 'nu wana jo¹ líi²u imóo³o'o xiiala 'e tsafee¹mo Dios.

⁴¹ Joon gajan²o cuun²¹² do joon gajóø²ø Jesús fu yu' joon faa²¹a júu³ tyú², jin²in:

—Nu³, cwo³-oo 'nu maa¹³mo'o tsu niganáu²o'o júu³ tyia.

⁴² Jna ñí³oo 'e nuu²¹o'o júu³ tyia coon²¹ tøø²mo. Foo¹³na 'nu 'wii²¹² tya' 'e jóø²ø 'in tsá² no 'e il-itsáai¹-tsi 'e 'nu-u gasii¹un jna.

⁴³ Mo ngayuui¹³ jin²in la joon, joon ga'oo¹o tá², tøø²¹ø Lázaro:

—¡Lázaro, júu¹ fu lo!

⁴⁴ Joon 'in 'lii²¹² do gacwo'íi¹o joon 'in paa²¹ 'mí²i cwoo²¹o coon¹³ tíi²i joon 'in jnf² 'mí²i tsi níi¹i. Joon gajin²in Jesús:

—Sii¹³ cwoo²¹o tíi²i cwotyee²¹mo.

*Sí*í*i tsá² røø²¹ saan¹in Jesú*s

45 Joon fúu¹mo tsá² Israel 'in ningalíin² coon¹³ Maríja joon ganí² 'e nigajmaa¹a Jesújo¹o líi²i.

46 Pe 'inlíhi¹³ 'in tsá² do ngalíin² nijmaa¹³a tsá² fariseos júu³ jilaa²¹ 'e niganii²¹i 'e gajmaa¹a Jesú.

47 Joon 'in tsá² fariseos do joongi coon¹³ 'in tyú²to² untsá² do gauncaain²¹ yaai coon¹³ jileei²¹ tsacøøi¹³ joon gajin²in:

—¿'Ee ijmoo²¹o'? 'In tsanuu¹ no 'áa¹mo jmoo¹o li² milagro.

48 Wana tuu²¹²na' 'ino, jilee²¹mo jo¹o ilíin² 'ii. Joon 'in tsá² 'oo¹o to² Roma ijaliín² 'e jafin²mo cwo¹fee¹tyi' joongi ija'iin²mo jna'.

49 Pe jaain²¹ jee²¹² 'ii do 'in sii²¹ Caifás 'in tyú²to² fii²¹² untsá² jiin²¹ joon gajin²in:

—'Naa' jo ñí²ii' jiin¹³xu,

50 jon'gi li²naa' 'e tyú² tya'-o' 'e júuin² jaan²¹mo tsañuu¹ tya' goo²¹o' lagi 'e 'iin²in la tøøi² li saan²¹an'.

51-52 Pe Caifás do jo gajin²in jiin¹³ 'e 'øøi²¹-tsi 'ñá'a, Dios gacwo¹ 'ii 'e ga'øøi²¹-tsi 'e faa²¹a do 'e ijúuin² Jesú 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in seein²¹ Israel. Jon' ijúuin² 'wii²¹² tya' jiin¹³ tsá² 'in seein²¹ Israel pe ijúuin² tya' iuncaain²¹ jileei²¹ jóon¹on Dios 'in néé¹i li caain²¹ ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. 'E gacwo¹o Dios 'ii 'e ga'øøi²¹-tsi la do tsu 'wii¹³ tsafeei¹ tyú²to² fii²¹² untsá² 'ii.

53 Ca jmíi²¹² joon gasíi²i 'in tsá² 'oo¹o to² do seein²¹ Israel xiiala ijngaa¹³i Jesú.

54 Wii¹³ joon jo lí² ngi¹gi Jesú jee²¹² tsá² seein²¹ Israel, joon gacwa'í¹o fu lí' Judea joon gangóo¹o co'

coon²¹ cwoo^{'13} tyuuñ²¹ fu li sii²¹ Efraín. Joon do-o gajaan¹an coon^{'13} 'in ngi¹i coon^{'13}on.

⁵⁵ Joon xu 'ná¹gi ti jmiñ²¹² pascua ty'a' tsá² Israel. Joon fúu¹mo tsá² 'in née¹i 'e fuu²¹ náa¹ la caain²¹ co' Jerusalén ngalíin² fu Jerusalén nu'gi lagi ití² jmiñ²¹² pascua 'e tsaruuin^{'13} yaai joon coon^{'13} la joon lityúu¹i.

⁵⁶ 'In tsá² jalín²in Jerusalén ngi¹i 'naa'²¹i Jesús joon la 'iñ²¹² taai² inuu cwo^{'1} fee^{'1} do unngi¹i ruu^{'21}i:

—Xiala líñ²u, ¿ti ijó¹o li ti jmiñ²¹² lo 'owa jo jó¹ 'ee?

⁵⁷ Joon 'in tsá² fariseos coon^{'13} 'in tyu^{'2} to² untsá² nityu^{'2} to² wana 'in niñíi²in xiai' tyíin¹in Jesús joon 'ná¹ cwatyajmaa^{'13} 'ido 'ii júu³ tsu joon isaan^{'1}mo 'ido.

12

Jaain²¹ tsamí² xée²i Jesus jmiñ²¹ jmafuu²¹

¹ Jñáu² jmiñ²¹²gi 'ná¹ ti jmiñ²¹² pascua gangó¹on Jesús fu Betania li tyíin¹ Lázaro 'in gaunjiin^{'1}in Jesús jee²¹² líñ²¹².

² Joon do-o gatyaa¹ tyu^{'2} 'e dø^{'2}ø tsá² 'e jløø^{'3}i 'e tyíin¹ Jesús jee²¹² 'ii. Marta tyaal¹ 'uunñi² ni mesa la 'iñ²¹² tyíin¹ Lázaro coon^{'13} Jesús gø^{'2}ø.

³ La 'iñ²¹² joon tyei^{'2} María tyiin¹an jmiñ²¹ jmafuu²¹ 'éein³ ti coon^{'21} tsa^{'2} litro 'e tyíin¹ 'moo^{'3} 'áa¹mo. 'E jmiñ²¹ jmafuu²¹ 'e sii²¹ nardo do gasóon²on tii² Jesús joon mo ngayuui^{'13} joon tsifu gasii²¹i coon^{'13} jnú² tyíi¹i. Joon la caain²¹ tsi inuu garó¹i jma² tya' 'e jmiñ²¹ jmáfuu²¹ do.

⁴ Joon jaain²¹ 'in tsá² tya' Jesús 'in sii²¹ Judas Iscariote, jóon¹on Simón, 'in ti li 'nii¹i Jesús gajin^{'2}in:

5 —*—j'Ee li' jo ga'nii²¹² 'e jmii²¹ jmafuu²¹ do 'e uncoon¹³ tya' 'in tanii²in tsu tyiin¹ la ti 'e jnaa¹a tsá² jee²¹² coon²¹ jiin²¹?*

6 Pe Judas do jo gajin²in wa' 'e jo¹ 'nee¹i tsá² tañii²in, 'e gajin²in la do tsu 'uun²¹ 'ii joongi tsu 'wii¹³ 'e 'ii-o náa¹ cwoo²¹o tu'mi² taa¹³ cuu². Joon 'wo²o 'e cuu² taa¹³ tsi.

7 *Joon gajin² Jesús sii²¹i Judas do:*

—Jo jnii¹³ nu'u, tsu lawa 'e sóon²i jna mi 'á¹na.

8 Coon²¹ tøø²mo seein²¹ tsá² tanii²in jee²¹² 'naa' 'e lí² uncóon¹³oon' pe jna jo coon²¹ tøøi² iseem²¹na jee²¹² 'naa'.

*Sí*í*'i 'in tyu² to² untsá² 'e jngaa¹³mo Lázaro*

9 Joon mo galiñii¹ tsá² Israel 'e tyiin¹ Jesús fuu²¹ Betania joon 'áa²mo fúui¹ ngalíin² ngajøø²¹²i Jesús, jon' wa' jiin¹³ 'e 'iin²¹²in níi²in Jesús 'e 'iin²¹²in níi²mo jon Lázaro 'in gajmaa¹a Jesús gajiin¹in jee²¹² 'líi²¹².

10 Joon gasíi¹i 'in tsá² tyu² to² untsá² do røø²¹ 'e jngaa¹³mo jon Lázaro,

11 tsu 'wii²¹² tya' 'ido-o fúu¹mo tsá² Israel jo¹o galíi¹i Jesús joon gatuu²mo 'in untsá² do.

Mo ga'i² Jesús Jerusalén

12 Fúu¹mo 'áai¹ tsá² 'in gangaliin² Jerusalén li ti jmii²¹² pascua. Mo jná² joon mo galiñi¹i 'in tsá² fúui¹ do ityíi¹a Jesús 'e fuu²¹ do,

13 joon ganga'naa¹a ni moo²¹ joon ga'woo²¹i inga-jeen¹in Jesús, joon faa²¹a tá¹, jin²i:

—¡'In tyú¹mo Dios! ¡'In cwaa³mo 'in gajó² cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u'! ¡'In cwaa³mo 'in Róøi¹³ tya' tsá² Israel!

¹⁴Joon JesúS gatsee²¹i jaain²¹ bu³ joon gacwó²o 'ido jiin¹³ la lí² 'e faa²¹a ni jí² tya' Dios:

¹⁵Jo toon²oon' fo²'oo' tsá² seein²¹ fuu²¹ li sii²¹ Sion. Jóø²duu' no-o cwéi¹ Róøi¹³ tyii', tyín¹ jaain²¹ bu³.

¹⁶La mo 'láa² 'wii²¹² jo 'øøi¹²¹-tsi 'in tsá² ngí¹i coon¹³ JesúS jilaa²¹ 'e nigali². Pe mo ngayuui¹³ gangai² JesúS fu ñu'fú² joongi gati²i-tsi 'e jilaa²¹ 'elo 'e toon²¹² ni jí² 'e faa²¹a cwáain¹ tya' JesúS joon la joon nigajmaa¹a tya' 'ido.

¹⁷'In tsá² 'in nitéen²in coon¹³ JesúS la mo gatø¹²ø JesúS Lázaro 'oo² 'aan¹ joon gaunjiin¹o jee²¹² 'lii²¹², 'in tsá² do 'áa¹mo tyaa¹a júu³ cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e ganí²i.

¹⁸Tsu' wii¹³ 'e júu³ gatyaa¹a 'ido joon ga'woo²¹i 'in tsá² fúui¹ do ngajéen²in JesúS.

¹⁹Joon 'in tsá² fariseos sii¹i la jee²¹² yaai:
—Jóø²oo', jo jmé¹i tyi' jilaa²¹ 'elo. Ñíi²duu', jilee²¹mo tsá² ngalíin² coon¹³ 'ii.

'In líi¹³ tsá² faa²¹a jmíi¹ griego 'naa¹i JesúS

²⁰Jee²¹² 'in tsá² ngalíin² fu li gati² jmíi²¹² Jerusalén seein²¹ 'inlíi¹³ 'in nifaa²¹a jmíi¹ griego. 'E nijalíin² 'e un'goo²¹o Dios.

²¹'In tsá² faa²¹a jmíi¹ griego do gangatyéen¹in co' li siin¹²in Felipe 'in seein²¹ coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betsaida náa¹ cwoo¹³ 'wó² tya' Galilea. 'In tsá² griego do gamíi¹ tyani Lii²¹² do sii²¹i 'ido:

—Tsañuu¹, 'iin²¹²na'a nee²¹²na'a JesúS.

22 'In Lii²¹² do ngajmaa^{'13}a júu³ Andrés joon mo ngayuui^{'13} joon ngalíin² mo je wáai² do ngatyaa¹a júu³ coon^{'13} Jesús.

23 Joon gajin^{'2}in Jesús:

—'E gatyíi¹a gati^{'2}-i 'ii^{'21} 'e untyú²i Dios jna, 'in Ruui^{'21} Tsá², mi júun²na.

24 'E la ja^{'2}mo fuu^{'212}uu 'naa', wa ca mi^{'2} trigo 'e jo jní²i tsá² ni 'wó² joon wa jo júun²mo, joon la mo lii^{'212} ca mi^{'2}i. Pe wa najúin¹ 'e ca mi^{'2} do joon 'e iyii¹a 'láai²gi.

25 Jileei^{'21} 'in un'øøi^{'1} juncwii^{'21} tya'a icaa²mo juncwii^{'21} tya'a pe 'in jo tsáai¹-tsi juncwii^{'21} tya'a 'e ni cwoo^{'13} juncwii^{'21} lo iun'øø^{'1}i juncwii^{'21} tya' 'e taa^{'21} coon^{'21} tøø²mo.

26 Wana 'in 'iin^{'212}in jmá¹a to² tyu^{'3}uu 'ná²a 'e jo tiui² jna. Joon doñixia'¹ siin^{'13}na joon jon siin^{'12}in 'in jmoo¹o to² tyu^{'3}uu. Joon iuntyú¹mo Ñu^{'3}uu 'ii.

Jesúsjmoo¹o júu³ 'e ti li júuin²

27 'No no 'áai¹ ni'i¹-tsii tya' 'e tsangii¹na —jin^{'2}in Jesús—. ¿'Ee ifo^{'3}oo? ¿Ti lí² fo^{'3}oo: "Ñu^{'3}, un'øøi^{'1} jna wa'a jo cwotyংgii²na jilaa^{'21} 'e itsangii²na?" Pe jo lí² fo^{'3}oo la joon tsu² 'ii^{'21} joon 'yuu²na. Ifo^{'3}oo:

28 "Ñu^{'3}, 'ii²i 'wo²o coon^{'13} 'e la joon un'goo^{'21}o tsá² 'nu²" —jin^{'2} Jesús sii^{'21}i Jmii^{'21} tyíin¹ ñu^{'fú²}.

Joon ganuu¹un coon^{'21} júu³ jó¹ fu nu^{'fú²} 'e ni-jin^{'2}in:

—Ni'e²moo 'ñii'a joongi i'éé^{'13}moo 'ñii'a tún¹ tya' 'e un'goo^{'21}o tsá² jna.

29 'Inlíii^{'13} 'in tsá² téen²in do jin^{'2}i:

—Cwaain² 'ñá³ 'in niga'ón²on do.

'In líi¹³gi gajin²in:

—Jaain²¹ ángel gafee²¹i Jesús.

³⁰Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Jon' gafaa²¹a 'e júu³ lo 'wii²¹² tyiajna, 'e gafaa²¹a 'wii²¹² tyi'naa'oo'.

³¹Pe 'e la no-o gati³ 'e jmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon la no i'wó¹mo Dios 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

³²Joon mi sá¹i tsá² jna tsaa' 'mó² joon ityiin²¹an jna jileei²¹ tsá² —jin² Jesús.

³³Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a 'e i'øøi²¹-tsi tsá² xiala mi júun²in.

³⁴Joon gañii¹i 'in tsá² do:

—Niná³oo'o li faa²¹a jí² tya' ley tyii¹i 'e Cristo seein²¹ coon²¹ tøø²mo. ¿Xiala li 'e foo²¹'o 'e 'ná¹-a sá¹i tsá² tsaa' 'mó² 'in Ruui²¹ Tsá² no? ¿Lin 'in Ruui²¹ Tsá² no?

³⁵Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Joon jee²¹² 'naa' coo²¹gi jí² pe coon²¹ catá²-a. Ngíi²ii' la 'íi²¹² 'e jnée²mogi² coon¹³ 'e jí² lo tsu joon jó¹linuu²¹ li ngíi²ii', tsu 'in ngíi¹li nuu²¹ jo ñii¹i xiaifu tsáa¹a.

³⁶Jo¹ cwolín²naa' 'e jí² lo la 'íi²¹² 'e 'oo²gii' tsu coon¹³ la joon ilín²naa' tsá² tya' 'e jí² lo.

Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'e júu³ lo, ganga²mo Jesús, ganga'mée¹³mo 'ñia'a tya' 'in tsá² do.

'In líi¹³ tsá² Israel jo jo¹ líi²i Jesús

³⁷Jesús gajmaa¹a 'láa²mo li² milagro 'e nijøø²ø 'in tsá² do pe jo jo¹ líi²mogi,

38 tsu 'ná¹gi 'e lituin¹³ jiin¹³ la li 'e nigataan¹an ni jí² 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyá² ca la jéei¹ 'in sii²¹ Isaías:

Ña'ñu'¹u', ñ*iin* 'in jo¹ nilíi² júu³ tyá² tyi'?

¿In niga'e² Ña'ñu'¹u' ii²¹ tya'a?

39 Tsu 'wii¹³ joon jo lí² jo¹ líi²i 'in tsá² do. Joon gataan¹an Isaías ni jí² tya'a:

40 Dios 'e gajmaa¹a tiui² 'ido joongi gajmaa¹a 'e 'waa'²¹ alma tya' 'ido,

tsu joon jo cwolijóø²ø 'ido coon¹³ unníi¹i joongi jo cwo'øøi¹²¹-tsi coon¹³ alma tya'a,

joongi jo cwojalíin² fu li siin¹³na wa 'e un'láa²na.

41 Isaías gajin²in 'e júu³ lo tsu 'e gacii¹o 'e tyá² tya' Jesús. Joongi 'e tyá¹ 'ido júu³ 'wii²¹² tya'a.

42 Fúu¹mo 'in tsá² Israel jo¹o líi²i Jesús pe jo faa'²¹a la joon jee²¹² tsá² tsu 'wii¹³ 'gøø'²¹mo tsá² fariseos. Cagi tsacøøi¹³ seein²¹ Israel jo¹o líi²i Jesús. Li' 'goo²¹o wa gatyii¹in tsá² 'ii fu caluu cwo¹.

43 'In tsá² do 'iin²¹²in 'e seein²¹ tyá²gi coon¹³ tsá² lagí wa 'e iseein²¹ 'ido tyá² coon¹³ Dios.

Júu³ tyá' Jesús faa'²¹a ijmáa¹a 'ii²¹ tyá' tsá²

44 Joon Jesús gafaa²¹a tá², jin²in:
—In jo¹ líi²i jna jon' jiin¹³ jna jo¹ líi²i, jo¹o jon líi²i ñu'¹u' 'in gasii¹in jna.

45 'In níi²in jna níi²mo jon 'in gasii¹in jna.

46 Gagoo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² coo²¹ joon jileei²¹ 'in jai² líi²i jna jo jáñ¹ li 'íi¹i nuu²¹.

47 Wana seein²¹ 'inlíi¹³ nuu¹un júu³ tyiia, joon jogi unjíi²i, jon' jna jmá³a 'ii²¹ tyá'a tsee¹³i li 'líi³, tsu jo gagoo²¹²oo 'e jmáa³aa 'ii²¹ tyá'a tsá² 'e tsalíin² li

'līi³ 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Pe gagoo²¹²oo 'e jmáa³aa 'e tiin¹³mo tsá².

48 'In jo tsáai¹-tsi jna joongi jo unjíi²i júu³ tyíia ni'oo¹o coon²¹ 'e 'lei² 'ii li 'līi³. 'E júu³ nifo³oo 'e joon 'e 'lei² 'ii li 'līi³ jmíi²¹² mi 'iin² juncwii²¹.

49 Tsu jo fo³oo 'e 'øøi²¹-tsii 'ñii'a, Ñu¹u', 'in gasii¹in jna-a, 'ii gacwo¹o jna jilaa²¹ 'e 'ná¹ fuu²¹²uu tsá² joongi 'e 'ná¹ 'e³ee tsá².

50 Joon ñi³oo jilaa²¹ to² tyu² Ñu³u cwo¹o tsá² juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøøi². La joon 'e fo³oo lo fo²oo jiin¹³ la to² tyu² Ñu¹u' jna.

13

Jesús run²un tīi² tsá² tya'a

1 'Yilia¹³ cwoun'ló¹ pascua galiñii¹i Jesúus 'e gati²-i 'ii²¹ 'e itiui² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹, joon itsee²mo fu li tyíin¹ Jmii²¹i. 'Áa¹mo gali'iin²¹²in tsá² tya'a 'in taain²¹² ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. Joon la no i'é¹mo 'ña'a jiin¹³ la ti 'e gali'iin²¹²in tsá².

2-4 'In 'līi³mo ni'i³i alma tya' Judas Iscariote, jóon¹on Simón. Joon Judas do 'i¹-tsí 'níi¹i Jesúus. Pe Jesúus niñii¹o 'e gajó²o li tyíin¹³in Dios Jmii²¹ joongi joon itsee¹³i tún¹. Joongi niñii¹o 'e Jmii²¹ do-o nigacwo¹ 'ii to² 'e tyu²o to² jileei²¹. Tsu 'wii¹³ joon la 'ii²¹² 'e tyíin¹³in gø¹²ø 'í¹ canu²¹ coon¹³ tsá² tya'a joon gajmaa¹a siin¹²i li si² mesa joon gatyii¹o 'mi² cwaa²¹ 'e tysi²i. Joon ga'aa²¹i coon²¹ 'mi² toalla ñuu²¹i.

5 Joon gatyii²¹a jmíi²¹ tsi coon²¹ 'ú¹ ñí³. Joon ga'láa² 'wii²¹² run²un tīi² tsá² tya'a, joon gauntyun²¹o coon¹³ 'mi² toalla 'e in'aai¹³ 'ñuu²¹i.

6 Joon mo gati² irun²un tii² Simón Pedro, joon gajin²in 'ido:

—Ña'ñu^{1u}', ¿ti 'nu iruun¹³un tii³ jna?

7 Joon gañii¹ⁱ Jesús:

—Jo 'øøi²¹'o'o la no 'e jmoo³oo pe ciin²¹xu i'øø²¹mo-'o'o.

8 Pe Tu³ dogi gajin²in:

—Jo jmi²¹² ruun¹³un tii³ jna.

Joon gajin²in Jesús:

—Wa jo ruun¹³un tii¹³i jo li² liin²u tsá² tyiia.

9 Joon gajin² Simón Pedro:

—Wana 'e la joon, Ña'ñu^{1u}', jon' jiin¹³ tii³ii ruun¹³un, ruun¹³o'o cwóo³oo joongi mootyíi³ii.

10 Pe gajin²in Jesús sii²¹i Tu³ do:

—In ningayuui¹³ galoo¹o jo li 'ná¹ idyii¹ⁱ ty'a'a jiin¹³ tii²o 'ná¹ idyii¹ⁱ tsu nilo¹o. Joon nilaa¹naa' xufin¹³ jo jilee²¹naa'.

11 Tsu niñii¹o Jesús 'iin in'ní¹i 'ii 'wii¹³ joon jin²in: "Jo mo laa¹naa' jilee²¹naa'."

12 Joon mo ngayuui¹³ garun²un tii² 'ido jilee²¹ joon gaci¹o sii¹³in 'mi² cwa²¹ do tún¹, joon gacwó²o tún¹ li si² mesa. Joon gajin²in sii²¹i tsá² ty'a'a do:

—¿Ti 'øøi²¹'oo' 'e nijmá³aa?

13 'Naa' fuu²uu' jna: "Tifo² tyi'." Joongi gasii²ii' jna: "Ña'ñu^{1u}." Joon 'e tii²¹moo' fuu²uu' jna la joon tsu 'ii jna.

14 Joon wana jna garuun¹³un tii¹³ii' joon lí¹moo Tifo² tyii' joongi Ña'ñu²uu', la joon jon 'naa' 'ná¹ jon rúun¹³un' tii² ruu²¹naa'.

¹⁵ Jna-a ni'e²ee 'naa' xiala 'e jmaa²aa' jiin^{'13} la li 'e nigajmá¹ jna.

¹⁶ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ce jiin^{'13} jaain²¹ tsa'leei^{'13} jo feei^{'1}i la feei^{'1}i ñifii²¹²i. Ce jiin^{'13} jaain²¹ 'in sii^{'1}i tsá² wa 'e feei^{'1}gi lagí 'in sii^{'1}in 'ii.

¹⁷ Joon wana 'øøi^{'21}-oo' 'elo, jløø^{'3}moo' wa' jmoo²oo'.

¹⁸ 'Pe jo fo^{'2}oo 'wii²¹² tyii' jilee^{'21}naa'. Jna niñi²oo 'iin 'in nityi^{'3}na. 'Ná¹-a untiin^{'13} la li 'e faa^{'21}a ni jí² tyaa^{'13} júu³ tyá² tya' Dios 'e jin^{'2}: "Jaain²¹ 'in gø^{'2} coon^{'13} jna nijmaa¹a 'e gó² tyiajna."

¹⁹ Jmoo^{'13}oon 'naa' júu³ jéei¹ tsu joon mi lí² 'e ja^{'2}mo líi²naa' 'e jna-a Cristo jiin^{'13} la li 'e nifuu²¹²uu 'naa'.

²⁰ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jilee^{'21} 'in 'ii^{'21}i 'in gasíi^{'2}na, 'ii^{'21}mo jon jna. Joon jilee^{'21} 'in 'ii^{'21}i jna 'ii^{'21}mo jon 'in gasii^{'1}in jna.

Jesús tyaa¹a júu³ 'e Judas 'in 'ní¹i 'ii

²¹ Joon mo ngayuu^{'13} gajin^{'2}in Jesús 'elo joon galityin^{'2}-tsi 'áa¹mo alma tya'a joon gajin^{'2}in:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jaain²¹² jee²¹² 'naa' i'ní¹mo jna.

²² Joon 'in tsá² tya'a do ga'láa² 'wii²¹² jøø^{'2}i ruu^{'21}i la jaain^{'21} la jaain^{'21} jo ñii^{'1}i naai¹ 'in jin^{'2}in Jesús.

²³ Jaain^{'21} jee²¹² tsá² tya'a do 'in 'nee¹i Jesús 'áai¹ tyíin^{'1}in gø^{'2}ø caai¹ li tyíin^{'1} Jesús.

²⁴ Joon Simón Pedro do gajmaa¹a li² tya'a wa'a cwounngíi^{'1}i 'iin 'in 'í¹i Jesús 'e faa^{'21}a la do.

²⁵ Joon 'in tsá² do 'in 'nee¹i Jesús joon gani-tyéen^{'1}in tyan'gi joon jin^{'2}in:

—Ña'ñu¹u', ¿'lin 'in 'ee¹u'u?

26 Joon gajin²i Jesús:

—'Oo³duu coon²¹ 'no³ 'iñi¹ tsí 'uunñi², joon 'in cwo³oo do, 'ii do.

Joon mo ngayuui¹³ gajin²in la joon, joon ga'oo²¹o 'no' 'iñi¹ do tsí 'uunñi² joon gacwo¹o Judas Iscariote, jóon¹on Simón.

27 Joon tsifuu mo gatí²i Judas 'e 'iñi¹ do joon ga'i²i 'in 'ihi³ alma tyá'a. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—'E 'nogi jmaa²a, jmaa²a jmoono.

28 Pe jiin¹³ jaain²¹ 'in nee¹i gø²ø ni mesa do jo mo 'ø²¹mogi-tsi 'e 'wii²¹² 'e gajin²in 'ido la do.

29 Joon tsú 'wii¹³ Judas do 'e 'in 'mo³o tu'mi² taa¹³ cuu², 'inlí¹³ ga'i¹-tsí 'e Jesús sii²¹i 'ido 'e tsalá¹a 'e 'ná² tyá' mi ti jmii²¹² sìxú 'e cwo¹xú tsá² taní² cuu².

30 Joon mo ngayuui¹³ gøø²¹ø Judas 'e 'no³ 'iñi¹ do joon gacwo¹o tsifu tsú canuu²¹.

Jesús tyú² to² 'e 'ná¹ 'nee¹mo tsaruu²¹i

31 Mo ngayuui¹³ cwo¹o²¹ Judas, joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tyá'a:

—La no iní²i tsá² 'e 'ya²gi tyá' 'in Ruui²¹ Tsá². Joon 'wii¹³o iní²i tsá² 'e 'ya²gi tyá' Dios Jmii²¹.

32 Joon wana 'in Ruui²¹ Tsá² do 'é²e 'e 'ya²gi tyá' Dios Jmii²¹, joon Dios Jmii²¹ i'é²o jon 'e 'ya²gi tyá' Jón¹on. Joon la jmoono ijmáa¹a.

33 Tsaru¹u', jo taain²¹²gii coon¹³ 'naa' 'wóo². 'Naa' i'naa¹³moo' jna, pe la lí 'e gafuu²¹²uu 'in tsá² Israel do la joon fuu²¹²uu 'naa': Jo lí² cwolíin²naa' fu lí nii¹³ jna.

34 Icwo³oo 'naa' 'e júu³ 'múui² lo 'e jmaa²aa': 'e un'nee¹naa' ruu^{'21}naa' la jaain^{'21} la jaan^{'21}naa'. La 'nee¹na 'naa' la joon jon 'ná¹ 'e 'nee¹naa' ruu^{'21}naa' la jaain^{'21} la jaan^{'21}naa'.

35 Si na 'nee¹mo ruu^{'21}naa' la jaain^{'21} la jaan^{'21}naa' jilee^{'21}mo tsá² seein^{'21} ni cwoo^{'13} juncwii^{'21} ilili^{'3}o 'e 'naa'oo' lí¹naa' tsá² tyiia.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e Pedro jo róø¹i cwíi¹in Jesús

36 Joon Simón Pedro gaunngii¹i sii^{'21}i Jesús:
—¿Xiaifu cwoo^{'2}u, Ña'ñu^{'1}u?
Joon gajin^{'2} Jesús:
—Fu li nii^{'13} jna jo lí² cwoo^{'2}u la no coon^{'13} jna pe ciin^{'21}gi ñuí^{'13}u'un.

37 Joon gajin^{'2} Tú³:
—Ña'ñu^{'1}u, ¿'Ee li' jo lí² tsaa^{'21}a' caain^{'21}? La no nináa¹ tyú^{'2} tyiia 'e júun^{'2}na 'wii^{'21}2 tyi'i.
38 Joon gajin^{'2} Jesús:
—¿Tí jo^{'1} nináa¹ tyú^{'2} tyi'i 'e júun^{'2}mo'o 'wii^{'21}2 tyiia? 'E la ja^{'2}mo fuu^{'21}uu 'nu, pe joon 'e ifo^{'2}o 'ni^{'1} naa^{'13} 'e jo cwii^{'1}u jna la nu'gi i'ó^{'1}o tuitsáa².

14

Jesús lí^{'1}i fu¹ 'e ngoo^{'13} fu li tyúin¹ Ña'ñu^{'1}u' Dios Jmii^{'21}

1 Faa^{'21}gi Jesús:
—Jo cwotaan^{'21}naa' cu^{'2}-'oo'. Jo jmaa²aa' cuu^{'13}-'oo' coon^{'13} Dios jon'gi cuu^{'13}-'oo' coon^{'13} jna jon.

² Fu li tyíin¹ Ná'ñu³uu joo²¹ 'áa¹mo li cwá²a tsá². Wa jo la joon lí² nifuu²¹²oo 'naa'. Joon inii¹³na nityíi³aa tyú² coon²¹ li ní³ii'.

³ Nii¹³na nityíi³aa tyú² joon mi yuui¹³ joon yíia³oo tún¹, yatee²ee 'naa', tsaa²¹a' coon¹³ jna. Joon coon¹³ la joon ili'yii²¹a' coon¹³ jna li tyíin¹³na.

⁴ Ñí³ii' 'naa' fu li nii¹³na joongi niñii²oo' fu¹ li' li nii¹³na.

⁵ Joon gajin² Tomás sii^{'21}i Jesús:

—Ña'ñu¹u', jo ne² jna'a xiia fu cwoo^{'2}o, ¿xiiala 'e la ne²e'e fu¹ li' li cwoo^{'2}u?

⁶ Joon gajin² Jesús:

—Jiin¹³ jna-a 'e fu¹ do, joongi jiin¹³ jna-a 'e júu³ jai², joongi jiin¹³ jna-a cwó³oo juncwii²¹ tya' tsá². Jiin¹³ 'wii¹³ jna-a 'e lí² tyaliin¹in tsá² li tyíin¹ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹.

⁷ Joon wana galicwii¹moo' jna joon ilicwii¹moo' joon Ñu³uu. Ca lano joongi li ngóo¹gi cwii¹moo' Ñu³uu joon nijóø²moo'.

⁸ Joon gajin² Felipe sii^{'21}i Jesús:

—Ña'ñu¹u', cwoo^{'13}du' jna'a 'e nee²¹²na'a Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, coon¹³ la joon líin²mo tyii*i*.

⁹ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Ningóo¹ 'áai¹ 'e taan²na jee²¹² 'naa' Felipe, ¿ti joon jo mo cwii¹mogi*i*jna? Tsu 'in ní²jna ní²mo jon Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, ¿'ee li*i* 'e mi²i 'e 'ee¹³na 'naa' Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹?

¹⁰ ¿Ti jo jo¹ lí²u 'e ngii¹i Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ coon¹³ jna joongi jna ngí³oo coon¹³ 'ii? Jilaa^{'21} 'e

fo²oo jo fo²oo 'e 'i¹-tsii 'ñii'a. Ña'ñu'¹u' Dios Jmii²¹ 'in ngii¹i coon¹³ jna, 'ii-o 'in jmoo¹o 'e to² tya'a lo.

¹¹ Jo¹ cwolíin²naa' jna 'e fuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a ngii²ii coon¹³ Ña'ñu'¹u' Dios Jmii²¹ joongi 'ii ngii¹o jon coon¹³ jna. Joon wa jo jo¹ líi²naa' jna 'wii²¹² júu³tyia jo¹o cwolíin²naa' jna 'wii²¹² tya'jilaa²¹ to² 'e jmóo³oo.

¹² 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in jo¹ líi²i jna ijma¹o jon la jmóo³oo joongi ijmaa¹a 'e fee¹gi lagí jna tsu nii¹³moo fu li tyíin¹ Ña'ñu'¹u' Dios Jmii²¹.

¹³ Joon jilaa²¹ 'e mi² 'naa' coon¹³ 'e la sii²¹ jna, jna ijmaa³oo tyii' tsu coon¹³ la joon 'i¹i Jónon¹on Dios 'ña'a jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Jmii²¹.

¹⁴ Jna-a ijmaa³aa doñi'ee 'e mi² 'naa' coon¹³ 'e la sii²¹ jna.

*Jesús cwoo¹o júu³ tya'a isú¹in 'in Espíritu Tyá² tya'
Dios Jmii²¹*

¹⁵ 'Sino 'naa' 'nee¹moo' jna ijmaa²aa' to² tyu'³uu.

¹⁶ Joon imii³ii tyani Ña'ñu'¹u' Dios 'e sii¹in jaain²¹gi 'in cwo¹ 'naa' fo'fee¹ in sii²¹ Espíritu tya' 'e jai². Joon 'ii ingi¹ coon¹³ 'naa' coon²¹ tøøi².

¹⁷ 'In tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹, 'in jo cwii¹in Dios, jo lí² 'ii²¹in tsu jo lí² jøø³i jogí lí² licwii¹in. Pe 'naa' nicwii¹moo' tsu ngii¹o coon¹³ 'naa' joongi i'ii²¹mo alma tyii' joon 'e 'yuu²i coon²¹ tøø²mo.

¹⁸ Jo tuu²na 'naa' lawa xuui²¹² 'níhi², tsu yíia³oo itaan²¹²na coon¹³ 'naa'.

19 Ciiin²¹gixu tsá² taan²¹²in ni cwoo^{'13} juncwii²¹ jo níi²gi jna pe 'naa' máa¹moo' jna. Joon tsu 'wii^{'13} ijiin^{'1}i jna 'wii^{'13} joon ijiin^{'1} 'naa' jon.

20 Joon mi ti jmii²¹² joon, joon iliñi³ 'naa' 'e 'yuu²na alma tya' Ñu^{'3}oo joon 'naa'gii['] taa²naa' alma tyiajna-a joon jna-gi 'yuu²na alma tyi'naa'oo'.

21 Jileei^{'21} 'in ñi^{'1}i joongi 'in ijmáa¹a to² tyu^{'2}uu 'in 'íi^{'1}i yaai 'e ja^{'2}mo 'nee^{'1}i jna. Joongi Ñu^{'3}uu ili'nee^{'1}mo jon 'ii, joon jna 'nee^{'1}moo jon. Joon 'íi^{'1}moo jon 'ñii'a 'ii —jin^{'2} Jesús.

22 Joon Judas (jon' Iscariote 'ii) gajin^{'2}in sii^{'21}i Jesús:

—Ña'ñu^{'1}u', ¿'ee li' i'íi^{'1}i 'wo'o jna'a pe jo 'íi^{'1}i 'wo'o tsá² taain²¹² ni cwoo^{'13} juncwii²¹?

23 Joon gajin^{'2} Jesús:

—'In 'nee^{'1}i jna unjíi²o 'e fo^{'2}oo joon ili'nee^{'1}mo Ñu^{'3}uu 'ii. Joongi Ñu^{'3}uu ijá²oo'o coon^{'13}on 'e toon²¹²o'on alma tya'a.

24 Joon 'in jo 'nee^{'1}i jna jo unjíi²i 'e fo^{'2}oo. 'E júu³ tyú² 'e nuu²¹ 'naa' jon' 'e tyiajna, 'e tya' Ñu^{'1}o' in gasii^{'1}in jna.

25 'Fuu²¹²uu 'naa' jilaa^{'21} 'elo la 'ii²¹² 'e taan^{'1}na coon^{'13} 'naa'.

26 Pe Ña'ñu^{'1}u' Dios isíi^{'1}in 'in Espíritu Tyú² tya'a coon^{'13} 'e la sii^{'21} jna 'e cwo^{'3}oo 'naa' fo'feei^{'1}. Joon 'in Espíritu do i'e^{'2} 'naa' jilaa^{'21} joongi 'e untii^{'13}-oo' jilaa^{'21} 'e nifuu²¹²uu 'naa'.

27 'Coon^{'21} 'e tyú² cwóo^{'3}oo 'naa' 'e tyú² si'^{'ii}^{'1}-oo' la tyú² 'ii^{'1}-tsii. Joon jo li la li 'e tyú² 'in '^{'ii}^{'1}-tsi tsá² taain²¹² ni cwoo^{'13} juncwii²¹. Jo cu^{'2}-oo' jogi jmaa²aa' 'goo²¹oo'.

28 Nináoo' 'e nifo'²_{oo} 'e nii'¹³moo joongi 'e yíia³_{oo} 'e taan²¹²na coon¹³ 'naa' tún¹. Joon wana jo¹ 'nee¹naa' jna ilijløø³moo' mi liñí²ii' 'e nii'¹³na li tyiin¹ Ñu', tsu 'in feei¹gi 'i lag*i* jna.

29 Fuu²¹²uu 'naa' 'elo jéei¹gi tsu mi lí² joon jo¹ ilín²naa'.

30 'Jo fú³gií 'láai² 'áai¹ 'naa' tsu nijó¹-o 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo. Joon xufin¹³ jo to² cwooi¹ tyu² jna

31 la joon 'ná¹ lí² tsu coon¹³ la joon iliñí² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e 'nee¹mo Ñu' joongi jmóo³oo jilaa²¹ to² tyu²u. Téen²naa' jmaa²aa'. Moo²¹na.

15

Cwáain¹ tya' wuunjøø¹³

1 'E²gi Jesús tsá² tya'a jin²in:

—Coon²¹ wuunjøø¹³ lí² 'mó² 'ñá¹² coon¹³ jilaa¹³ cwáa¹ tya'a. Joon seen²¹mo jaain²¹ 'in un'øøi¹¹ sa³ do. Joon jna-a lí²na lawa 'mó² 'ña¹² wuunjøø¹³ joon 'naa' 'in jai¹² lí²i jna lí¹naa' lawa cwáa¹ do. Joon 'e tyu² seein²¹ 'in jai¹² lí²i Dios lí la lí 'oofuu²¹ 'in'íi¹³ tya'a. Joon Ñu'³uu lí¹ i lawa 'in un'øøi¹¹ sa³ do.

2 Joon 'in un'øøi¹¹ wuunjøø¹³ tyu¹o jilaa²¹ cwáa¹ 'e jo cwoo¹o 'oofuu²¹ pe ji²i to² tya' jilaa²¹ cwáa¹ 'e cwoo¹o 'oofuu²¹ 'e joon cwoo¹o 'láai²gi. La joon jmoo¹o Ñu'³uu, tyuu¹³i jileei²¹ 'in jo 'in'íi¹³ 'oofuu²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in 'in'íi¹³ 'oofuu²¹ tya'a untyúu¹ Dios 'ii wa'a si'íi¹³ 'láai²gi 'oofuu²¹.

3 Coon¹³ júu³ tyiia 'e ga'e²ee 'naa' nigraphyúu¹moo'.

4 Joon la siseen¹³ cwáa¹ wuunjøø¹³ 'mó² 'ña², la joon jon 'naa' 'ná¹ seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna la 'in caan²¹na coon¹³ 'naa'. Coon²¹ cwáa¹ wuunjøø¹³ jo lí² cwoo¹o 'oofuu²¹ tya'a wa jo siseen¹³ 'mó² 'ña² tya'a, la joon jon 'naa' jo lí² cwoo²oo' 'oofuu²¹ tyii' wa jo seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna.

5 'Jna-a líi¹na 'mó² 'ña² do joon 'naa' líi¹naa' cwáa¹ do. Joon jileei²¹ 'in ngí¹ sicaaain²¹ coon¹³ jna joongí jna sican²¹na coon¹³ 'ido, 'láai² 'oofuu²¹ 'in'íi¹³ tya'a. Tsʉ 'naa' jo lí² jmaa²aa' jiin¹³xʉ wa'a jo uncoon¹³ jna 'naa'.

6 Joon jilee²¹ 'in jo jón² sicaaain²¹ coon¹³ jna líi¹i la li coon²¹ cwáa¹ wuunjøø¹³ 'e gapí² joon galityʉʉn²¹ joon tsʉʉ¹³ʉ tsá² joon dya² tsá² ni jí² 'e jún¹.

7 'Joon wana jáñ²naa' sicaan²¹naa' coon³ jna joon jo tʉʉ²ʉʉ' júu³ tyiia lí²-i mí²íi' doñi'ee 'iin²¹²naa' joon cwo³-oo 'naa'.

8 Mo si'íi¹³ 'láai² 'oofuu²¹ tyii' un'goo²¹o tsá² Ñʉ³ʉʉ joon coon¹³ la joon 'íi¹ 'naa' yaanaa' 'e líin²naa' tsá² tyiia.

9 'Nee¹moo 'naa' la 'nee¹i Ñʉ¹ʉ' jna, ngíi¹³íi', jmoo²oo' ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na.

10 Wa'a jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyʉ³ʉʉ ngíi¹³íi', jmoo²oo' 'e li'nee¹moo 'naa'. Tsʉ jmóo³oo jilaa²¹ to² tyʉ² Ñʉ³ʉʉ joon ngíi³íi, jmóo³oo 'e li'neemo jna.

11 'Fuu²¹²uu 'naa' la joon 'e lí² jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ jna joon jo 'nái¹ 'e jløø¹³naa'.

12 Joon 'e to² tyú³ li la li 'elo: 'nee¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la 'nee¹moo 'naa'.

13 Joon 'ii¹i tsá² 'ñá'a 'e 'nee¹i 'in seein²¹ tyú² coon¹³ mi júun²in 'wii²¹² tya'o. Jo sá² 'e fee¹gi lijmáa¹a.

14 Joon 'naa' lí¹naa' tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ jna wa jmoo²oo' jilaa²¹ to² tyú²uu.

15 Jo mo gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsa'leei¹³ tyiia pe gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ jna, tsú 'in tsa'leei¹³ jo ñii¹i 'e jmoo¹o fii²¹²i. Pe gafuu²¹²uu 'naa' tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ jna tsú ni'e²ee 'naa' jilaa²¹ 'e gasii²¹i Ñú³uu jna.

16 Jo gatyii¹³naa' jna pe jna-gi gatyi²na 'naa' 'e jmaa²aa' to² tya' Dios joon 'láa²mo 'oofuu²¹ ilisá² tyii'. Joon 'iin²¹²na 'e wóo² taa²¹ 'e 'oofuu²¹ tyii' do. 'E la joon icwó¹ Ñú¹u' jilaa²¹ 'e mí¹i tsá² coon¹³ la sii²¹ jna.

17 Joon 'e lo-o to² tyú³uu: 'nee¹moo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

'Ee¹mo 'in tsá² 'in tí²-tsí jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹
Jesús

18 Faa²¹gi Jesús:

—Wa 'ee¹mo 'in tsá² 'in tí²-tsi jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ 'naa', cwoliñí²ii' 'e gali'ee²mo 'ido jna nifu.

19 Joon wa'a 'iin²¹²naa' jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ ili'nee¹mo 'naa' jileei²¹ tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la 'nee¹mo 'in tsá² tya'a catyaai². Pe jna-a ga'woo²¹moo 'naa' jee²¹² 'in tsá² do 'in tí²-tsi

'e sá² juncwii²¹ tsʉ 'wii¹³ joon 'ee¹mo 'in tsá² do 'naa' tsʉ jo lí¹naa' tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹.

²⁰ Untii¹³-'oo' 'e júu³ gafuu²¹²uu 'naa': "Jo fee¹gi jiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ lagí fii²¹²i." Wana ga'óó¹i 'in tsá² do jna, la joon jon in'óó¹i²¹² 'naa' jon. Joon wana gajmaa¹a nuu¹³un tsá² júu³ tyiia la joon jon ijmá¹a nuu¹³un júu³ tyii'.

²¹ Joon tsʉ 'wii¹³ jo cwii¹in 'in tsá² do 'in gasii¹in jna ijmá¹a jilaa²¹ 'elo tyi'naa' tsʉ lí¹naa' tsá² tyiia.

²² 'Joon wa mo'o jo gagoo²¹²oo fuu²¹²uu 'in tsá² do jo 'ee tsaa² sá² tya'a. Pe gagoo²¹²oo joon nano jo tí²igí 'noo¹o tsaa².

²³ Joon jileei²¹ 'in 'ee¹i jna 'ee¹mo jon Ñʉ³uu.

²⁴ Joon wa mo'o jo gajmaa³aa jee²¹² 'ido to² 'e jo gajmaa¹a jiin¹³ jaain²¹ jo 'ee tsaa² sá² tya'a. Pe ganí²i 'in tsá² do jilaa²¹ 'e gajmaa³aa. Joon xʉfin¹³ ganí²i jilaa²¹ 'e gajmaa³aa, gali'ee¹mo 'in tsá² do jna, joon gali'ee¹mo Ñʉ³uu.

²⁵ Pe 'ná¹ lí² jilaa²¹ 'elo 'e coon¹³ la joon lí² untiin³in 'e júu³ taa¹³ ley tya'a 'e jin²: "Xʉfin¹³ jo tí²i gali'ee¹mo 'in tsá² do jna."

²⁶ 'Sí³na 'naa' 'in Espíritu 'e la Jai² 'in jai¹ fu li tyíin¹ Ñʉ¹u', ijó¹o cwáain¹ tya' Ñʉ¹u'. Joon mi jó¹ ifaa²¹o 'wii²¹² tyiia.

²⁷ La joon jon 'naa' isí²¹²naa' tsá² 'wii²¹² tyiia tsʉ gangí²íi¹ coon¹³ jna ca mo 'wiin²¹².

16

¹ 'Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo tiui¹-'oo'.

² I'woo¹mo tsá² 'naa' caluu cwo¹ sinagogas ty'a' joon ti li tyíia¹ jmiíi²¹² mo líi²i 'in tsá² 'in jngaa¹³i 'naa' 'e jmoo¹o to² tyú² Dios.

³ Jmoo¹o la joon tsú jo mo galicwii¹in Ñú¹u' jon'gi galicwii¹in jna.

⁴ Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo joon mi lí² joon itisíi¹³-oo' 'e gafuu²¹²uu 'naa'²¹ —jin² JesúS.

'Ejmoo¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

Faa²¹gi JesúS:

—Jo gafuu²¹²uu 'naa' 'elo mo 'wiin²¹² tsú taan²na jee²¹² 'naa'.

⁵ Pe nano nii¹³moo fu li tyín¹ 'in gasii¹in jna. Joon jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' nigauungíi¹i xiaifu nii¹³na.

⁶ Li' jmoo²oo' fa'i³ tsú 'wii¹³ fuu²¹²uu 'naa' 'elo.

⁷ Pe fuu²¹²uu 'naa' la jai': 'e tyú²gi tyii' 'e nii¹³na, tsú wa'a jo nii¹³na jo ijó¹ ingí¹ coon¹³ 'naa' 'in icwo¹o 'naa' fo'feeí¹. Pe wa nii¹³na isíi²na 'ido.

⁸ Joon mi jó¹ 'ido 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ icoon²¹ cwáain¹ 'ñá'a 'e jo røø²¹ 'i¹-tsi cwáain¹ tya' 'e røøi²¹ tsaa², jon'gi cwáain¹ tya' xiala ngí¹ tsá² tyú² tyani Dios, jon'gi røø²¹ 'i¹-tsi cwáain¹ tya' ijmá¹a Dios 'ii²¹ tya'a.

⁹ Røø²¹i tsaa² tsú jo jai² líi²i jna.

¹⁰ Joon iliñi¹ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ tsú nii¹³na fu li tyín¹ Ñú¹u'. Joon jo móo¹gíi' jna.

¹¹ Joon iliñi¹ 'in tsá² do ijmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² tsú nigajmaa¹a 'ii²¹ tya' 'in 'líi³ 'in tyú² to² fu juncwii²¹ lo.

12 "Áai¹ 'láai² jilaa²¹ 'e 'i¹-tsii fuu²¹²uu 'naa' pe nano 'naa' jo lii¹ii' 'ii¹³naa'.

13 Pe mi jó¹ 'in Espíritu 'e la Jai², 'ii 'in 'e²e 'naa' jilaa²¹ 'e la jai², tsu jo ifaa²¹a 'in Espíritu do cwáain¹ tya' ña'a. Ifaa²¹o jiin¹³ jilaa²¹ 'e ninúu²un, joon isii²¹i 'naa' jilaa²¹ 'e 'ná¹ lí².

14 Iuntyúu¹i jna tsu i'e²e 'naa' júu³ tyiia.

15 Joon jilaa²¹ júu³ tya' Ñu¹u' la joon jon júu³ tyiia. Tsu 'wii¹³ joon lí²-i fuu²¹²uu 'naa' 'in Espíritu do i'e²e 'naa' júu³ tyiia.

Fa'i³ seen²¹naa' pe ilijløø' ³moo'

16 "E coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa¹moo' jna pe jée¹gixu joon imáa¹moo' jna tún¹ tsu nii¹³na fu li tyín¹ Ñu¹u' —jin² Jesús.

17 Joon gaunngi¹i 'in tsá² tya'a do la jee²¹² 'ii:
—¿'Ee cwoo¹i 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ no 'e gatyaa¹a 'ido? Gafaa²¹a jna 'e coon²¹ nogi jó¹ 'e jo nee²¹²mo' pe mi lí² ciin²¹gixu nee²¹²mo' tún¹. Joon jin²in 'e lí² la joon tsu tse³mo li tyín¹ Ñu¹u'.

18 ¿'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya'a 'e jin² "coon²¹ nogi jó¹"? Jo 'øøi²¹-tsi' 'ee faa²¹a 'ino.

19 Joon galiñi²mo-tsi Jesús 'e 'in tsá² do 'iin²¹²in unngi¹i tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Jna gafuu²¹²uu 'naa' 'e coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa¹moo' jna, joon ciin²¹gixu imáa¹naa' jna tún¹. ¿Ti 'inoo júu³ tyiia 'e sii¹³if' jee²¹² yaanaa'?

20 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', icii²if' 'e joongi fa'i³ jmoo²oo' pe 'in tsá² 'in ti²-tsi 'e sá² juncwii²¹ lo, jløø³mo 'e seen²¹in. Joon xifi¹³ fa'i³ jmoo²oo', 'e fa'i³ do jmoo²oo' ilisii²i 'e seen²¹moo' jløø¹³moo'.

21 'E li la li mo liseein²¹ yʉʉn²¹. Wúu¹ ni² 'in sáa³a yʉʉn²¹ do tsʉ gatí² 'ii²¹ iliseein²¹ yʉʉn²¹ tya'a. Pe mo galiseein²¹ yʉʉn²¹ do jo ti²gi-tsi sáa³a 'e wúu¹ ganii²¹i do tsʉ jløø¹³mo 'áai¹ 'e galiseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañʉʉ¹.

22 La joon jon 'naa' jmoo²oo' fa'i³ nano pe la joon góo³oo yajøø²na 'naa' tún¹ la joon jløøi¹³ alma tyii' 'áai¹. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² tyii¹i 'e jløøi¹³ yʉ alma tyii'.

23 'Joon mi ti² jmii²¹² joon jo 'e iunngii¹ii' jna jiin¹³xʉ. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Ñʉ'¹u' icwo¹o 'naa' jilaa²¹ 'e mi¹³ii' coon¹³ la sii²¹ jna.

24 Ca nano jo mo gamí²ii' coon¹³ la sii²¹ jna jiin¹³xʉ. Mi³ 'naa' joon i'ii¹³naa' 'e coon¹³ la joon ilijløø¹³naa' 'áai¹.

'E nali'²i Jesú斯 'e sá²juncwii²¹

25 'Nifuu²¹²uu 'naa' coon¹³júu³ jnii²i pe ti li ti² 'ii²¹ 'e jo fuu²¹²gií júu³ jnii²i pe ifuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' Ñʉ'³uu coon¹³júu³ coon²¹ tsáa¹.

26 Joon mi ti' jmii²¹² joon imí²ii' coon¹³ la sii²¹ jna pe jo 'ná¹gi míi³ii tyani Ñʉ'¹u' 'wii²¹² 'naa'

27 tsʉ 'ña'a Ñʉ'¹u' 'nee¹mo 'naa'. 'Nee¹mo Ñʉ'¹u' 'naa' tsʉ 'wii¹³ galí 'nee¹moo' jna, joon jo¹o líi²naa' 'e Dios gasii²¹in jna.

28 Gajúu³uu fu li tyíin¹ Ñʉ'¹u' joon gagoo²¹²oo 'e juncwii²¹ lo. Joon nano itá³uu 'e juncwii²¹ lo joon nii¹³moo tún¹ fu li tyíin¹ Ñʉ'¹u'.

29 Joon gajin²in tsá² tya'a sii²¹i Jesú斯:
—Nano foo²¹gi'i coon¹³júu³ coon²¹ tsáa¹ jo foo²¹gi'i coon¹³júu³ jnii²i.

30 Ni lee²¹e'e cwáain¹ 'e ñi¹i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá²,
joon jo 'ná¹ wa'a unngíi¹i tsá² 'ná. Tsú 'wii¹³ joon
jo¹o lí²na'a 'e gañi¹i lí tyín¹ Dios Jmii²¹.

31 Joon Jesús-gí gañi¹i:

—¿Tí jo¹ jo¹o lí²naa'?

32 Ijó¹o 'ii²¹ joon 'ii²¹ joon ixee²¹moo', joon
ituu²moo' jna. Pe jo 'ñii'a 'e jóon³oon tsú sii¹³mo
Ñú¹u' coon¹³ jna.

33 Fuu²¹uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo cu¹³'oo' coon¹³
jna joon coon¹³ la joon seen²naa' tyú². La 'ii²¹
taan²¹naa' jee²¹ tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹
imoo²oo' wúu¹. Pe tá² taain²¹-'oo' tsú nigali¹oo 'e
sá² juncwii²¹ —gajin² Jesús.

17

Faa'²¹a Jesús júu³ tyú² tya' tsá² tya'a

1 Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹a Jesús 'e júu³ no
joon gasaa¹³a níi¹i gajóø²ø ñú¹fú² joon gafaa²¹a
júu³ tyú², gajin²in:

—Ñú¹u³, 'e gati² 'ii²¹ tyiia. Untyúu¹³u yúu²¹ tyi'i,
joon coon¹³ la joon jon iuntyúu¹i 'ná.

2 'Nú nigacwo²o 'ii²¹ yúu²¹ tyi'i 'e lí² tyú²o to²
jileei²¹ tsá². Joon lí² cwoo¹o coon²¹ juncwii²¹ 'e
taa²¹ coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in gacwoo¹³mo'o 'ido.

3 Joon 'e juncwii²¹ do 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo lí la
lí 'e cwii¹mo 'in tsá² do 'ná, 'in jaan²¹mo Dios 'in jai²
joongí 'e cwii¹mo jon Jesucristo 'in gasii¹un.

4 'Jna nigauntyúu¹moo 'ná jiin¹³ la taan²na fu
juncwii²¹ lo, joon gajmáa³oo jiin¹³ la tí² to²
gatyú²u jmáa³aa

⁵ Joon nano, Ñʉ³, cwo^{'2}o 'e siin^{'13}na tyani'i coon^{'13} jilaa^{'21} 'e 'ya^{'2}gi tyiia 'e ga'oo²oo mo tyín¹na coon^{'13} 'nʉ la nʉ'gi garón¹ ni cwoo^{'13} juncwii^{'21}.

⁶ 'Niga'e^{'2}ee 'in tsá² 'in ga'woo²u'u jee^{'212} 'in tsá² tí^{'2}-tsi 'e sá² juncwii^{'21} xiala líi²u. Ga'wóo²u'u 'in tsá² do wa'a cwoo^{'13}u jna. Tsá² tyi'i 'ido joon gacwoo^{'13}u jna 'e liin¹mo tsá² tyiia. Joon 'in tsá² do gajmaa¹a nʉu^{'13}un júu³ tyi'i.

⁷ Joon galiñii¹o 'e 'nʉ gacwo^{'2}o jna jilaa^{'21} 'e sá² tyiia.

⁸ Joon gacwo^{'3}oo 'in tsá² do 'e júu³ tyi'i 'e nigacwoo^{'13}o jna, joon ga'ii^{'1}mo. Gacón²o cwáain¹ 'e gagoo^{'212}oo fu lí tyín¹u'un joon ja^{'2}mo líi²i 'e gasii^{'1}un jna.

⁹ 'Joon mí^{'3}ii tyani'i 'wii^{'212} tya' 'in tsá² do 'in gacwoo^{'13}u jna tsʉ tsá² tyi'i 'ido. Jo mí^{'3}ii 'wii^{'212} tya' 'in tsá² 'in tí^{'2}-tsi 'e sá² juncwii^{'21}.

¹⁰ Jileei^{'21} tsá² tyiia líi²i jon tsá² tyi'i. La joon jon 'in tsá² tyi'i líi²i jon tsá² tyiia. Joon 'wii^{'13} jmoo¹o 'ido 'e tyʉ^{'2} faa^{'21} tsá² tyʉ^{'2} tyiia.

¹¹ 'Jo joon²gíi ni cwoo^{'13} juncwii^{'21} tsʉ nii^{'13}moo iní^{'3}ii coon^{'13} 'nʉ pe 'in tsá² tyi'i do iján²a fu juncwii^{'21}. Ñʉ³, 'nʉ-ʉ jaain^{'21} 'in tyúi² tyanii^{'21}i'i, un'øø¹u'u coon^{'13} ii^{'21} tyi'i 'in tsá² do 'in gacwoo^{'13}u jna 'e coon^{'13} la joon 'e coon^{'21} júu³ síi^{'1}i lagí síi^{'13}i'.

¹² La 'íi^{'212} taan²na coon^{'13}on gaunjíi³na coon^{'13} ii^{'21} tyi'i 'in tsá² do 'in gacwoo^{'13}u jna joon ga'aa²moo. Joon ce jiin^{'13} jaain^{'21} jo nga'iin², ga'iin²mo jiin^{'13} 'in 'líi^{'3} do 'in 'ná¹ iin² 'e coon^{'13} la joon 'e tiin^{'13} jiin^{'13} la jin^{'2} ni jí² tya' Dios.

13 'Joon nano 'e nii¹³na li tyín¹u'un, pe la 'ii²¹²taain²gií fu juncwii²¹ lo fuu²¹²uu 'e júu³ lo 'e li-jløø¹³mo 'ido 'áai¹ coon¹³ la jløø¹³na.

14 Gacwo²oo 'ido júu³ tyi'i, joon gali'ee¹mo 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ 'ii, tsá² 'in tsá² tyi'i do jo líi¹i tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la jo líi¹na jon.

15 Jo mí³ii tyani'i wa'a 'wóo²u'u 'in tsá² do jee²¹² 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹, mí³ii tyani'i wa'a jiin¹³ 'aa²mo'o 'e jo lii¹ 'in 'líi³ 'ii.

16 La jo tí²-tsii jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ la joon jon 'in tsá² do jo tí²-tsi.

17 Untyúu¹mo'o 'in tsá² do coon¹³ 'e jai¹² líi²i 'e lí² jmáa¹a to² tyi'i. Joon júu³ tyi'i 'e la ja¹²mo.

18 Joon la gasii¹un jna jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ la joon jon jna síi³na 'in tsá² no jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹.

19 Joon 'wii¹³ 'ii-o untyúu¹na 'ñii'a 'e coon¹³ la joon ilityúu¹i 'ido coon¹³ 'e la jai¹².

20 'Mí³ii tyani'i 'wii²¹² tya' 'ino joon jon' jiin¹³ tya' 'ino mí³ii tyani'i pe mí³ii jon 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in jo¹ líi²i jna cíiin²¹gi mi nuu¹un júu³ tya' 'ido.

21 Mí³ii tyani'i 'e coon²¹ júu³ síi¹i 'ido, 'e seein²¹ caain²¹ coon¹³ jna', la 'yúi¹ 'ná alma tyiia joon la joon jon 'yú¹na alma tyi'i. Mí³ii tyani'i 'e coon²¹ júu³ síi¹i 'e coon¹³ la joon 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ ilijo² líi²i 'e gasii¹un jna.

22 Nigacwo²oo 'ido 'e 'ii²¹ tyiia 'e gacwo²o jna 'e coon¹³ la joon coon²¹ júu³ síi¹i 'ido la síi¹³i'.

23 Jna 'yú¹na alma tya'a la joon jon 'ná-á 'yú¹u

alma tyiia, la joon jon sii¹i 'ido coon²¹ juu³ joon 'in tsá² 'in ti²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ icoon²¹on cwáain¹ 'e gasii¹un jna. Joongi icoon²¹on cwáain¹ 'e 'nee¹mo'o 'in tsá² tyiia jiin¹³ la 'nee¹u' jna.

24 'Ñʉ'³, 'nʉ-ʉ gacwoo'¹³u 'in tsá² do tyiia joon 'iin²¹²na wa'a taan²in fu li tyíin¹na 'e coon¹³ la joon lí² ñii¹o 'e 'ya²gi tyiia 'e gacwo³'o jna. Gacwo²'o jna 'e 'ya²gi tyiia do tsʉ 'wii¹³ gali'nee¹mo'o jna la nʉ'gi garoon¹on ni cwoo¹³ juncwii²¹.

25 Ñʉ'³, røø²¹ 'ii²¹ jmoo²'o, joon xʉflin¹³ 'in tsá² 'in ti²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ jo cwii¹in 'nʉ, pe cwii¹moo 'nʉ. Joon galiñi²i 'in tsá² tyiia do 'e gasii¹un jna.

26 Joon gajmáa³aa 'ido juu³ xiiala lí²u, joon ijmáa³oo jon. Ijmáa³aa 'ido juu³ xiiala 'nee¹u jna 'e coon¹³ la joon lí² 'nee¹e 'ido tsá² la 'nee¹mo'o jna joon ñii'a 'yú¹na alma tya'a.

18

Jee¹mo tsá² Jesús

1 Mo ngayuui¹³ faa²¹a Jesús 'e juu³ lo ga'wóo²mo Jesús coon¹³ tsá² tya'a joon ngalín² li ngoo¹³ cwo² 'e sii²¹ Cedrón. Joon do-o ga'i²i Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li sijna² 'mó² olivos.

2 Joon ñii¹i Judas, 'in ti li'níi¹i Jesús jee²¹² 'mó² do tsʉ 'láai² naa¹³ ngóo¹o Jesús do coon¹³ tsá² tya'a.

3 Joon do-o gatyíi¹a Judas, jee¹mo coon²¹ poo²¹² 'láa² coon¹³ 'inlíi¹³ 'íi¹³ tya' 'e cwo¹ fee¹ do. Jalín² to² tyʉ² 'in tyʉ² to² untsá², joongi to² tyʉ² tsá²

fariseos. Joon san¹an ñí³ joongi san¹an ji² coon¹³ 'no³ cii¹.

⁴ Joon tsu 'wii¹³ ñii¹o Jesús jilaa²¹ 'e 'ná¹ ilí² gacwo'ii¹o joon gaunngii¹i:

—¿'lin 'naa²¹naa'?

⁵ Joon gañii¹i 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

Joon gajin²i Jesús sii²¹i 'ido:

—Jna-a 'ii.

Joon Judas, 'in ga'nii¹i Jesús, siin¹³mo jee²¹² 'ii do.

⁶ Joon mo gajin² Jesús: "Jna-a 'ii", 'in tsá² fúui¹ do gaijin¹in lí' caluu joon gaci²mo ni 'wó².

⁷ Joon gaunngii¹i Jesús tún¹:

—¿'lin 'naa²¹naa'?

Joon gajin² 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

⁸ Joon Jesús-gi gajin²in:

—Gafuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a 'ii. Joon wana 'naa²¹moo' jna cwo²oo' wa'a cwolín²mo 'in catyaai² no.

⁹ Coon¹³ la joon gatiin¹³ júu³ tyá' Jesús mo gajin²in: "Jee²¹² jileei²¹ 'in gacwoo¹³i Ñu¹u' jna, jo ga'iin² jiin¹³ jaain²¹".

¹⁰ Joon Simón Pedro do, 'in 'oo¹o coon²¹ ñí³, gasø¹o joon gatuu¹u loocwóo¹o tsáa¹ tyá' jaain²¹ tsa'leei¹³ tyá' 'in tyu² to² untsá². Malco sii²¹ 'in tsa'leei¹³ do.

¹¹ Pe Jesús gatyu² Pedro to² jin²in:

—Ton²-o'o ñí³ tyi'i 'ná¹ tyá¹a, 'Ná² móo³oo jilaa²¹ wúu¹ icwo¹ Ñu¹u' jna.

Jesús tyani Anás

12 Joon 'in 'láa² do coon¹³ 'in tyá² to² 'ii caan²¹mo coon¹³ 'in 'íi¹³ tya' tsá² Israel do gasan²mo Jesúś, ga'ñuu¹u cwoo¹o 'ido.

13 Joon gatø¹o fu tya' Anás, tsajmii²¹ Caifás. Caifás do líi¹i 'in tyá² to² nifu tya' untsá² jiin²¹ no.

14 La mo jéei¹ 'in Caifás do gajin²in sii²¹i tsá² Israel 'e tyá²gi tya'a wa'a júun²in jiin¹³ jaan²¹mo tsá² tya' goo¹o.

Jo røø²¹i Tá³ 'e cwii¹in Jesúś

15 Simón Pedro coon¹³ jaain²¹gi tsá² tya' Jesúś ngalíin² caluu Jesúś. Joon 'in tyá² to² nifu tya' untsá² galicwii¹mo 'in tsá² jaain²¹ do, tsu 'wii¹³ joon li¹o ga'íi¹i coon¹³ Jesúś tya'i tyi¹ tya' 'in tyá² to² nifu do.

16 Pe Tá³ dogi gajaan¹an li' caluu' 'ooca'ná¹ do. Pe 'in jaain²¹ do 'in cwii¹in 'in tyá² to² do gangó¹o, ngafee¹³i 'in tsamí² 'in 'oo¹o 'ooca'ná¹ do joon ga'íi¹mo jon Tá³.

17 Joon 'in tsamí² do 'in 'oo¹o 'ooca'ná¹ gajin²in, sii²¹i Tá³ do:

—¿Tí jon' 'nu-ü jaain²¹ tsá² tya' 'ido?

Joon Tá³-gi ganii¹i:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

18 Joon tsu 'wii¹³ cwii² jmoo¹o 'in tsa'leei¹³ coon¹³ 'in 'íi¹³ do gajmaa¹a coon²¹ jí² li tyaai¹ tsá². Joon do-o siin¹³in. Do-o jon siin¹³in Tá³ untyaa¹³i 'ña'a.

Unngíi¹i 'in tyá² to² nifu Jesúś

19 Joon ga'láa² 'wii²¹² 'in tyá² to² nifu untsá² unngí¹i Jesús cwáain¹ tyá' 'in tsá² ngí¹ coon¹³on joongí cwáain¹ tyá' 'e 'ee¹e do.

20 Joon Jesús do gajin²in sii²¹i 'ido:

—Nigafuu²¹²uu tyani jileei²¹ tsá². Ga'e²ee tsá² ináa cwo¹ sinagogas joongí ináa 'e cwo¹ fee¹ li licaain²¹ tsá² Israel, jiin¹³ coon²¹ jo 'ee gafo²oo li 'uuin²¹.

21 ¿'Ee lí unngí¹ii' jna? Cwounngí¹duu' 'in ganúu²un júu³ tyiia tsu ñii¹o 'ido jilaa²¹ 'e ga'é³ee.

22 Mo gajin² Jesús 'elo jaain²¹ 'ii¹³ tyá' cwo¹ fee¹ do 'in sin² do 'e gajnáa¹ ni² Jesús, joon gajin²in:

—¿'Ee lí' gañii¹i 'in tyá² to² nifu untsá² la no?

23 Joon Jesús-gí gañii¹i:

—Faa²¹du' 'e gó² 'e gafo²oo wa gafo²oo 'e gó², pe wa gafo²oo 'e tyá²-á, ¿'ee lí' gajnaa¹a ní³ii?

24 Joon mi yuui¹³ joon gasii¹in Anás Jesús, si'ñuu¹mo, tyani Caifás 'in tyá² to² nifu tyá' untsá².

Jo røøi²¹ Tá³ tún¹ Jesús

25 La 'ii²¹² untyaa¹i Tá³ 'ña'a gajin³ 'in tsá² do sii²¹i Tá³ tún¹:

—¿Tí jon' 'ná-a jaain²¹ tsá² tyá' 'ino?

Pe jo garóo¹ Tá³, joon gajin²in:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

26 Joon jaain²¹gi tsa'leei¹³ tyá' 'in tyá² to² nifu tyá' untsá² siin¹³in do. Ruu²¹mo 'in gatá² Tá³ loocwóo¹o. Joon 'in tsa'leei¹³ no gajin²in sii²¹i Tá³:

—¿Tí jon'on gamaa²¹²moo 'ná jee²¹² 'mó² do coon¹³ 'ido?

27 Joon jo garóo¹ Tá³ tún¹, joon tsifu joon ga'oo¹o jaain²¹ tuuitsáa².

Sin¹mo Jesús tyani Pilato

28 Mi yuui¹³ joon gatyii¹mo 'in tsá² do Jesús ty'a' Caifás joon gajee¹mo tyani Pilato. 'In Pilato do líi¹i gobernado to² tyu² Roma. La ngoo¹gi gataai² 'wó² ijná² joon jo ga'íi¹ 'in tsá² Israel do tyani gobernado tsu jo 'iin²¹²in un'líi³i yaai jiin¹³ la tiisi². Tsu wa mo'o gaun'líi³ yaai jo lí² dø¹ø 'uunñi² ty'a' pascua.

29 Tsu 'wii¹³ joon gacwo'íi¹ Pilato ngafee¹³i 'in tsá² do:

—¿Ee tsaa² cwo²oo' 'ino? —jin²in.

30 Joon gañii¹i 'in tsá² do jin²in:

—Wa jo 'líi³mo 'ino, jo lí² jee²¹²na'a tyani'i.

31 Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tsá² do:

—'Ná¹ jøø²moo' 'ino, cwojmaa²aa' 'ii²¹ ty'a' 'ino jiin¹³ la to² tyu² ley tyi'naa'.

Pe 'in tsá² Israel do gajin²in sii²¹i Pilato:

—Pe jna'a, tsá² Israel, jo ti²¹na'a wa'a jngaa¹³na'a tsá².

32 Coon¹³ la joon gauntiin¹³mo júu³ ty'a' Jesús 'e xiala ijúun²in.

33 Joon ga'í² Pilato inuu palacio ty'a' joon gatø¹ø Jesús joon gaunngii¹i jin²in:

—¿Ti 'nu'u 'in Røøi¹³ ty'a' tsá² Israel?

34 Joon gajin² Jesús:

—¿Ti la 'í¹-o'o 'wo'o si 'e gafee¹i tsá² 'nu cwáain¹ tyia 'ee?

35 Joon Pilato-gi gañii¹i:

—¿Ti líi²u 'e tsá² Israel jna? Tsá² goo²o coon¹³ 'in tyu² to² untsá² 'in gajajee¹ 'nu tyani³ii. ¿Ee goon²¹ gó² gajmaa²a tyani 'ido?

36 Joon gajin² Jesús:

—Jo líi¹na róøi¹³ fu juncwii²¹ lo. Wa'a líi¹na la
joon 'e gatiin²mo tsá² tyiia 'e jo gataan¹³mo tsá²
Israel jna. Pe líi¹na róøi¹³ fu li xiaa²¹.

37 Joon gajin² Pilato:

—¿Tí joon róø¹³mo 'nu?

Joon Jesús gañii¹i:

—Jna-a róøi¹³ jiin¹³ la foo²¹ 'nu-u. Cwáain¹ joon
galiseen²¹na, joon cwáain¹ joon goo²¹²oo ni cwoo¹³
juncwii²¹. Gagoo²¹²oo gafo²oo júu³ 'e la ja²mo.
Joon jileei²¹ 'in galinuu¹³, nuu¹o jilaa²¹ 'e fo²oo.

38 Joon Pilato-do gajin²in:

—Noo 'e júu³ do 'e jai²?

Tyu² tsá² to² ijúun²in Jesús

Mo ngayuuí¹³ gaunngii¹i Pilato Jesús 'elo,
gacwoⁱⁱ¹i tún¹, ngafee¹³i 'in tsá² Israel do tún¹.
Jin²in:

—Jo gatsa³aa ce jiin¹³ coon²¹ tsaa² tyá' 'in
tsañuu¹ no.

39 Pe sá² coon²¹ tiisi² tyii' 'e láa²na jaain²¹ tsá²
'yuui² 'nuñí³ mi tí jmii²¹² pascua no. ¿Tí 'iin²¹²naa'
wa'a láa²na tyii' 'in Róøi¹³ no tyá' tsá² Israel?

40 Joon 'in tsá² do ga'oo¹o, jin²in:

—¡Jo láa²u 'ino! ¡Cwoláa²u'u Barrabás tyii'i!

'In Barrabás do 'uun²¹ 'i.

19

1 Joon 'in Pilato gatyu²u to² 'láa² wa'a tsajéé¹i
ipoo²i.

2 Joon 'in 'láa² do gajmaa¹a coon²¹ corona li
jmai² tóon¹, joon gaton¹on tyi² Jesús. Joon

gatyii¹³in 'in 'láa² do Jesús coon¹³ coon²¹ 'mi² nʉʉ¹.

³ Joon gajatyéen¹in joon gaunlee¹i jin²in:

—¡Wóo²o seein²¹ 'in Róøi¹³ tya' tsá² Israel!

Joon gajnáa¹a.

⁴ Joon gangó¹o Pilato caluu tún¹ ngafee¹³i tsá² Israel, jin²in:

—Tyaan²aan' cwáain¹, tyiin³duu 'in tsañʉʉ¹ no 'e litsaa²mo-'oo' 'e jo gatsa³aa tsaa²tya'a jiin¹³ coon²¹.

⁵ Joon gacwo'¹i Jesús 'e inʉʉ do 'e 'yʉ' tyí¹i corona li tóon¹, joon tyi²i 'mi² nʉʉ¹ do. Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tsá² Israel do:

—¡Lo-o siin¹³in 'in tsañʉʉ¹ do!

⁶ Joon mo ganii¹in 'in tyʉ³ to² untsá² joongi¹ 'in hí¹³ do Jesús joon ga'láa² 'wii²¹² 'oo¹o tá², jin²in:

—¡Cwotáan²in tsaa' crúu¹³ 'ino! ¡Cwotáan²in tsaa' crúu¹³ 'ino!

Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tsá² do:

—'Naa' jeei¹duu', joon cwotéen¹naa' 'ido tsaa' crúu¹³ yaanaa'. Pe jna-a cwáain¹ tyiia jo gatsa³aa tsaa² tya'a jiin¹³ coon²¹.

⁷ Pe 'in tsá² Israel do gañii¹i:

—Sá² coon²¹ ley tyii¹i, joon 'e ley do jin²in 'e 'ná¹ jún²in 'ido tsʉ gajmee¹mo 'ñ'a'a Jón¹on Dios.

⁸ Joon mo ganúu²un Pilato 'e júu³ lo 'goo¹gi 'áai¹.

⁹ Joon ga'í²i tún¹ palacio tya'a joon gaunngi¹i, sii²¹i Jesús:

—¿Xiaafu seen²¹u?

Pe Jesús do jo gañii¹i jiin¹³xʉ.

¹⁰ Joon Pilato gajin²in:

—¿'Ee li' jo ngí¹³i? ¿Ti jo ñí²i 'e tii²¹moo tyʉ²ʉʉ to² taan²u tsaa' crúu¹³ si laa²¹²moo 'nʉ 'ee?

11 Joon Jesús-gí gañii¹i:

—'Nʉ-ʉ jo lí² tyʉ^{'2}ʉ to² jna wa'a jo cwoo^{'13}i Dios tyi'i. Tsʉ 'wii^{'13} joon fee^{'1}gí tsaa² tya' 'in tsá² 'in gajajée¹i jna tyani'i lagí tsaa² tyi'i.

12 Tsifu joon ga'láa² Pilato 'wii^{'12} 'noo^{'1}on xiiala lí² laai^{'21} Jesús. Pe 'in tsá² Israel do ga'oo¹o, jin^{'2}in:

—¡Wa'a láa²u 'ino jo tyʉ^{'2} seen^{'21}u coon^{'13} 'in tyʉ^{'2} to² nifu tyíin¹ Roma! ¡Doñi'iin 'in jmee¹i 'ñā'a róøi^{'13} la jmoo¹o 'ido, faa^{'21}a 'laa^{'21} tya' 'in tyʉ^{'2} to² nifu tyíin¹ Roma!

13 Joon mo ganúu²un Pilato júu³ tya'a, joon gatyʉ^{'2}ʉ to² 'láa² tsajée¹i Jesús fu lí jmoo¹o 'ii^{'21} tya' tsá². Joon do-o gacwoo¹o Pilato ni 'mosíi^{'13} tya'a ijmáa¹a 'ii'. Ni 'wó² do lí si^{'2} 'mosíi^{'13} tya'a taa^{'13} jmai^{'2} cuun^{'21} coo^{'13}. Joon do-o galisii^{'21} tsá² faa^{'21}a jmíi¹ hebreo, Gabata.

14 Ningóo¹o ití² tyíia² ñi^{'1} cwoun'ló¹ jmíi^{'21} pas-cua. Joon gajin^{'2} Pilato sii^{'21}i 'in tsá² Israel do:

—¡Lo-o siin^{'13} róøi^{'13} tyi'naa'!

15 Pe 'idogí ga'oo¹o tá², jin^{'2}in:

—¡Cwojúun²mo 'ino tsaa' crúu^{'13} tya'a!
¡Cwojúun²mo 'ino tsaa' crúu^{'13} tya'a!

Pilato do gajin^{'2}in:

—¿Tí iin^{'21}naa' wa'a jngaa^{'13}na róøi^{'13} tyii'?

Pe 'in tyʉ^{'2} to² untsá² do gajin^{'2}in:

—Jo róøi^{'13} xeei'gí seein^{'21} tyijna'a jiin^{'13} 'in tyʉ^{'2} to² nifu tyíin¹ Roma líi^{'1}i róøi^{'13} tyijna'a.

16 Lí gatséi¹ gajoon^{'13} Pilato Jesús tya' 'in tsá² do wa'a téen^{'1}in 'ido tsaa' crúu^{'13}. Joon 'in tsá² do gajée¹mo Jesús.

Gateen¹in Jesús tsaa' crúu¹³

¹⁷ Gacwo'¹ Jesúus tyaan¹an crúu¹³ tya'a, tsalín² coon²¹ li sii²¹ Mootyi² 'Lii²¹². Joon coon¹³ jmíi¹ hebreo sii²¹ Gólgota.

¹⁸ Joon do-o gateen¹in tsaa' crúu¹³ caan²mo coon¹³ gái¹gi tsañtu¹, jmai¹² jaain²¹ la cataain²¹² caai¹ Jesúus.

¹⁹ Joon gatytu² Pilato to² 'e toon²¹²on tsá² coon²¹ júu³ ytu¹³ tyi² crúu¹³ tya' Jesúus 'e jin²: "Jesúus tsá² Nazaret, Róøi¹³ tya' tsá² Israel."

²⁰ Joon fúu¹mo tsá² Israel gauntsáa¹a 'e júu³ do tstu 'e júu³ do li 'nì¹ 'ii¹³ jmíi¹, jmíi¹ hebreo, jmíi¹ griego joongi jmíi¹ latín. Joon li tyan' ciudad do li gateen¹in tsá² Jesúus tsaa' crúu¹³.

²¹ Tstu 'wii¹³ joon 'in tytu² to² untsá² tya' tsá² Israel gajin²in sii²¹i Pilato:

—Jo tóon¹³on 'e júu³ do 'e jin² "Róøi¹³ tya' tsá² Israel." 'E tytu²gi wa'a tóon¹³on: "Iin 'in gajin²in 'e lí¹i Róøi¹³ tya' tsá² Israel."

²² Pe gañii¹i Pilato:

—Jiin¹³ la 'e tóon³on, la joon ilí².

²³ Joon 'in tyúuin² 'láa² do 'in gateen¹in Jesúus tsaa' crúu¹³ gajmaa¹a jmai¹²xtu siin³ Jesúus la 'oo²¹ yaai. Joon coon²¹gi 'no¹³ 'mi¹² 'e tytu² gasái¹. 'E 'mi¹² do lí¹ coon²¹ 'no¹³ 'mi¹².

²⁴ Joon 'in 'láa² do jin²in sii²¹i la 'oo²¹ 'ii:

—Jo dyii²¹i 'e 'mi¹² no, tsacoo²¹o', joon jøø²¹ø' 'in 'in lii¹i.

Joon coon¹³ la joon gauntiin¹³in 'e júu³ taa¹³ jí² tya' Dios 'e jin²: "Gajmaa¹a jmai¹²xtu sin³in jee²¹²

'ii, joon ty'a' sin³iin dya¹a mi³." La joon gajmaa¹a 'in 'láa² do.

²⁵ Joon tyan' li si² crúu¹³ ty'a' Jesús siin¹³in sáa³ Jesús coon¹³ tsamí² ruu²¹i sáa³a, coon¹³ María tsamí² ty'a' Cleofas joongi coon¹³ María Magdelena.

²⁶ Joon gajóø²i Jesús sáa³a joongi jaain²¹ tsá² ty'a'a 'in 'nee¹mo 'áai¹ joon gajin² Jesús sii²¹i sáa³a:

—Saa²¹², jin²in —lo-o siin¹²in yæun²¹ tyi'i.

²⁷ Joon gajin²in sii²¹i tsá² ty'a'a do:

—Lo-o siin¹² in saa²¹a.

Joon jmii²¹² joon ga'i²i 'in tsá² ty'a' Jesús do María, sáa³ Jesús, inæu ty'a'a.

Júun²mo Jesús

²⁸ Noo²¹²xæ mo galiñii¹ Jesús 'e jilaa²¹ gauntiin¹³in, 'e untiin¹³in jiin¹³ la jin² ni jí² ty'a' Dios, Jesús gajin²in:

—Unjmií²na.

²⁹ Joon do-o si² coon²¹ tsæu² si'oo¹o vino tiin²¹. Joon 'in tsá² do gauncwii²¹i coon²¹ lawa joo²¹ 'e sii²¹ esponja coon¹³ vino do. Joon gatyin² 'e joo²¹ do nii²¹² sii² 'mó² sii²¹ hisopo joon gasaa¹³a 'oo²o Jesús.

³⁰ Joon mo ngayuui¹³ ga'un¹un Jesús 'e vino tiin²¹ do joon gajin²in:

—Jilaa²¹ 'e la tí²-i lí².

Joon tsifu joon gajgó¹ tyí¹i joon gajúun²mo.

'Yaa²¹a 'láa² 'mosæuñ²¹ caa¹i Jesús

³¹ Cwoun'ló² jmii²¹² no ty'a' pascua, joon tsæwii¹³ coon²¹ jmii²¹² fee¹ 'áai¹ mi jná² joon jo 'iin²¹²in 'in tsá² Israel wa'a taain²gi tsaa' crúu¹³ 'in

tsá² do mi tí² jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ijó¹. Joon ngalíin²mo 'in tsá² do tsamí¹i Pilato wa'a tyu²to² fiin¹in tsaa'mootíi²i 'in tsá² taan¹in crúu¹ do. Joon jmoono ijúun²in joon lí² xiiia¹ cuerpos tya'a.

³² Joon 'in 'láa² ngalíin² ngafíin¹in tsaa'mootíi² tyá' 'in nifu do joongí tyá' 'in jaain²¹gi do 'in gateen¹in tsaa' crúu¹ coon^{'13} Jesús.

³³ Pe mo ngalíin² ngatyéen¹in caai²¹ Jesús galili³i 'e najún¹mo Jesús tsu 'wii^{'13} joon jo gafíin¹in tsaa'mootíi² 'ido.

³⁴ Li coon^{'21} ga'ya¹a 'in 'láa² do 'mosuuán^{'21} caai²¹ Jesús joon tsifu la joon gatuun²¹un jmi¹ sicaai^{'13} jmíi²¹.

³⁵ Joon 'iin 'in jmaa¹a júu³ lo 'e ganí² joon jmoo¹o júu³ jai^{'2}. Nii¹o 'e júu³ la ja²mo faa^{'21}a joon jmaa¹a 'naa' júu³ 'e lí² jo^{'1}o líi²naa'.

³⁶ Joon jilaa^{'21} 'elo galí² wa'a untiin^{'13}mo 'e júu³ taa^{'13} ni jí² tyá' Dios 'e jin^{'2}: "Ce jiin^{'13} coon²¹ mootáa²i ifíin^{'13}in."

³⁷ Joon li xiiia' jin^{'2}in ni jí² tyá' Dios: "Ijóø²i tsá² 'in niga'yá² tyá'a."

'Aa¹mo tsá² Jesús

³⁸ Mo ngayuui^{'13} gajúun²in Jesús jaain²¹ 'in jai^{'2} líi²i Jesús sii²¹ José ngamíi¹i Pilato wa'a cwo¹ 'ido cuerpo tyá' Jesús. 'In Sé³ no ja²mo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Arimatea joon 'uun²¹mo ngíi¹ coon^{'13} Jesús tsu 'goo^{'21}o 'in tsá² tyu²to² tyá' Israel. Ga'ii^{'21}mo Pilato júu³ tyá'a joon gangó¹o Sé³ ngatyíin¹an cuerpo tyá' Jesús.

39 Joon 'in Nicodemo, 'in ngafee¹³i Jesús li 'woo¹, gatyíi¹³a tyaan¹an 'oo²¹ jmafuu²¹ mirra coon¹³ áloes ti dyadya¹ kilo.

40 Je wáai² do gapaa¹³i cuerpo tya' Jesús coon¹³ 'mi² caai¹³'oo²¹ jmafuu²¹ do jiin¹³ la tíisi¹² tya' tsá² Israel mi 'áa¹³i tsá².

41 Tyan' li taan¹in Jesús tsaa' crúu¹³ sá² goon²¹ jee²¹²'mó². Joon jee²¹² do sá² goon²¹'aan¹ tya' 'lii²¹² tsi too²¹ tsaa' xá². Jo mo ga'aa¹i tsá² tsá² 'e tsi too²¹ do, jiin¹³ jaain²¹.

42 Tsi 'aan¹ do-o ga'aa¹i cuerpo tya' Jesús tsá² tyan'an 'áai¹, joongi ti li 'láa² 'wii²¹² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel.

20

Mo gajin¹ Jesús jee²¹² 'lii²¹²

1 'Aa²¹ jmii²¹² láa² 'wii²¹² semóo¹³ ngóo¹o María Magdalena fu li niga'áai¹ Jesús. 'Nuu²¹mogi. Joon ganii²¹i 'e jo si²gi 'áan³ tya'a 'e cuun²¹² 'in jni¹ 'oo²¹ 'aan¹ do.

2 Joon gangóo¹ cwiin¹in fu li taain²¹ Simón Pedro coon¹³ 'in jaain²¹gi tsá² tya' Jesús 'in 'nee¹i Jesús 'áai¹. Joon gajin² María do si²gi 'ido:

—Nigatyii¹mo tsá² Ña'ñu¹u' tsi 'aan¹ joon jo nee³e'e xiafu ngajée¹³i.

3-4 Joon Tú³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaai² ngalíin²in cwiin¹in fu li roon²¹on 'aan¹ do. Joon 'in jaain²¹ do, cwii²¹gi cwiin¹in lagí Tú³ joon tyíi¹a 'aan¹ do nifu. Joon nga'ee²¹²e 'oo²¹ 'aan¹ jóø²ø.

5 Nii²¹o 'e 'no³ 'mi² roon¹on do pe jo ga'í²i 'aan¹ do.

⁶ Mi yuui¹³ joon gatyíi¹a Simón Pedro caluu joon ga'í²o tsi 'aan¹ do. Nii²¹o jon 'e 'no³ 'mi² roon¹on do.

⁷ Nii²¹o jon 'e 'mi² 'e gapaa²¹i ni² Jesús jo roon¹on coon¹³ 'e 'no³ 'mi² 'e catyiia² pe ijuui¹³ roon¹on coon²¹.

⁸ Joon ga'í²i jon 'in tsá² jaain²¹ do 'in gatyíi¹a nifu 'aan¹ do, joon ganii²¹i jilaa²¹ 'e nigalí² joon jo¹o galíi²i.

⁹ Joon jo mo ga'øøi²¹-tsí jiin¹³ la nijin² ni jí² tyá Dios 'e 'ná¹ jiin¹ Jesús jee²¹² 'lii²¹².

¹⁰ Joon gangaa¹³mo 'in tsá² tyá'a do fu tyá'a.

Jné¹i Jesús tyani María Magdalena

¹¹ Pe 'in María do gajaan¹an caluu 'oo²¹ 'aan¹, gatyíi²i. La 'ii²¹² ci²i do ga'íi¹i jóø²ø tsi 'aan¹ do.

¹² Joon do-o gangoo²¹o gáí¹ ángeles tyí²i 'mi² taa²¹. Do-o néé¹i li garoon¹on cuerpo tyá' Jesús. Joon jaain²¹ tyíin¹ yü' li garoon¹on tyíi¹i joon jaain²¹gi tyíin¹ 'ée² tii² Jesús.

¹³ Joon gaunngii¹i 'in ángeles do 'ii:

—Tsamí², ¿'ee li cií²¹í?

Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Ci²oo tsü nigajee¹mo tsá² Ñü³ Fíi³ii joon jo ñí³ii xiafu ngajée¹i.

¹⁴ Joon mo gajin²in 'elo gajiin¹in níi¹i joon gangóo¹o Jesús siin¹³in do. Pe jo galili³i 'e Jesús 'ii.

¹⁵ Joon gaunngii¹i Jesús sií²¹í 'ido:

—Tsamí², ¿'ee li cií²¹í? ¿'lin 'naai²¹ 'nü?

Joon tsü 'wii¹³ 'i¹-tsi 'e 'in 'aa¹a 'wó² do fee¹³i 'ii gajin²in:

—Tsañuu¹, owa gajee²mo'o, foo²'o xiaafu gatuu²¹u'u joon jna-a nitee²¹²ee.

¹⁶ Joon gajin² Jesúus sii²¹i 'in tsamí² do:

—¡María!

Joon María do gajiin¹mo joon gajin²in sii²¹i Jesúus coon¹³ jmíi¹ hebreo:

—¡Raboni! —'e 'øøi¹²¹-tsi tsá² jin²in: Tifo¹² tyi'.

¹⁷ Joon Jesúus-gi gajin²in:

—Jo 'li²u'u jna, tsu jo mo ngóo³gii li tyín¹ Ñu³uu. Pe cwoo²¹o, cwoosii¹³i 'in ruu²¹na 'e nii¹³na li tyín¹ Ñu³uu 'in líi¹i Ñu²uu jon, li tyín¹ Dios tyiaa 'in líi¹i jon Dios tyii'.

¹⁸ Joon gangóo¹o María Magdalena do ngaj-maa¹a 'in tsá² tya' Jesúus júu³ 'e niganí²in Ña'ñu¹u' Jesúus joon 'e nigafee²¹i 'e júu³ do.

Jnéi² Jesúus tyani tsá² tya'a

¹⁹ Canuu²¹ jmíi²¹² joon, jmíi²¹² 'láa² 'wii²¹² semóo¹³ 'in caan²¹in tsá² tya' Jesúus. Joon tsu 'wii¹³ 'gøø¹mo tsá² tyu² to² tya' Israel 'in jnií¹i ca'nú¹. Joon ga'i²i Jesúus tún² tsa² jee²¹² 'ii joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyu²-u cwhoseen²¹naa'.

²⁰ Mo ngayuui¹³ joon ga'e²e Jesúus tsá² tya'a cwoo²¹o, caa¹i. Joon 'in tsá² tya'a do galijløø¹³mo 'áai¹ mo jøø²i Ña'ñu¹u' Jesúus.

²¹ Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesúus sii²¹i 'ido tún¹:

—Tyu²-u cwhoseen²¹naa'. La gasii¹in Ñu¹u' jna la joon jon sii¹na 'naa'.

²² Joon gaxuu¹u ni² 'ido joon gajin²in:

—Cwo'i¹¹³naa' 'in Espíritu Tyu² tya' Dios Jmii²¹.

²³ Wa'a 'naa' jmaa²aa' feei¹'-oo' tsaa² tya' tsá², si'iin²mo tsaa² tya' 'ido. Pe joon wa'a jo jmaa²aa' feei¹'-oo' tsaa² tya' tsá² jo si'iin²in tsaa² tya' 'ido.

Tomás gangaa¹mo Ña'ñu¹u'

²⁴ Pe jaain²¹ jee²¹² 'in apóstoles tya' Jesús 'in sii²¹i Tomás jo tyíin¹in mi tyíi¹a Jesús. Suuin²¹² 'in Tomás do.

²⁵ Joon 'in tsá² tya'a catyaai² gajin²in sih²¹i 'ii:

—Ganee²¹²moo'o Ña'ñu¹u' Jesús.

Pe 'in Tomás do gajin²in:

—Jo ijai² líi²na wa jo nijóø³øø li ga'yá² cwotóon¹ cwoo¹o, joon ngíi³na unnicwóo³oo li ga'yá² cwotóon¹ do joongi ngíi³na cwóo³oo li ga'yá² 'mosuun²¹ caa¹i.

²⁶ La coon²¹ dyía¹ 'in caain²¹ tsá² tya'a coon²¹ inuu joon taan²mo Tomás coon¹³on. Joon xæfin¹³ tyú² injni¹ jni'ná¹ ga'i² Jesús joon gajmaa¹a siin¹³in tún² tsa² jee²¹² 'ii. Joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyú²-u cwooseen²¹naa'.

²⁷ Mi yuui¹³ joon gajin²in sii²¹i Tomás:

—Ngíi²u unnicwoo²o lo joon jóø²'ø li ga'yá² cwotóon¹ cwóo³oo. Xá² cwoo²o joon taan¹ caa¹na. Jo ngíi²¹gíi¹ 'e jo jai² líi²u la joon cwolitsáa¹mo-'o'o.

²⁸ Joon gañii¹i Tomás jin²in:

—¡Ñu'fii³ii, joongi Dios tyiia 'næ!

²⁹ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tomás, jo¹o galíi²u'u jna tsæ 'wii¹³ gañi²mo'o jna. Pe jløø¹³mo 'in jai² líi²i jna xæfiin¹³ jo mo ngaa¹i jna.

'Yæto² tya' 'e jí² lo

30 Líi¹ 'láai²gi li² milagro gajmaa¹a Jesús tyani tsá² tya'a 'e jo taa^{'13} 'e jí² lo.

31 Pe 'e jí² lo taa^{'13} jilaaa^{'21} 'e júu³ lo 'yato² 'e lí² jai² líi²naa^{'e} líi¹i Jesús Cristo, Jón¹on Dios. Joon tsá 'wii^{'13} jo^{'1}o líi²naa^{'e} seen^{'21}moo^{'coo}n^{'21} tøø²mo coon^{'13} 'ii^{'21} tya' 'e sii^{'21} 'ii.

21

Jnéi¹ Jesús tyani dyái¹ tsá² tya'a

1 Mo ngayuui^{'13} joon gajnéi² Jesús tyani tsá² tya'a coon^{'21} fu li ti² tyíia¹ sii^{'21} Tiberias. La no galí²:

2 Dyái¹ tsá² tya' Jesús taain^{'21} caan^{'21}mo. 'In tsá² do sii^{'21} Simón Pedro, coon^{'13} Tomás suuin^{'21}, coon^{'13} Natanael, joon jaain^{'21} tsá² seein^{'21} Caná náa¹ li sii^{'21} Galilea 'ii. Taain^{'21} jon 'in gái¹ jón¹on Zebedeo coon^{'13} gái¹gi tsá² tya' Jesús.

3 Joon Simón Pedro do gajin^{'21}in sii^{'21}i 'in catyaai² do:

—Níi³ii, niseen^{'12}na joo^{'21} jmíi^{'21}.

Joon gajin^{'21} 'in catyaai² do:

—Jna'a jon tsaa^{'21}a' coon^{'13} 'nu.

Joon ngalíin²mo, ngatáa¹i coon^{'21} barco. La tøøi² 'woo¹ tách¹i 'naa¹i joo^{'21} jmíi^{'21} pe jo gataan^{'13}in jiin^{'13} jaain^{'21}.

4 Mo ti li ngó¹o cajná² gajnéi¹ Jesús li ti' tyíia¹ do pe jo galicwii^{'1}in tsá² tya'a 'ii.

5 Joon gajin^{'21} Jesús sii^{'21}i 'in tsá² taai² barco do:

—'Naa', ¿ti jo mo taan^{'13}naa^{'?}

Joon 'in tsá² do gañii^{'1}i:

—'Un², jiin^{'13} jaain^{'21}.

6 Joon gajin^{'21} Jesús sii^{'21}i 'ido:

—Li' tsáa¹ caai²¹ barco do nii¹³ii' náa³, joongi iteen¹³naa' joo²¹.

La joon gajmaa¹a, joon jo lí² saa¹³a 'e náa³ tsi barco tsu røø¹mo joo²¹ jmii²¹ do.

⁷ Joon 'in tsá² ty'a' Jesús 'in 'nee¹i Jesús 'áai¹ gajin²in sii²¹i Tú³:

—¡Ña'ñu¹u' 'ido!

Joon mo ganúu²un Simón Pedro 'e jin²in: “Ña'ñu¹u' 'ido”, joon gaci¹²i siin¹³in (tsu gatyii¹i 'e saan¹in joo²¹ jmii²¹). Joon mo ngayuui¹³ joon ga'ii²i tsi jmii²¹ itsáa¹a li sin² Jesús.

⁸ Joon 'in tsá² ty'a' catyaai² 'in taai² barco do gatyalíin²mo ti' jmii²¹ do jñuu¹u náa³ do røøi¹ joo²¹ jmii²¹. Ga'ii²¹ barco do li 'oo² coon²¹ cíein¹³ metros 'e li' ti' do.

⁹ Joon mo cwo'ii¹ 'e barco do li' cwoo¹³ tyuu²¹ gajnée¹i coon²¹ jí² li coo²¹ jí² joon ni jí² do untyúun²in jaain²¹ joo²¹ jmii²¹. Joon náa¹ 'iñi¹ caai²¹ do.

¹⁰ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Cwotyiin²naa' jaain²¹ gái¹gi joo²¹ do 'in la ngayuui¹³ gataan¹³naa' do.

¹¹ Joon Simón Pedro ga'i² tsi barco do joon gaun'øø¹i 'e náa³ do fu nitsaa². Røø¹mo 'e náa³ do joo²¹ jmii²¹ cøøi¹³, ti jiin¹³ coon²¹ cíein¹³ tsi ca'nó³ tsigi gaai²¹. Joon xufiin¹³ 'áa¹mo røøi¹ 'e náa³ do jo ga'gi²¹i.

¹² Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ñilíin²naa', cøø¹³xuu¹.

Joon jo gatá²-tsi jiin¹³ jaain²¹ tsá² ty'a' do wa'a unngi¹i 'iin 'ii tsu ñi¹o 'e Ña'nú¹u' Jesús 'ii.

¹³ Joon gajatyéen¹mo Jesús joon gajmaa¹a jmai²xu 'e 'iñi¹ do jee²¹² 'ii. La joon gajmaa¹a coon¹³ 'in joo²¹ jmii²¹ do.

¹⁴ Ningóo¹ 'ní¹ naa¹³ 'e gajné¹i Jesús tyani tsá² tya'a mi yuui¹³ gajiin¹in jee²¹² 'lii²¹².

Jesus si¹i coon¹³ Simón Pedro

¹⁵ Mo ngayuumi¹³ gagøø²¹ø gaunngii¹i Jesus si¹²¹i Simón Pedro:

—Simón, jóon¹on Jonás ¿tí 'nee¹mo'o jna 'láai²gi lagí 'in no?

Joon Tú³ do gañii¹i:

—Joon, Ña'nú¹u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²moo 'nú.

Jesús-gi gajin²in:

—Joon, cwo²'o 'e dø¹² joo'saa²¹ xuui²¹² tyiia.

¹⁶ Joon gatí² túñ² naa¹³ 'e gaunngii¹i jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿tí 'nee¹mo'o jna?

Joon gañii¹i Tú³ do:

—Joon, Ña'ñú¹u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²moo 'nú.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, 'aa²mo'o joo'saa²¹ tyiia.

¹⁷ Joon gatí² 'ní¹ naa¹³ 'e gaunngii¹i Jesús 'ii, jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿tí 'iin²¹²mo'o jna?

Joon Tú³ do gajmaa¹o fa'i³ tsu wii¹³ Jesús ni-gaunngii¹i 'ní¹ naa¹³ wa'a 'iin²¹²in Tú³ 'ii. Joon Tú³ gajin²in si¹²¹i Jesús:

—Ña'ñú¹u', ñi²o'o jilaa²¹. Ñi²o'o 'e 'iin²¹²moo 'nú.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, cwo²'o 'e dø¹² joo'saa²¹ tyiia.

18 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'na: mo lí¹u'u simii²¹ gatyii¹¹i siin²¹¹in 'wo'o joon gatyii²a doñixiia' fu 'iin²¹²u'un. Pe mi li yuu¹³ 'na ini¹³i cwaal¹a joon tsá² xee²¹mo ityii¹¹³i 'na siin²¹¹in joon ijee²¹²mo tsá² 'na xiialí jo 'iin²¹²u'un cwoo¹³o.

19 Coon¹³ 'e júu³ joon gajmaa¹a Jesús júu³ xi- ala ijúun²in Tú³ joongi xiiala iuntyúu¹i Dios. Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús si²¹¹i Tú³:

—¡'Na¹ coon¹³ jna!

'In tsá² 'in 'iin²¹²in Jesús

20 Joon gajiin¹³in Tú³ ní¹i joon gajóø²i jaai¹³ caluu 'in tsá² tya' Jesús do 'in 'née¹i Jesús 'ido. 'In tsá² do tyiin¹in caai¹ Jesús mo gagøø¹²¹ø li tséi¹ do. Joon gaunngi¹i Tú³ si²¹¹i Jesús: "Ña'ña¹u', ¿'in 'in i'ní¹i 'na?"

21 Joon mo gangaa²¹i Tú³ 'ii, gajin²in si²¹¹i Jesús:
—Ña'ña¹u', coon¹³ 'in no, ¿'ee 'ili²?

22 Joon Jesús do gañii¹i:

—Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'na? Jiin¹³ cwáain¹ tyi'i 'e 'na¹ coon¹³ jna.

23 Joon coon²¹ júu³ 'atsaa²¹ gasi¹i 'in tsá² jai² lí²i Jesús 'e jo ijúun²in 'in tsá² do tsa Jesus gajin²in: "Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'na?" Pe jo gajin²in 'e jo ijúun²in, gajin²o: "Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'na?"

24 Joon 'in tsá² tya' Jesus no, 'ii 'in nigataan¹an ni jí² 'e júu³ lo. Joon 'ii jin²in 'e ja²mo júu³ tya'a. Joon nee²¹e' 'e ja²mo júu³ tya'a.

²⁵ Joon 'láai²gi nigajmaa¹a Jesús. Joon wana to²o tsá² ni jí² jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús iunrøøi¹ jí² 'láai² 'áai¹. Amén.

Juu³ ty₄² 'e gafaa²¹ Díos tyá' tsá²
New Testament in Chinantec, Quiotepec
(MX:chq:Chinantec, Quiotepec)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Quiotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Quiotepec [chq], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Quiotepec

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

3808f8d2-c323-5477-a114-0f18fe74613e